

Załącznik do Uchwały Nr XVIII/176/16

Rady Miejskiej Turku z dnia 21 kwietnia 2016 roku

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Miejskiej Turek
na lata 2016-2025

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	5
1. STRUKTURA STRATEGII	5
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	7
2.1. PODSTAWY PRAWNE	7
2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE.....	8
2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE	8
2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE.....	12
3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII	19
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA	22
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	22
2. DEMOGRAFIA	23
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	25
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	27
5. GOSPODARKA	28
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	30
7. EDUKACJA I KULTURA	31
8. OCHRONA ZDROWIA	37
9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA	39
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	42
11. POMOC SPOŁECZNA.....	43
12. SEKTOR POZARZĄDOWY	58
13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	62
14. BEZROBOCIE	67
15. BEZDOMNOŚĆ	71
16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	71
17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	77
18. SYTUACJA DZIECKA	84
19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH.....	93
20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	95
21. ANALIZA SWOT	100
22. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ	109
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	111
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, PROGNOZA ZMIAN	111
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	126
3. RAMY FINANSOWE	127
4. PROGRAMY I PROJEKTY	127
4.1. PROGRAMY	127
4.2. PROJEKTY	128
IV. UWAGI KOŃCOWE	145
SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW	146

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania bądź złagodzenia wielu z tych problemów, jak i zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, Policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy gminy.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe. Do analizy zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w Gminie Miejskiej Turek wykorzystano 97 wypełnionych anonimowo ankiet, w których wypowiedzieli się losowo wybrani mieszkańcy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radni, pracownicy Urzędu Miejskiego, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła). Badania dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć również opierały się na 97 anonimowych ankietach. Z kolei analizie sytuacji dziecka w gminie w środowisku szkolnym i rodzinnym posłużyło 9 ankiet wypełnionych przez pedagogów z funkcjonujących na terenie gminy placówek oświatowych, a problem uzależnień rozpatrywano na podstawie 54 ankiet dotyczących narkomanii wśród uczniów.

Dokument został przygotowany na lata 2016-2025. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwi ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej

i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i programowych) tworzenia dokumentu.

Część analityczno-diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- **Demografia;**
- **Infrastruktura techniczna;**
- **Komunikacja i transport;**
- **Gospodarka;**
- **Zasoby i warunki mieszkaniowe;**
- **Edukacja i kultura;**
- **Ochrona zdrowia;**
- **Sport, rekreacja i turystyka;**
- **Bezpieczeństwo publiczne;**
- **Pomoc społeczna;**
- **Sektor pozarządowy;**
- **Bezrobocie;**
- **Bezdomność;**
- **Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;**
- **Problemy równości płci,**
- **Sytuacja dziecka;**
- **Sytuacja osób starszych;**
- **Sytuacja osób niepełnosprawnych.**

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

Uwaga!

Każdorazowo używany termin „gmina” odnosi się do Gminy Miejskiej Turek lub Miasta Turek.

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 114 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 169),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz.224),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 239),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 157),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r., poz. 162).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i miejskim. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej

liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych w omawianym dokumencie przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt **„Unia innowacji”** ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt **„Młodzież w drodze”** służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt **„Europejska agenda cyfrowa”** zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt **„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”** ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt **„Europejski program walki z ubóstwem”** zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby

korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe lata, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „W jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości?”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 **Europejski Fundusz Społeczny** zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: **zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej**. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono **nowy instrument**, jakim jest zarządzany centralnie program „**Łącząc Europę**”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej,

stawiającego na modernizację **europejskiego modelu socjalnego**, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („Wielkopolska powinna być regionem zintegrowanym, konkurencyjnym.”) oraz misję województwa („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia

mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych.”).

Wyznaczono cel generalny strategii („Efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców w warunkach zrównoważonego rozwoju”) oraz cele strategiczne i operacyjne.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celów strategicznych 7. i 8. oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych.

Cel strategiczny 7. Wzrost kompetencji mieszkańców i zatrudnienia.

- Poprawa warunków, jakości i dostępności edukacji.
- Wsparcie szkolnictwa wyższego.
- Rozwój oraz promocja postaw kreatywnych i innowacyjnych.
- Wzmocnienie szkolnictwa zawodowego.
- Rozwój kształcenia ustawicznego.

Cel strategiczny 8. Zwiększenie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa.

- Kształtowanie skłonności mieszkańców do zaspokajania potrzeb wyższego rzędu.
- Ochrona i utrwalanie dziedzictwa kulturalnego.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO 2014+)

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 jest instrumentem realizującym zadania zmierzające do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej Unii Europejskiej przez inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu. Za sprawą programu gospodarka województwa ma być bardziej konkurencyjna i innowacyjna a obszarami, na które szczególnie skierowano cele programu są infrastruktura i potencjał w sferze nauki oraz przedsiębiorczości (internacjonalizacja gospodarki regionalnej).

Przewidywane w programie działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im celach tematycznych i priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych. Spośród nich do zagadnień z zakresu polityki społecznej odnoszą się następujące osie:

Oś priorytetowa 6. Rynek pracy.

- Cel tematyczny: Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników.

Priorytet inwestycyjny: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników.

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.

Priorytet inwestycyjny: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby nowopowstałych, trwałych przedsiębiorstw.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach powstałych w ramach programu.

Priorytet inwestycyjny: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnialności osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3.

Priorytet inwestycyjny: Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian.

Cel szczegółowy: Podniesienie kompetencji i kwalifikacji przedsiębiorców sektora MŚP i ich pracowników, w tym MŚP przechodzących procesy adaptacyjne, restrukturyzacyjne i modernizacyjne.

Cel szczegółowy: Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych utratą zatrudnienia lub zwolnionych z przyczyn zakładu pracy.

Priorytet inwestycyjny: Aktywne i zdrowe starzenie się.

Cel szczegółowy: Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych dezaktywizacją zawodową z powodu wieku lub stanu zdrowia.

Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne.

- Cel tematyczny: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

Priorytet inwestycyjny: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

Cel szczegółowy: Wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Priorytet inwestycyjny: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług społecznych.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym korzystających z usług zdrowotnych.

Priorytet inwestycyjny: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia.

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia w PES oraz zwiększenie dostępności do usług dla PES.

Oś priorytetowa 8. Edukacja.

- Cel tematyczny: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Priorytet inwestycyjny: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

Cel szczegółowy: Wzrost liczby miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3 i 4 lata.

Cel szczegółowy: Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji dzieci uczestniczących w edukacji przedszkolnej, w tym o specjalnych potrzebach.

Cel szczegółowy: Podniesienie wiedzy i/lub kompetencji nauczycieli/pedagogów systemu oświaty.

Cel szczegółowy: Podniesienie kompetencji osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy z powodu niskich kompetencji TIK i językowych.

Priorytet inwestycyjny: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Cel szczegółowy: Poprawa zdolności do zatrudnienia uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego, w szczególności poprzez podniesienie ich kwalifikacji zawodowych.

Cel szczegółowy: Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych, w szczególności w wieku 25-64 lata.

Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.

- Cel tematyczny: Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

Priorytet inwestycyjny: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

Cel szczegółowy: Poprawiona dostępność infrastruktury zdrowotnej i społecznej, przede wszystkim poprzez inwestycje w modernizację obiektów ochrony zdrowia i społecznych o znaczeniu regionalnym i lokalnym oraz wyposażenie ich w nowoczesny sprzęt.

Priorytet inwestycyjny: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich.

Cel szczegółowy: Ograniczona skala ubóstwa na obszarach rewitalizowanych.

- Cel tematyczny: Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie.

Priorytet inwestycyjny: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Cel szczegółowy: Zwiększona dostępność edukacji przedszkolnej.

Cel szczegółowy: Poprawione warunki kształcenia zawodowego.

Cel szczegółowy: Poprawione warunki edukacji ogólnokształcącej.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z dokumentem Zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku polityka społeczna województwa wielkopolskiego stanowi integralną część rozwoju, czemu mają sprzyjać i dawać gwarancję pewne ustalenia.

Realizacja strategii i polityki społecznej województwa ma sprzyjać:

- zrównoważonemu rozwojowi,
- budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności,
- ochronie podmiotowości i promocji zaradności obywateli,
- ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów,
- realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych.

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego ma na celu redukcję niepewności i możliwości wystąpienia zdarzeń nieoczekiwanych oraz osiągnięcie zdolności radzenia sobie instytucji z zewnętrznie wywoływanymi zmianami za pomocą działań generowanych wewnątrz struktur organizacyjno-instytucjonalnych.

W celu realizacji tej strategii sformułowano następujące priorytety:

- Priorytet I: Wielkopolska równych szans i możliwości,
- Priorytet II: Zdrowi Wielkopolanie,
- Priorytet III: Bezpieczna Wielkopolska (bezpieczeństwo publiczne i socjalne),
- Priorytet IV: Wielkopolska Obywatelska,
- Priorytet V: Samorząd Województwa Wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Priorytety strategiczne rozpisane zostały na cele operacyjne i zadania adresowane do **dzieci i młodzieży, rodziny, seniorów, osób z ograniczeniem sprawności, osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego.**

Ustalenia tego dokumentu mają duże znaczenie ze względu na konieczność uwzględnienia i realizacji jednego z trzech celów strategii Europa 2020, jakim jest **rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia**, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu Tureckiego na lata 2015-2025

Strategia rozwoju to dokument cechujący się kompleksowością i wieloaspektowością tematyczną. Ukazuje wielopoziomowo zaangażowanie wszystkich podmiotów mających wpływ na rozwój obszaru. Zintegrowana Strategia Rozwoju Gospodarczego Gmin Powiatu

Tureckiego na lata 2015 – 2025 wyznacza cztery cele strategiczne odpowiadające czterem obszarom: **społecznemu, gospodarczemu, infrastrukturalnemu i zagospodarowania przestrzennego, środowiska, kultury i turystyki.**

Ustalona w strategii rozwoju gospodarczego misja dla powiatu tureckiego brzmi: „Poprzez rozwój gospodarczy i inwestycje zapewniony zostanie dobrobyt i wysoki poziom życia mieszkańców”. Z misji tej wywodzą się cztery główne cele strategiczne oraz uszczegóławiające je cele operacyjne i kierunki działania.

- Cel strategiczny 1. Wzrost potencjału społecznego wraz z poprawą warunków i jakości życia mieszkańców powiatu tureckiego.

Cele operacyjne:

- 1.1. Zwiększenie zatrudnienia i ograniczenie bezrobocia poprzez rozwój kompetencji.
- 1.2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom i reagowanie na wyzwania wynikające ze współczesnych przemian demograficznych.

- Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy obszaru funkcjonalnego poprzez pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości i aktywną politykę proinwestycyjną.

Cele operacyjne:

- 2.1. Wykreowanie specjalizacji gospodarczej w oparciu o istniejące przedsiębiorstwa i nowe branże.
- 2.2. Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w szczególności w zakresie usług.
- 2.3. Budowanie relacji partnerskich i wspieranie więzi biznesowych.
- 2.4. Lokalizacja na terenie obszaru funkcjonalnego nowych inwestycji w tym firm zagranicznych.

- Cel strategiczny 3. Stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego powiatu przez zapewnienie dostępu do wysokiej jakości infrastruktury.

Cele operacyjne:

- 3.1. Wzrost zewnętrznej dostępności komunikacyjnej, w tym terenów inwestycyjnych.
- 3.2. Poprawa jakości infrastruktury technicznej w celu zwiększenia atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej.
- 3.3. Zmniejszenie zużycia i rozwój alternatywnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej.

- Cel strategiczny 4. Wzrost atrakcyjności przestrzeni obszaru funkcjonalnego dla mieszkańców, inwestorów i osób z zewnątrz.

Cele operacyjne:

- 4.1. Ujęcie w planowaniu przestrzennym potrzeb mieszkańców, inwestorów oraz osób z zewnątrz.

4.2. Poprawa wizerunku i jakości krajobrazu miejskiego i wiejskiego przez rekultywację terenów i rewitalizację przestrzeni publicznej.

4.3. Wzrost funkcji usług ponadlokalnych charakterystycznych dla danego obszaru.

Ze punktu widzenia lokalnej polityki społecznej szczególnie istotne zdają się pierwszy i czwarty cel strategiczny. Pierwszy ma bowiem na celu podniesienie potencjału społecznego, poprawę warunków i jakości życia mieszkańców powiatu tureckiego. W ramach realizacji tego celu podejmowane będą przedsięwzięcia wzmacniające zasoby społeczne. Podstawą wzrostu potencjału społecznego winno być zwiększenie zatrudnienia i ograniczenie bezrobocia, a przyczynić się do tego mogą kompetencje zawodowe, społeczne oraz adaptacja do zmian wynikających ze współczesnych przemian demograficznych.

Cel czwarty z kolei ma przynieść wzrost atrakcyjności przestrzeni obszaru zarówno dla mieszkańców, inwestorów, jak i osób z zewnątrz. Ważne jest uwzględnienie potrzeb wszystkich podmiotów w lokalnym planowaniu przestrzennym oraz rozwój funkcji ponadlokalnych, zwłaszcza turystycznych i kulturalnych. Istotna jest spójność kierunków planowania dla wszystkich gmin, szczególnie w kwestii zagospodarowania terenów zdegradowanych. Rekultywacja i rewitalizacja przestrzeni powinna spowodować wzrost funkcji usług ponadlokalnych charakterystycznych dla danego obszaru.

3. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2015 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej Gminy Miejskiej Turek na lata 2016-2025. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

Największe trudności we wdrażaniu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2006-2015 stanowiły krótkoterminowe programy i projekty, dla których nie było zapewnionych środków na ich kontynuację w następnych latach. Pojawiły się trudności z zasobami ludzkimi, albowiem brakowało chętnych osób do prowadzenia grup samopomocowych. Zaobserwowano ogólnie małe zaangażowanie mieszkańców w podejmowane działania społeczne. Wdrażanie poprzedniej strategii

unaocznilo niedostatki w zakresie opieki medycznej dla mieszkańców Turku, szczególnie opieki medycznej dla dzieci i młodzieży w szkołach. Części działań nie udało się zrealizować w związku z brakami kadrowymi i finansowymi.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Pomimo trudności napotkanych podczas wdrażania strategii, odnotowano osiągnięcia. Udało się zrealizować wiele lokalnych i wojewódzkich programów i projektów z EFS. Pobudzono działania wolontarystyczne poprzez uruchomienie w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Centrum Wolontariatu i Organizacji Pozarządowych. Sukcesem wypracowanym przy realizacji poprzedniej strategii była także dobra współpraca z partnerami tj.: PUP, pedagogami szkolnymi, wychowawcami, Policją. Współpraca ta umożliwiła realizację zadań, kampanii społecznych i programów edukacyjno-profilaktycznych.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować

Podczas wdrażania strategii nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- utworzenia mapy problemów społecznych dla poszczególnych części miasta,
- utworzenia noclegowni lub/i ogrzewalni dla osób bezdomnych,
- utworzenia Centrum Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej.

Zrezygnowano także z działalności Biura Porad Obywatelskich.

Projekty wynikające z zapisów strategicznych

W latach 2006-2015 zostały zrealizowane poniżej przedstawione projekty wynikające z zapisów strategicznych.

1. Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowany od 2007 r., skierowany do dzieci i młodzieży z ubogich rodzin.
2. Projekt „Trampolina” realizowany w latach 2007-2013, finansowany z EFS, skierowany do osób wykluczonych społecznie.
3. Projekt MPiPS w ramach Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem „Spotkanie weekendowe” dla młodzieży z ubogich rodzin, 2010 rok.
4. Projekt „Organizator Społeczności Lokalnej” realizowany od 2012 roku, skupiał się na działaniach na rzecz osób zamieszkujących przy ulicy Matejki w Turku.
5. Projekt „Schematom STOP” zrealizowany przy współpracy MOPS, PCPR i PUP realizowany na przełomie lat 2014/2015 na rzecz rodzin wykluczonych.
6. Program „Aktywna Integracja” realizowany w 2015 r. przy współpracy MOPS i PUP na rzecz osób długotrwale bezrobotnych.

Realizowano także różne kampanie społeczne, m.in. dotyczące alkoholu: „Cięża bez alkoholu”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Odpowiedzialny kierowca”, „Bądź bezpieczna”.

Od roku 2010 Centrum Wolontariatu i Organizacji Pozarządowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzi corocznie akcję „Szlachetna Paczka”, adresowaną do ubogich rodzin.

Jakie przedsięwzięcia należałoby podjąć w nowym okresie programowania?

Należy kontynuować współpracę z partnerami lokalnymi i dążyć do realizacji kolejnych projektów skierowanych do mieszkańców miasta Turek. Ważne jest także kontynuowanie kampanii społecznych z dostosowaniem przekazu dla różnych grup. Z pewnością należy kontynuować prace na rzecz środowiska lokalnego, które obecnie udaje się realizować dzięki wolontariuszom.

Pomimo dostrzegania problemów społecznych nie zawsze istnieją możliwości pozwalające na ich ograniczenie. Istotny jest jednak sam fakt dostrzegania problemu i podejmowanie prób służących osiągnięciu wyznaczonych celów. Spośród zadań, których nie udało się zrealizować w poprzedniej strategii, należy w nowym okresie programowania:

- aktywować działalność Biura Porad Obywatelskich, które świadczyłyby usługi bezpłatnie,
- podjąć działania w celu utworzenia noclegowni lub ogrzewalni na terenie miasta,
- opracować mapę problemów społecznych dla poszczególnych części miasta.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Miejska Turek jest położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie tureckim. Zajmuje powierzchnię 16,17 km². Jest jedną z 9 gmin wchodzących w skład powiatu tureckiego. Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy należy do mezoregionu Niziny Południowowielkopolskiej, a dokładnie znajduje się w jego północno-wschodniej części obejmującej Wysoczyznę Turecką.

Miasto Turek położone jest w zapadlisku Wysoczyzny Tureckiej nad rzeką Kiełbaską, będącą dopływem Warty i stanowiącą zarazem największą rzekę tego regionu. Przez miasto przepływają także mniejsze ciek wodne, do których należy niewielka rzeka Folsz. Na pograniczu powiatu tureckiego znajduje się sztuczny zbiornik wód Jeziorsko, który jest miejscem rekreacji dla mieszkańców. Gmina miejska ze wszystkich stron otoczona jest samodzielną jednostką terytorialną – gminą wiejską Turek mającą powierzchnię 109,42 km².

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Gminy Miejskiej Turek pytania pozwalające uzyskać opinie na temat walorów gminy oraz czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe.

Na wstępie przedstawiciele środowiska lokalnego poproszono o wskazanie największych atutów gminy. Wypełniający ankietę najczęściej wymieniali korzystne położenie geograficzne w bliskości dużych miast. Inne atuty, to m.in. dobre połączenia komunikacyjne, bliskość autostrady, przebudowa tradycyjnych skrzyżowań na ronda, obwodnica, atrakcyjność inwestycyjna związana z Turecką Strefą Inwestycyjną, funkcjonowaniem kopalni i elektrowni oraz bliskość terenów zielonych z siecią ścieżek rowerowych. Ankietowani wskazywali także na dobrą infrastrukturę techniczną z rozbudowaną siecią energetyczną i wodociągową, rozwiniętą infrastrukturą handlową, umiejscowienie na obszarze gminy terenów pod budowę domów jednorodzinnych, możliwość rozwoju branż rozwijających się (IT), dostępność wykwalifikowanej siły roboczej oraz niskie koszty pracy, aktywność i zaangażowanie mieszkańców w rozwój kapitału społecznego i kulturalnego.

Respondenci podkreślali, iż atutem Gminy Miejskiej Turek jest jej stosunkowo niewielka liczba mieszkańców, czystość powietrza, bliskość urzędów i placówek kulturalno-oświatowych oraz możliwość kontaktu z naturą (tereny zielone w mieście i na obrzeżach). Respondenci potencjał gminy dostrzegają także w wysokiej jakości edukacji, dobrej bazie

oświatowej, zdolnej młodzieży oraz osiągnięciach sportowych jej mieszkańców. Mieszkańcy gminy doceniają także działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wśród wypowiedzi na ten temat pojawiał się brak dużych przedsiębiorstw, zapewniających miejsca pracy, zwłaszcza dla młodych ludzi (emigracja zarobkowa). Słabą stroną gminy są także płace, jakie proponują istniejące zakłady pracy, które oscylują na granicy krajowego wynagrodzenia minimalnego, utrudniające zaspokojenie potrzeb rodzin w związku z współwystępowaniem wysokich kosztów utrzymania. Ankietowani podkreślali również nieadekwatność rynku mieszkaniowego do potrzeb mieszkańców gminy (wysokie ceny mieszkań, mała liczba mieszkań komunalnych i socjalnych), niewystarczającą opiekę zdrowotną oraz zwracali uwagę na proces starzenia się lokalnej społeczności.

Respondenci narzekali na niejasne przepisy inwestycyjne, konflikty w samorządzie, słabą współpracą Gminy Miejskiej Turek z innymi gminami i niedostateczne pozyskiwanie środków pozabudżetowych, co przekłada się na brak ciągłości podejmowanych inicjatyw i nie służy rozwojowi gminy. Narzekano także na słabą promocję gminy i Tureckiej Strefy Inwestycyjnej. Wskazywano również na małą liczbę placów zabaw, słabe połączenia autobusowe, brak strzeżonego kąpieliska, wyższej uczelni oraz brak połączeń kolejowych.

2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2014 roku Gmina Miejska Turek liczyła 27 999 mieszkańców, wśród nich było 13 803 kobiet, które stanowiły 49,3% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 1 733 osób na km². W latach 2012-2014 malała liczba dzieci i młodzieży, zmniejszała się także liczba osób w wieku produkcyjnym, sukcesywnie rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	4 765	4 658	4 600
liczba osób w wieku produkcyjnym	19 946	19 558	19 209
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3 873	4 018	4 190
ogółem	28 584	28 234	27 999

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa

się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie odnoszące się do Gminy Miejskiej Turek przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba urodzeń żywych	292	263	278
liczba zgonów	275	275	286
przyrost naturalny	17	-12	-8

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie liczba urodzeń żywych w Gminie Miejskiej Turek wahała się (w 2012 r. wynosiła 293, w 2013 r. zmalała do 263, aby w 2014 r. wzrosnąć do 278). Z kolei liczba zgonów w latach 2012-2013 utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła 275 a w roku 2014 wzrosła do 286. Określony na podstawie przytoczonych danych przyrost naturalny w 2012 r. był dodatni, a ujemny w latach 2013-2014 (17 w 2012 r., -12 w 2013 r., oraz -8 w 2014 r.).

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
zameldowania spoza gminy	274	256	282
w tym z zagranicy	10	8	5
wymeldowania poza gminę	446	115	439
w tym za granicę	20	31	23
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-172	141	-157
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-10	-23	-18
saldo migracji ogółem	-162	-118	-139

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. Migracje odbywały się w ruchu wewnętrznym i zagranicznym. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym w latach 2012-2014 wykazało niekorzystny bilans, zwłaszcza w roku 2012 (-172). W roku 2013 bilans migracji wewnętrznych był bardziej korzystny (-141), a następnie ponownie wzrósł (-157). Saldo migracji w ruchu zagranicznym również było niekorzystne w omawianym okresie. Wahało się, osiągając najbardziej niekorzystny współczynnik w roku 2013 (-10 w 2012 r., -23 w 2013 r., -18 w 2014 r.). Saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w latach 2012-2014 było ogólnie niekorzystne dla gminy (-162 w 2012 r., -118 w 2013 r., -139 w 2014 r.).

Dane statystyczne odnoszące się do procesów demograficznych zachodzących w Gminie Miejskiej Turek każą zwrócić baczną uwagę na uwidocznione w nich istotne kwestie. Dotyczą one zarówno malejącego udziału w populacji gminy produkcyjnej grupy wiekowej, jak i systematycznego wzrostu liczby osób starszych.

Opisane wyżej tendencje uzasadniają niezbyt korzystną prognozę demograficzną dla gminy i stanowią poważne wyzwanie dla władz lokalnych i instytucji pomocy społecznej. Zadania, jakie przed nimi stoją, wymagają bowiem oprócz – co oczywiste – adresowania usług społecznych do rodzin, dzieci i młodzieży, a także dostosowywania ich, w znacznie większym zakresie niż dotychczas, do potrzeb seniorów. Należy mieć na względzie, że coraz większej grupie ludzi starszych trzeba będzie udzielać stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Gmina Miejska Turek posiada dość dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, co obrazuje poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	119,9
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sanitarnej sieci kanalizacyjnej (w km)	80,7
liczba ludności korzystającej z sanitarnej sieci kanalizacyjnej	98% mieszkań- ców miasta Turek
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
sieć drogowa	
długość dróg gminnych (w km)	38,40

Dane Urzędu Miejskiego oraz Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Turku.

Świadczeniem usług w zakresie dostawy wody, odbioru i oczyszczania ścieków na rzecz wszystkich odbiorców i instytucji funkcjonujących na terenie miasta Turek oraz poza jego granicami zajmuje się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o.o. (PGKiM). Przedsiębiorstwo to na bieżąco modernizuje w miarę możliwości finansowych sieć wodociągów. Na dzień 31.12.2014 r. długość sieci wodociągowej wynosiła

119,0 km, długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 80,7 km (korzystało z niej 98% mieszkańców miasta Turek). Sieć kanalizacji deszczowej jest własnością PGMiK. W eksploatacji Wydziału Wodociągów i Kanalizacji znajduje się 85,9 km sieci kanalizacji deszczowej oraz 3 podczyszczalnie wód (I – przy ul. Korytkowskiej, II – przy Al. Jana Pawła II, III – przy ul. Kaliskiej). Z kolei działająca na terenie Gminy Miejskiej Turek oczyszczalnia ścieków jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną ze wspomaganie chemicznym (środki chemiczne PIX i PAX). Proces oczyszczania ścieków jest zautomatyzowany, a praca całej oczyszczalni ścieków jest monitorowana.

Gmina Miejska Turek jest członkiem Związku Komunalnego Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” z siedzibą przy ul. św. Józefa 5 w Kaliszu. Wszystkie wytworzone na terenie miasta odpady są utylizowane w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych „Orli Staw” w gminie Ceków Kolonia w powiecie kaliskim. Odpady są poddawane segregacji, procesom odzysku i unieszkodliwiania.

W ubiegłych latach prowadzone były działania zmierzające do rozbudowy sieci gazociągowej na terenie Gminy Miejskiej Turek, które miały na celu utworzenie sieci gazowej niskiego, średniego i wysokiego ciśnienia wraz ze stacjami gazowymi.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w ostatnich latach. Inwestycje te, poza sferą techniczną, obejmowały obszar kultury, sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w latach 2012-2014:

- budowa dróg gminnych z infrastrukturą towarzyszącą na Osiedlu Zdrojki Lewe (2012 r.),
- budowa ulicy Miłosnej na Osiedlu Muchlin w Turku (droga, kanalizacja deszczowa) oraz ul. Powstańców Wielkopolskich – połączenie z drogą zbiorczą, budowa chodników i zjazdów, budowa kanalizacji deszczowej i oświetlenia (2012 r.),
- kompleksowe uzbrojenie terenów Tureckiej Strefy Inwestycyjnej – budowa dróg, ścieżek rowerowych, sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej, stacji transformatorowej z wyposażeniem oraz doprowadzenie linii energetycznych, budowa kanalizacji na potrzeby telewizji kablowej, monitoringu i telekomunikacji oraz budowa oświetlenia i odgałęzienia do magistrali ciepłej (2012 r.),
- przygotowanie na potrzeby Urzędu Miejskiego budynku położonego przy ul. Szkolnej 4 wraz z modernizacją terenu wokół budynku (2012 r.),
- budowa Tureckiego Inkubatora Przedsiębiorczości w celu realizacji kompleksowych usług na rzecz biznesu (2012 r.),
- termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 5 w Turku (2012 r.),

- budowa dróg wraz infrastrukturą towarzyszącą na ulicach: Jaśminowej, Różanej, Folwarcznej i części tych dróg na Osiedlu Uniejowskim (2013 r.),
- budowa i remont układu komunikacyjnego obejmującego drogi gminne na Osiedlu Wyzwolenia (2013 r.)
- budowa kanalizacji deszczowej i oświetlenia na ulicy Braci Pietrzaków (2013 r.)
- budowa skrzyżowania ulicy Słonecznej z drogą 3 KD-D (2013 r.),
- przebudowa ciągu komunikacyjnego z odwodnieniem i oświetleniem (2013 r.),
- budowa placów zabaw: przy Al. NSZZ Solidarność, ul. Cichej, w parku im. Żerminy Składkowskiej, między budynkami przy ul. Spółdzielców 7 i 8 oraz przy ul. Kączkowskiego 18 i 20, między budynkami przy ul. Orzeszkowej, na terenie SM „Rozwój” oraz wzniesiono ogrodzenie placu zabaw przy ul. Wyszyńskiego (2013 r.),
- budowa placu fitness przy Al. NSZZ Solidarność (2013 r.),
- budowa i przebudowa układu komunikacyjnego (wraz z kanalizacją deszczową i oświetleniem) obejmującego drogi między ul. Zdrojki Lewe a Al. Jana Pawła II w Turku (2014 r.),
- budowa ulicy Iglastej wraz z kanalizacją deszczową (2014 r.),
- rozbudowa ulic wewnętrznych na osiedlu przy ul. Górniczej (2014 r.)
- rozbudowa ulicy 650-lecia (2014 r.),
- przebudowa ulic wewnętrznych na Osiedlu Wyzwolenia (2014 r.),
- budowa ulicy wewnętrznej 8 KDD na Osiedlu Wyzwolenia (2014 r.).

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Miejska Turek leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych prowadzących do Poznania, Konina, Koła, Łodzi, Sieradza i Kalisza. Atutem gminy jest jej położenie, odległość do większych miast w Polsce wynosi około: 75 km do Łodzi, ok. 135 km do Poznania, ok. 187 km do Wrocławia, ok. 203 km do Warszawy, ok. 308 km do Krakowa, ok. 327 km do Gdańska. W pobliżu miasta biegną drogi krajowe numer 72 na trasie Konin – Łódź – Rawa Mazowiecka i droga numer 83 prowadząca z Turku do Sieradza.

O atrakcyjności Turku stanowi także bliskość połączeń międzynarodowych w postaci magistrali kolejowej Paryż – Berlin – Warszawa – Moskwa oraz drogi E-30 na trasie Poznań – Warszawa, wraz z odcinkiem autostrady A-2 łączącej Zachód ze Wschodem Europy. Zjazd z autostrady znajduje się w miejscowości Kościelec i jest oddalony o 15 km od Turku.

Na terenie Gminy Miejskiej Turek usługi komunikacyjne świadczy Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej SA w Turku. Gmina nie posiada połączeń kolejowych.

5. GOSPODARKA

Gmina Miejska Turek ma charakter przemysłowy. Ponad 50% mieszkańców zatrudnionych jest w przemyśle, ponad 20% w handlu i usługach, a kolejne dwadzieścia parę procent w administracji, oświacie i ochronie zdrowia. Tradycyjne formy przemysłu typowe dla miasta Turku, tj.: włókiennictwo, przemysł paliwowo-energetyczny, spożywczy, wzbogacają nowo rozwijające się gałęzie przemysłu drzewnego, metalowego oraz mięsnego.

Miasto Turek jest drugim co do wielkości ośrodkiem przemysłowym Konińskiego Zagłębia Węgla Brunatnego. Obecność złóż węgla brunatnego w pobliżu miasta umożliwiła zbudowanie w latach 60. Elektrowni „Adamów”, należącej do Zespołu Elektrowni Pątnów – Adamów – Konin, dostarczającego ok. 8,5% wytwarzanej w Polsce energii elektrycznej.

Dyrektywą 2010/75/UE Komisarz d/s Środowiska nakazał zamknięcie Elektrowni „Adamów” z dniem 31.12.2017 r. Władze samorządowe podjęły decyzję o budowie nowej ciepłowni z niemiecką firmą GETEC, aby zapewnić ciepło dla mieszkańców miasta. Zamknięcie Elektrowni „Adamów” oraz niewielkie zasoby węgla brunatnego (koncesja wygasa w 2023 r.), wywołują niewątpliwie negatywne skutki dla mieszkańców z uwagi na utratę kluczowego pracodawcy w regionie. Rozwiązaniem będzie napływ inwestorów do Tureckiej Strefy Inwestycyjnej. Władze miasta podejmują szereg inicjatyw stwarzających korzystne warunki do inwestowania w Turku.

Alternatywą dla przemysłu paliwowo-energetycznego jest wzmocnienie Turku jako prężnie rozwijającego się ośrodka przemysłu tekstylnego, którego początki sięgają XIX wieku. Do dziś w Turku działają Zakłady Przemysłu Jedwabniczego Miranda SA. Dodatkowo działa firma Big Star Limited (szwalnia) oraz zakłady szyjące odzież sportową marki Zina w Dobrej i Turku. Ponadto na krajowym rynku znane są produkty pochodzące z Tureckiej Mleczarni, np. ser „Turek” jest wizytówką powiatu. Na szeroką skalę rozwija się tu również produkcja mebli i działalność firm transportowych – jest to niewątpliwie potencjał, który może stać się siłą napędową lokalnej gospodarki w erze „post-węglowej”. Istnieje jeszcze kwestia zagospodarowania ogromnych obszarów terenów poprzemysłowych – hałd i odkrywek. Jest to szansa na rozwój m.in. różnych form turystyki w regionie (zbiorniki wodne, ścieżki dydaktyczne, stanowiska archeologiczne itp.).

Poziom przedsiębiorczości generują również małe i średnie przedsiębiorstwa, a dodatkowo mają one szybką zdolność do adaptacji – są w stanie w krótkim czasie reagować na zmieniające się realia rynkowe. Odgrywają ważną rolę w konkurencyjności regionu i często stają się kluczem do jego sukcesu ekonomicznego.

W Gminie Miejskiej Turek działają także podmioty z kapitałem zagranicznym, które stosują innowacyjne rozwiązania techniczne.

W celu dalszego rozwoju przemysłu oraz kontynuowania inwestycji na terenie gminy utworzono w ubiegłych latach Turecką Strefę Inwestycyjną, którą zmodernizowano, uzupełniając infrastrukturę techniczną niezbędną dla zachęcenia potencjalnych inwestorów. Turecka Strefa Inwestycyjna to obszar 198,5 ha, z którego 95 ha przeznaczonych jest bezpośrednio pod inwestycje. Granice TSI wyznaczają ulice: Uniejowska, Przemysłowa, Górnicza i Obwodnica Północna. Lokalizacja Strefy na wschodnich obrzeżach miasta Turek pozwala na dostęp do drogi krajowej nr 72 w kierunku Łodzi oraz drogi wojewódzkiej nr 470 łączącej się z autostradą A2. Istotną korzyścią dla inwestorów jest istniejący w gminie Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości działający przy Tureckiej Izbie Gospodarczej oraz Turecki Inkubator Przedsiębiorczości.

Szczegółowe dane dotyczące podmiotów gospodarki narodowej według rejestru REGON w latach 2012-2014 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba podmiotów w sektorze publicznym	173	174	172
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	2 533	2 552	2 541
liczba podmiotów ogółem	2 706	2 726	2 713

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dane z GUS wskazują, że w latach 2012-2014 liczba podmiotów publicznych w Gminie Miejskiej Turek utrzymywała się na podobnym poziomie, natomiast silniejsze wahania można zauważyć w funkcjonowaniu podmiotów prywatnych. Pomiędzy rokiem 2012 a 2013 widoczna jest tendencja wzrostowa ogólnej liczby podmiotów gospodarki narodowej w mieście Turku, natomiast perspektywa roku 2014 ujawnia tendencję spadkową. Ewidencja działalności gospodarczej prowadzona przez właściwego Ministra w systemie CEIDG wskazuje na utrzymywanie się tendencji malejącej. Na dzień 31.11.2015 r. liczba wpisów dla głównego miejsca wykonywania działalności w mieście Turku wynosiła 2087.

Użytki rolne zajmują 912 ha², tj. ponad 56% powierzchni gminy (z tego grunty orne obejmują 684 ha², tj. 42% powierzchni gminy). W Gminie Miejskiej Turek zasadniczy wpływ

na jakość gleby ma uprzemysłowienie, co skutkuje dużym zakwaszeniem gleb (około 80% gleb jest zakwaszonych), a to z kolei wpływa na konieczność ich odkwaszania poprzez wapnowanie. Skutkiem degradacji środowiska jest niszczenie drzewostanu i zmniejszenie odporności roślin na owady, pasożyty i uszkodzenia mechaniczne. Duży wpływ na stan drzewostanu mają zanieczyszczenia powietrza, głównie siarką i azotem.

Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i nieużytki

powierzchnia gminy ogółem (w ha)		1 617
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		912
w tym:	grunty orne (w ha)	684
	sady (w ha)	21
	łąki i pastwiska (w ha)	169
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		11
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		694

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat mieszkań w Turku, liczby izb mieszkalnych i powierzchni użytkowej mieszkań w latach 2012-2014. W tabeli wyodrębniono dane na temat mieszkań komunalnych i socjalnych.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkań komunalnych	955	911	872
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	2 865	2 733	2 616
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	41926,8	39896,9	38332,7
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	2 865	2 733	2 616
liczba mieszkań socjalnych	121	129	129
liczba izb w mieszkaniach socjalnych	182	194	194
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	3 815	4 097	4 097
łączna liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	363	387	387
liczba nowych budynków niemieszkalnych użyteczności publicznej oddanych do użytkowania	0	0	0

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W analizowanym okresie liczba mieszkań komunalnych zmniejszała się (955 w 2012 r., 911 w 2013 r., 872 w 2014 r.), a w związku z tym malała również łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (41 926,83 m² w 2012 r., w 2013 r. wynosiła 39896,85 m², a w 2014 r. tylko 38 332,68 m²). Liczba izb w mieszkaniach komunalnych oraz liczba osób je zamieszkujących z roku na rok malała. W 2012 r. Gmina Miejska Turek dysponowała mieszkaniem socjalnym w liczbie 121, natomiast w latach 2013-2014 ich liczba utrzymywała się na stałym poziomie 129. Analogicznie przedstawiała się sytuacja dotycząca liczby izb mieszkalnych: w roku 2012 było ich 182, a w latach 2013-2014 nastąpił wzrost liczby izb do 194. Wzrastała wobec tego łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (3 815 m² w 2012r, 4 094 m² w 2013 i 2014 r.). Z udostępnionych danych wynika, że w roku 2013 i roku 2014 mieszkania socjalne zamieszkiwało 387 osób. Gmina Miejska Turek nie dysponuje nowymi budynkami niemieszkalnymi użyteczności publicznej, które byłyby oddane do użytkowania.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Dla Gminy Miejskiej Turek tej formy pomocy udziela Wydział Świadczeń Rodziny Urzędu Miejskiego w Turku. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	703	678	655
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	6 279	5 809	5857
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	1063305	1017313	1024060

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Liczba rodzin, którym w latach 2012-2014 decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy z roku na rok zmniejszała się (od 703 w 2012 r., poprzez 678 w 2013 r., do 655 w 2014 r.). Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych w analizowanym okresie wahała się (1 063 305 zł w 2012 r., 1 017 313 zł w 2013 r., 1 024 060 zł w 2014 r.).

7. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2014/2015 w Gminie Miejskiej Turek funkcjonowało 16 placówek oświatowych, z czego 3 niepubliczne:

- Niepubliczne Przedszkole „Magiczna Chatka” (Os. Wyzwolenia 34, 62-700 Turek),
- Niepubliczne Przedszkole „SMERFIKI” (ul. Dębowa 18, 62-700 Turek),

- Niepubliczne Przedszkole „Mały Odkrywca” (ul. 3 Maja 8, 62-700 Turek),
- Przedszkole Samorządowe nr 3 „Bajkowe Przedszkole” (ul. Kączkowskiego 11, 62-700 Turek),
- Przedszkole Samorządowe nr 4 „Tęczowe” (ul. Stawickiego 7, 62-700 Turek),
- Przedszkole Samorządowe nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi „Słoneczne” (ul. Smorawińskiego 2, 62-700 Turek),
- Przedszkole Samorządowe nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi im. „Kubusia Puchatka” (ul. Kączkowskiego 1a, 62-700 Turek),
- Przedszkole Samorządowe nr 7 im. Misia Uszatka (Os. Wyzwolenia 1a, 62-700 Turek),
- Przedszkole Samorządowe nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Krasnala Hałabały (ul. Browarna 5, 62-700 Turek),
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Henryka Sienkiewicza (ul. 3 Maja 29, 62-700 Turek),
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. gen. Mieczysława Smorawińskiego (ul. Sportowa 9, 62-700 Turek),
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. UNICEF (Os. Wyzwolenia 7a, 62-700 Turek),
- Gimnazjum nr 1 im. Lotnictwa Polskiego (ul. Broniewskiego 5, 62-700 Turek),
- Gimnazjum nr 2 im. Mikołaja Kopernika (ul. Parkowa 3 5, 62-700 Turek),
- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki (ul. Kościuszki 4, 62-700 Turek),
- Zespół Szkół Technicznych im. gen. prof. S. Kaliskiego (ul. Milewskiego 3b, 62-700 Turek),
- Zakład Doskonalenia Zawodowego Centrum Kształcenia w Koninie z Ośrodkiem Kształcenia w Turku – Gimnazjum Dla Dorosłych (ul. Szeroka 2, 62-700 Turek).

Szczegółowe dane na temat liczby dzieci i uczniów uczęszczających do w/w placówek oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2013/2014

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów
placówki wychowania przedszkolnego	9	1 070
w tym przedszkola	9	1 070
w tym oddziały przedszkolne	0	0
w tym punkty przedszkolne	0	0
szkoły podstawowe	3	1 553
szkoły gimnazjalne	2	755
szkoły ponadgimnazjalne	2	2 035

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Szeroko rozumianą działalność kulturalną w Turku prowadzą następujące instytucje kultury: Miejski Dom Kultury, Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Koninie z filią w Turku.

Miejski Domu Kultury w Turku zlokalizowany przy ul. Tadeusza Kościuszki 13 w ramach swojej działalności prowadzi Kino „TUR” przy ul. Stefana Żeromskiego 1. Działalność instytucji skierowana jest do mieszkańców całego powiatu. Swoją ofertą obejmuje 35 800 mieszkańców, a w statystykach samego kina odnotowano liczbę 18 853 widzów.

Miejski Dom Kultury podejmuje następujące działania:

- organizuje imprezy ogólnopolskie, międzypowiatowe, powiatowe i lokalne. Są to m.in. przeglądy, festiwale, konkursy (recytatorskie, wokalne, muzyczne, plastyczne): Ogólnopolski Przegląd Kapel Rockowych „ROCK ‘n’ TUR”, Ogólnopolski Przegląd Twórczości Muzycznej Osób Niewidomych i Słabowidzących „Widzieć Inaczej”, Ogólnopolskie Spotkania Teatralne Młodych „Czwarta Ściana”, Turkowskie Prezentacje Teatrów Ulicznych „Turkostrada”, Międzypowiatowy Festiwal Piosenki Europejskiej, Festiwal Szkolny „Plama”, Festiwal Piosenki Przedszkolaka Do-Re-Mi, Przegląd Dorobku Artystycznego Przedszkoli „Wielka Draka Przedszkolaka”, Turkowskie Prezentacje Amatorskich Teatrów Dziecięcych „Turkolandia”, Festiwal Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Mikrofon, Scena i Ty”, Konkurs Recytatorski i Plastyczny dla Przedszkolaków „Zamieszkać w bajce”, konkurs literacki na opowiadanie z gatunku fantastyki i kryminału historycznego,
- organizuje imprezy plenerowe m.in.: Festyn Majówkowy, „Sztuka na Ulicy”, „Sobótkowe Wianki”, Sylwester,
- prowadzi działalność prospołeczną (współpraca z placówkami oświatowo-wychowawczymi w zakresie zapobiegania patologiom, realizacji programów prozdrowotnych i proekologicznych): Dni Kultury „Bez Barrier”, „Stop AIDS”, koncerty charytatywne,
- prowadzi współpracę z innymi ośrodkami kulturalnymi, m.in. z Wyższą Szkołą Filmową w Łodzi, Instytutem im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu, Ośrodkiem Działań Twórczych w Kaliszu.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka swoją główną siedzibę ma przy ul. Dworcowej 5, natomiast jej 3 filie znajdują się:

- Filia nr 2, ul. Spółdzielców 4, 62-700 Turek,

- Filia nr 4 – Oddział dla dorosłych, Os. Wyzwolenia 2, 62-700 Turek,
- Filia nr 4 – Oddział dla dzieci, Os. Wyzwolenia 3, 62-700 Turek.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka w Turku podejmuje następujące działania kulturalne:

- „Program 50+” w tym: Dyskusyjny Klub Książki, warsztaty rękodzieła artystycznego, zajęcia z języka angielskiego, kurs komputerowy,
- Biblioteczny Klub Filmowy,
- FunEnglish w Bibliotece – interaktywny kurs języka angielskiego dla dzieci,
- Mega Matma – komputerowy serwis do nauki matematyki dla dzieci i młodzieży,
- „Marzycielska poczta – piszę listy do chorego dziecka”,
- Zajęcia z elementami biblioterapii,
- Narodowe Czytanie oraz „Cały Turek Czyta Dzieciom”
- Noc Bibliotek – ogólnopolska wieczorno-nocna impreza promująca czytelnictwo i biblioteki jako miejsca, w których warto bywać,
- Konkursy: m.in. „Mistrz Pięknego Czytania”, multimedialny, poetycki i plastyczny,
- „Bibliotheca Turcoviana” – seria wydawnicza, w której publikowane są dzieła autorów związanych z Turkiem lub popularyzujących miasto Turek i powiat turecki.

Istotną rolę w zakresie przekazu kulturowego odgrywa **Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, które mieści się** w XIX-wiecznym ratuszu w Turku. Zbiory muzeum liczą ponad 1 600 eksponatów. Niezależnie od ekspozycji stałych organizowane są ekspozycje okresowe. Muzeum organizuje także lekcje muzealne, zajęcia edukacyjno-artystyczne (pracownia tkacka, witrażu oraz zajęcia plastyczne), projekcje filmów edukacyjnych (80 filmów, których wydawcą jest Instytut Pamięci Narodowej), organizuje gry i zabawy (questy miejskie, muzealne, poszukiwacze skarbów, wielkoformatowa gra miejska, puzzle, małe kino – projekcja filmów o Turku) oraz wycieczki (turkowskim szlakiem Józefa Mehoffera, śladami Żydów Turkowskich, tkacze co po nich zostało – Ewangelicy w Turku, zabytki miasta Turku, szlakiem wybitnych postaci powiązanych z Turkiem, śladami wybitnych turkowień – turkowskie nekropolie).

W roku 2015 Muzeum Miasta Turku im. J. Mehoffera realizowało jednoroczne zadanie z programu „Dziedzictwo kulturowe”, priorytet: Wspieranie działań muzealnych pn. Modernizacja wystawy stałej: Ekspozycja etnograficzna. Przeprowadzona modernizacja pozwoliła na dostosowanie wystawy dla osób niewidomych, niedowidzących i głuchoniemych.

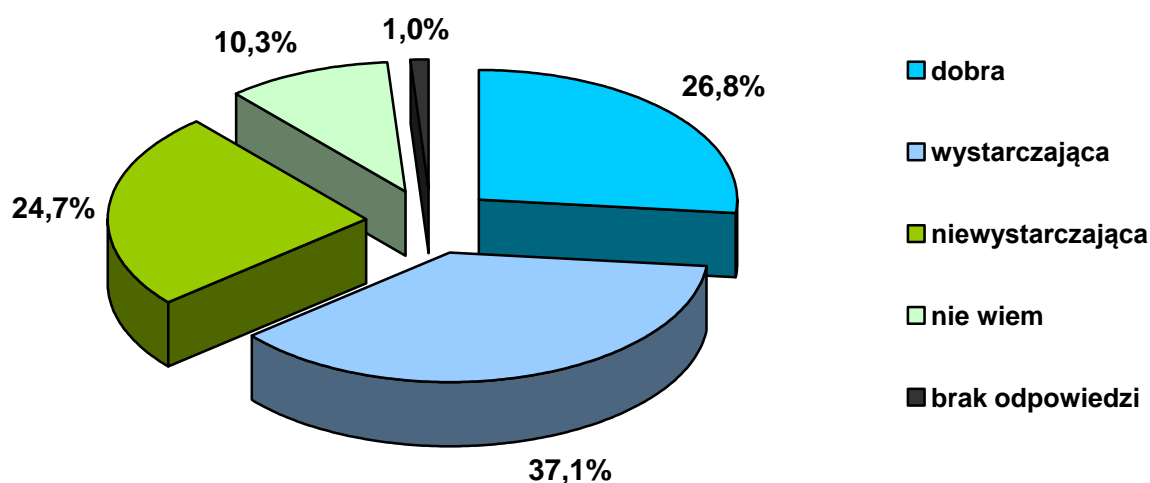
Istotnymi wydarzeniami kulturalnymi w Turku są: Dni Turku i Gminy Turek oraz Biegi Niepodległości startujące każdego roku 11 listopada.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom Gminy Miejskiej Turek pytania pozwalające uzyskać opinie na temat oferty edukacyjnej i kulturalnej w gminie.

Większość respondentów (63,9%) pozytywnie oceniła ofertę edukacyjną szkół w Gminie Miejskiej Turek, udzielając odpowiedzi, iż jest ona dobra lub wystarczająca. Natomiast 24,7% ankietowanych uznało ofertę edukacyjną za niewystarczającą. Ponad 10% ankietowanych nie potrafiło dokonać oceny tej oferty, wybierając odpowiedź „nie wiem”, a 1% w ogóle nie odpowiedział na powyższe pytanie.

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej w gminie.

Wykres 1. Jaka jest według Pani / Pana oferta edukacyjna szkół w gminie?

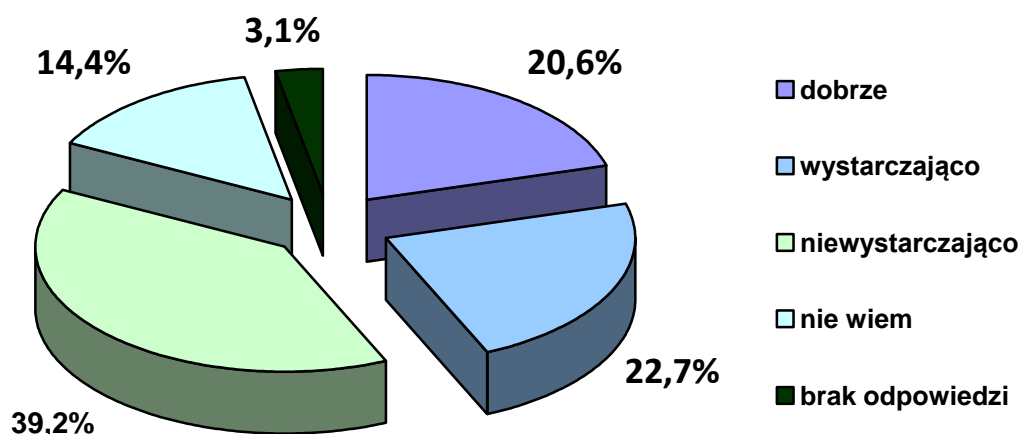

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie dotyczące oceny stanu bazy dydaktycznej i infrastruktury szkół w gminie uzyskano następujące odpowiedzi: 54,6% badanych oceniło ten stan jako dobry, a 8,2% jako zły. Trudności z odpowiedzią miało 36,1% ankietowanych, którzy wybrali odpowiedź „trudno ocenić” lub „nie wiem”. Część ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi.

Wśród innych pytań służących diagnozie oferty oświatowej i wychowawczej na terenie Gminy Miejskiej Turek znalazło się pytanie: „Czy oferta w zakresie opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?”. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Czy oferta w zakresie opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?

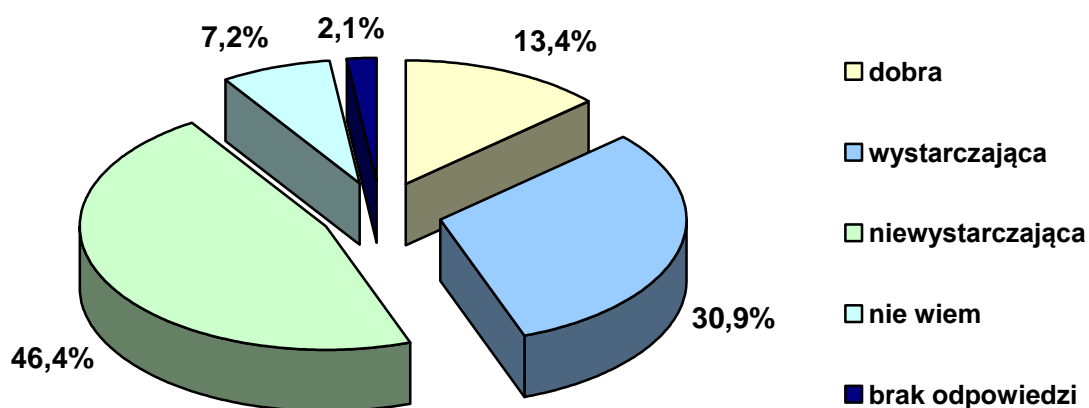
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta opieki przedszkolnej jest niewystarczająca zdaniem 39,2% ankietowanych, natomiast jako dobrą i wystarczającą uznało ją 43,3% badanych. Część badanych (14,4%) udzieliła odpowiedzi „nie wiem”, a 3,1% respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

Ankietowani wymieniali także placówki oświatowo-wychowawcze, których ich zdaniem w gminie brakuje. Najczęściej wskazywano na: żłobki, przedszkola (w tym integracyjne), świetlice środowiskowe, schroniska i kluby dla młodzieży, szkoły zawodowe, szkołę muzyczną i plastyczną oraz szkołę wyższą.

Badanie ankietowe uwzględniało również ocenę oferty kulturalnej w gminie. Uzyskane wyniki prezentuje wykres.

Wykres 3. Jaka jest według Pani / Pana oferta kulturalna w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta kulturalna w Gminie Miejskiej Turek została przez 44,3% badanych oceniona pozytywnie jako dobra lub wystarczająca. Natomiast 46,4% ankietowanych oceniło ją jako

niewystarczającą. Oceny nie potrafiło dokonać 7,2% badanych wybierających odpowiedź „nie wiem”, a 2,1% nie udzieliło odpowiedzi w tym zakresie.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie o placówki i miejsca spędzania czasu wolnego, których brakuje w gminie, bądź do których dostęp jest ograniczony, uczestnicy badania wskazywali: teatr, multikino, lodowisko, skatepark, tory kartingowe, place zabaw, ogrody jordanowskie.

8. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Mieszkańcy Gminy Miejskiej Turek mają zapewnioną opiekę zdrowotną w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej mieszczącym się przy ul. Poduchowne 1 w Turku. Dane na temat zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich i aptek w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 r.

typ placówki	liczba placówek
liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	6
^{w tym} liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej:	5
liczba prywatnych praktyk lekarskich	brak danych
liczba aptek i punktów aptecznych łącznie	22

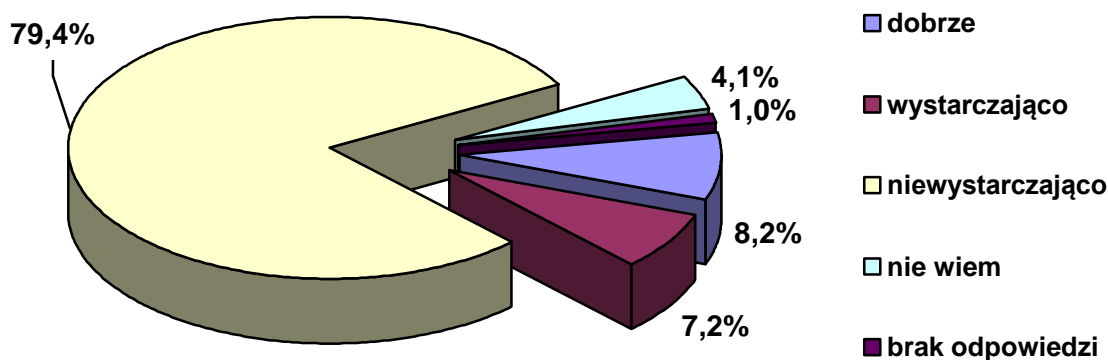
Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Turek trzy pytania, pozwalające uzyskać opinie na temat funkcjonowania służby zdrowia w gminie oraz deficytów w tym zakresie.

Największa grupa respondentów (79,4%), oceniając funkcjonowanie służby zdrowia w gminie, wskazała na ocenę niewystarczającą. Z kolei 8,2% wybrało ocenę dobrą, a 7,2% wystarczającą. Część ankietowanych (4,1%) nie wiedziała jak odpowiedzieć na to pytanie lub nie udzieliła jej w ogóle (1,0%).

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi dotyczących oceny funkcjonowania służby zdrowia w Gminie Miejskiej Turek.

Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonowanie służby zdrowia w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z kolei w odpowiedzi na pytanie „Jakich lekarzy specjalistów brakuje w gminie?“, ankietowani wymieniali najczęściej: kardiologa (w tym dziecięcego), onkologa, neurologa (w tym dziecięcego), endokrynologa, laryngologa, ortopedę, urologa, alergologa i pulmonologa. Wskazywano także zapotrzebowanie na gastrologa, psychologa dziecięcego, psychiatrę (w tym dziecięcego), ortodontę, chirurga dziecięcego, geriatrę, diabetologa, oraz lekarza sportowego.

Wśród działań, jakie zdaniem ankietowanych należałoby podjąć w Gminie Miejskiej Turek celem zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, najczęściej wymieniano zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług medycznych poprzez zatrudnienie większej liczby specjalistów, pielęgniarek, zwiększenie limitów przyjęć, skrócenie czasu oczekiwania do lekarzy specjalistów, zwiększenie nakładów finansowych i kontraktów z NFZ oraz zwiększenie dostępności do badań. Ankietowani wyrazili potrzebę utworzenia kolejnych przychodni medycznych, zarówno tych z lekarzami pierwszego kontaktu, jak i przychodni specjalistycznych z poradnią onkologiczną, gastrologiczną, diabetologiczną, endokrynologiczną, kardiologiczną, urologiczną. Respondenci oczekują, iż w/w przychodnie funkcjonowałyby w ramach umowy z NFZ i udzielałyby bezpłatnej pomocy medycznej osobom do tego uprawnionym.

Zdaniem badanych należy usprawnić organizację pracy w przychodniach, szpitalach i pogotowiu ratunkowym przy jednoczesnym zachowaniu właściwego standardu usług w zakresie opieki medycznej. Respondenci oczekują rozszerzenia profilaktyki zdrowotnej: poszerzenia oferty badań profilaktycznych, regularnej kontroli stanu zdrowia – przynajmniej raz w roku, poszerzenia grupy objętej szczepieniami ochronnymi przeciwko pneumokokom i HPV, zwiększenia zasięgu kampanii profilaktycznych, promowania zdrowego stylu życia

i aktywności fizycznej. Ankietowani często również wyrażali potrzebę zatrudnienia stomatologa i higienistki w szkołach oraz zwracali uwagę na potrzebę wypracowania standardu usług w szpitalu, począwszy od poszerzenia oferty usług szpitala, zwiększenia liczby miejsc, poprawy warunków bytowych, stworzenia dobrych warunków pracy specjalistom, po jakość świadczonych usług i poszanowanie leczonych pacjentów.

Badanie ankietowe ujawniło także potrzebę dostosowania oferty usług dla osób starszych. W ramach tej oferty w gminie powinny się pojawić ośrodki dla osób starszych, tj. Domy Dziennego Pobytu, placówki dla osób terminalnie chorych, ośrodki rehabilitacyjne (zwiększenie dostępności do pływalni i rehabilitacji) oraz powinny zostać opracowane programy bezpłatnych badań i szczepień emerytów, a także winny zostać przeprowadzone szkolenia dotyczące zasad odżywiania w różnych grupach wiekowych, z uwzględnieniem diet dla osób chorych.

Wśród działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony zdrowia w Gminie Miejskiej Turek powinny zostać uwzględnione zasady ekologii w kształtowaniu środowiska i produkcji środków spożywczych, a także higiena i bezpieczeństwo pracy z uwzględnieniem minimalizacji czynników szkodliwych w zakładach pracy. Ankietowani wskazali także na potrzebę ponownego uruchomienia punktu krwiodawstwa, utworzenia izby wytrzeźwień, prowadzenia kursów i szkoleń dla ratowników medycznych.

Wizja przyszłości szpitala w Turku podzieliła respondentów, którzy odmiennie widzą jego dalsze losy. Część ankietowanych było zdania, że należy oddłużyć szpital i sprywatyzować go, z kolei pozostali stwierdzali, że nie należy go prywatyzować. Ankietowani wyrazili potrzebę utworzenia oddziału psychiatrycznego z pododdziałem detoksykacji oraz doposażenia szpitala w sprzęt specjalistyczny (m.in.: tomograf, rezonans magnetyczny).

9. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

W Gminie Miejskiej Turek znajdują się 22 obiekty sportowe i rekreacyjne, a wśród nich: kompleksy „Orlik”, boiska wielofunkcyjne, stadion sportowy z widownią, boiska piłkarskie, hala widowiskowo-sportowa, hale sportowe, sale gimnastyczne, salki sportowe, kryta pływalnia, boiska do gier małych, korty tenisowe, urządzenia lekkoatletyczne, otwarta pływalnia oraz strzelnica. Na terenie gminy działa Ośrodek Sportu i Rekreacji (ul. Sportowa 9a), zarejestrowane są 23 stowarzyszenia kultury fizycznej, w tym 11 organizacji aktywnie realizuje zadania publiczne z zakresu kultury fizycznej.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Turku prowadzi działalność na rzecz mieszkańców miasta w następujących obiektach:

- krytej pływalni przy ulicy Sportowej,
- hali widowiskowo-sportowej przy ulicy Parkowej,
- stadionie piłkarskim wraz z boiskiem wielofunkcyjnym oraz kortami tenisowymi,
- obiekcie rekreacyjno-sportowym zlokalizowanym przy ulicy Armii Krajowej.

Główne imprezy organizowane na rzecz mieszkańców miasta to: Amatorska Liga Tenisa Stołowego, Puchar Lata na Orlikach, Letnia i Zimowa Akademia Piłki Siatkowej, współorganizacja Biegów Niepodległości oraz Olimpiad Specjalnych w pływaniu i tenisie stołowym, bezpłatna nauka pływania dla dzieci 5 i 6 letnich, prowadzenie siłowni i sali fitness oraz groty solnej.

Do atrakcji turystycznych gminy niewątpliwie należy zaliczyć m.in. Kościół pw. Najświętszego Serca Pan Jezusa, Ławeczkę Józefa Mehoffera, Domy tkaczy przy ul. Żeromskiego, Ratusz, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Rynek.

Gmina Miejska Turek dysponuje 6 obiektami zbiorowego zakwaterowania.

Tabela 11. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2014 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Hotel-Restauracja Sława”	ul. Komunalna 2, 62-700 Turek
2.	Hotel-Restauracja „Koloseum”	ul. Kaliska 24, 62-700 Turek
3.	Hostel „Barbórka”	ul. Legionów Polskich, 62-700 Turek
4.	Hotel „Arkady”	Pl. Sienkiewicza 25, 62-700 Turek
5.	Hotel - Restauracja „Eden”	ul. Kaliska 90, 62-700 Turek
6.	Hotel „Monika”	ul. Dworcowa 1, 62-700 Turek

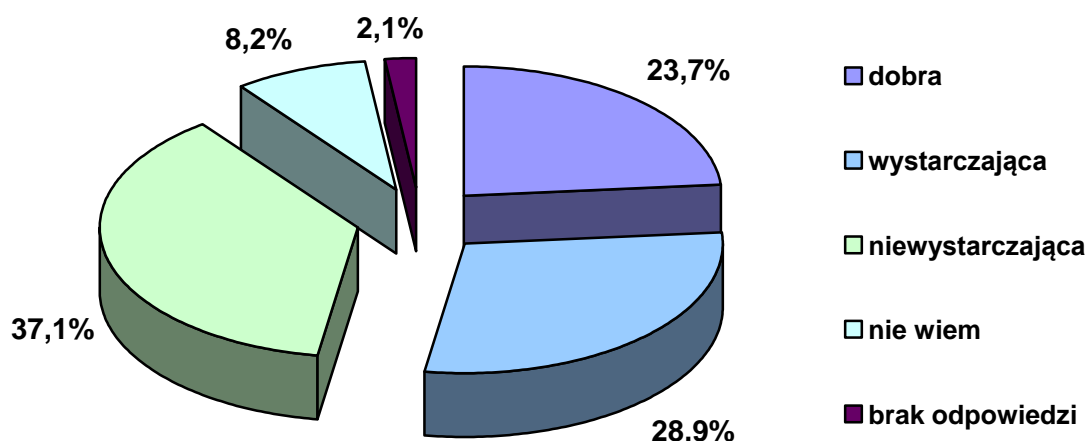
Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono przedstawicieli lokalnej społeczności o ocenę oferty gminy w zakresie sportu i rekreacji.

Łącznie 52,6% respondentów oceniło dostępną ofertę sportowo-rekreacyjną jako dobrą lub wystarczającą, a 37,1% przyznało, że jest ona niewystarczająca. Pozostała część ankietowanych miała trudności z wyborem odpowiedzi na to pytanie (odpowiedzi „nie wiem” lub „brak odpowiedzi”).

Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Jaka jest według Pani / Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród działań, jakie należy podjąć w celu dostosowania oferty rekreacyjno-sportowej do potrzeb mieszkańców ankietowani wymieniali: udostępnienie lokalnej społeczności Stadionu Tysiąclecia oraz zmodernizowanie boiska bocznego usytuowanego przy stadionie, zmniejszenie opłat za wstęp do istniejących obiektów (dofinansowania dla grup dzieci i młodzieży, ulgi), poszerzenie darmowej lub niskopłatnej oferty dla dzieci i młodzieży w zakresie tańca, aerobiku, karate, fitnessu, basenu, muzyki, nauki gry na instrumencie oraz pozalekcyjnych zajęć sportowych), utworzenie ligi piłki halowej, siatkówki, koszykówki, ligi lekkoatletycznej ze szczególnym uwzględnieniem okresu jesienno-zimowego, poszerzenie oferty sportów wodnych w okresie letnim, udostępnienie „Orlików” w okresie ferii i wakacji dzieciom i młodzieży, uwzględnienie dofinansowań dla klubów sportowych.

Ponadto ankietowani wskazali na potrzebę większego promowania imprez sportowych, szerszych akcji informacyjnych, likwidację miesięcznych opłat w MOSiR dla młodzieży wyjeżdżającej na zawody i reprezentującej miasto. Wszystkie te działania wiążą się z koniecznością zwiększenia budżetu przeznaczanego na tę sferę życia społecznego.

W zakresie dostosowania infrastruktury zgłaszano zapotrzebowanie na: budowę sal sportowych, stadionu lekkoatletycznego, boisk wielofunkcyjnych ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem (w tym przy Gimnazjum nr 2), budowę lodowiska pod zadaszeniem, kortów tenisowych, nowego skateparku, strzelnicy, modernizację basenu odkrytego, rozbudowę ścieżek rowerowych, tworzenie zewnętrznych placów fitness oraz modernizację obiektów OSiR i poszerzenie obecnej jego oferty o gokarty i sporty ekstremalne.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Jednym z podstawowych warunków prawidłowego funkcjonowania zorganizowanej zbiorowości ludzkiej jest przestrzeganie reguł i zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. Czynnikiem naruszającym przyjęte normy i obowiązujący porządek oraz zagrażającym bezpieczeństwu danej społeczności jest przestępczość, która, choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Na terenie Gminy Miejskiej Turek nie funkcjonuje Straż Miejska, nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Turku. Według danych Komendy Powiatowej Policji w Turku na terenie podległym Komendzie w roku 2014 wszczęto 1145 postępowań przygotowawczych i stwierdzono 1380 przestępstw. Wśród tej liczby przestępstw odnotowano 592 przestępstwa kryminalne, w tym 303 to przestępstwa najbardziej dokuczliwe i uciążliwe społecznie. Pozostałe przestępstwa dotyczyły bójek i pobić (3 w mieście), uszczerbków na zdrowiu (9 w mieście), przestępstw rozbójniczych (3 w mieście), kradzieży (135 w mieście), kradzieży pojazdów (10 w mieście) włamań (61 w mieście) przestępstw gospodarczych (119 w mieście) i uszkodzenia rzeczy 30 w mieście).

Czynów tych dokonało 680 osób, z czego 55 stanowiły osoby nieletnie (47 chłopców i 8 dziewcząt). Nieletni dokonali łącznie 120 czynów karalnych, z których 101 to przestępstwa kryminalne. Wśród obszarów podległych KPP miasto Turek jest najbardziej narażone na zjawisko narkomanii.

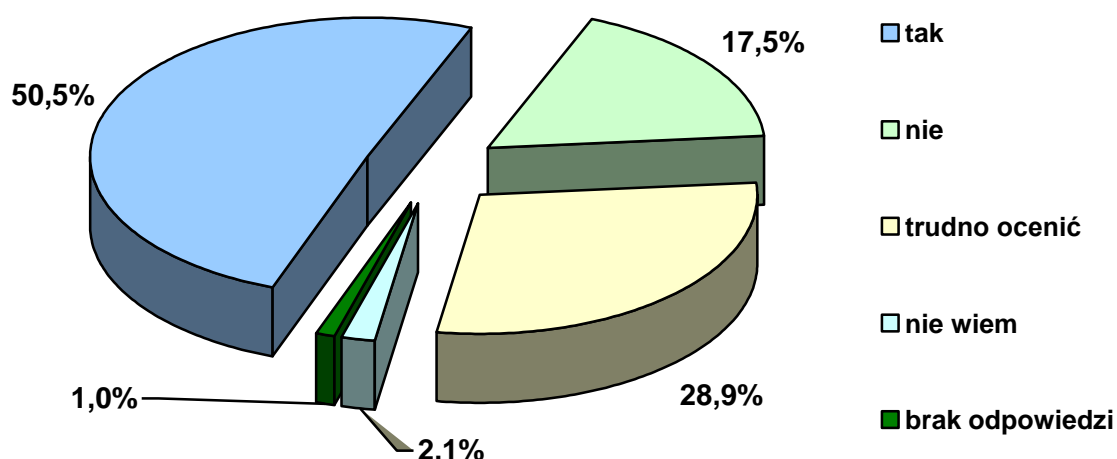
Zespół Kuratorski Służby Sądowej w Turku sprawował dozory wobec 128 osób w 152 sprawach, z czego 8 dotyczyło ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Kuratorzy Rodzinni prowadzili z kolei 98 spraw, w których nadzorem objętych było 188 osób. Wobec 3 osób nieletnich prowadzony był nadzór z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom gminy pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania.

Większość ankietowanych (50,5%) stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie. Odmienną opinię wyraziło niecałe 18% ankietowanych. Jednocześnie trudność w dokonaniu oceny poczucia własnego bezpieczeństwa miało 31,0% badanych, a kolejne 2,1% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Czy czuje się Pani / Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W odpowiedzi na pytanie, jakie działania należałoby podjąć w gminie w celu zmniejszenia przestępczości i poprawy poczucia bezpieczeństwa, ankietowani postulowali zwiększenie częstotliwości pieszych patroli policyjnych, rozszerzenie monitoringu w miejscach szczególnie niebezpiecznych, powołanie straży miejskiej, prowadzenie zajęć samoobrony oraz organizowanie pogadanek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, podejmowanie zdecydowanych interwencji wobec występów dzieci i młodzieży, kontrolowanie sklepów w ramach przeciwdziałania narkomanii, szkolenie policjantów w zakresie zapewniania bezpieczeństwa (szybkie wykrywanie, skuteczne ściganie i właściwe karanie).

Dla poprawy stanu bezpieczeństwa na drodze ankietowani najczęściej wskazywali na konieczność poprawy: stanu dróg i poboczy (budowa chodników, tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych, wyprofilowanie skrzyżowań, wyznaczenie pasów ruchu do prawo i lewo skrętów, oznaczenie środka drogi odblaskami, budowa na osiedlach progów zwalniających), oświetlenia ulicznego, poprawy oznakowania, założenia monitoringu przy newralgicznych przejściach dla pieszych oraz edukowanie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych, a dorosłych przez akcje policyjne.

11. POMOC SPOŁECZNA

W zakres pomocy społecznej wchodzi zadania określone w ustawie o pomocy społecznej oraz w ustawie o świadczeniach rodzinnych i ustawie o pomocy osobom

uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które są realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku oraz Urząd Miejski.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku wykonuje ponadto zadania wynikające z innych aktów prawnych, tj.: z ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawy o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Z końcem 2014 roku kadrę MOPS-u stanowiło 38 osób, z czego 12 osób to pracownicy socjalni i 3 asystentów rodziny. Ponadto osoby zatrudnione w dziale Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemami Uzależnień posiadają certyfikat specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i certyfikat terapii uzależnień. MOPS zatrudnia również 4 specjalistyczne opiekunki środowiskowe.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 12. Stan zatrudnienia w MOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	2	-
pracownicy socjalni	12	2
asystenci rodziny	3	1
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	-
pozostali pracownicy	16,25	-

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na ośrodek pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2014 roku w Gminie Miejskiej Turek wskaźnik ten nie został spełniony, na jednego pracownika socjalnego przypadało bowiem 2 333 mieszkańców.

Tabela 13. Wykształcenie kadry MOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	2	14	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	1	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	3
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1	2
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	1	3
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		3		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		5		

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Z końcem 2014 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 2 pracowników kadry kierowniczej i 14 pracowników socjalnych. Wykształceniem średnim kierunkowym legitymowała się jedna osoba. Ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej miało 5 osób (2 z kadry kierowniczej oraz 3 pracowników socjalnych). Jeden pracownik z kadry kierowniczej i 2 pracowników socjalnych posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Drugi stopień specjalizacji posiadała jedna osoba z kadry kierowniczej i 3 pracowników socjalnych. Spośród osób zatrudnionych w MOPS w Turku trzy osoby były zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej, a 5 osób było zainteresowanych specjalizacją II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów:

- ubóstwa,
- sieroctwa,

- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Obecnie kryterium dochodowym dla osoby samotnie gospodarującej jest dochód nie przekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie kwota 514 zł.

W wykonywaniu zadań MOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi i innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MOPS na pomoc mieszkańcom w latach 2012-2014.

Tabela 14. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

wielkość wydatków (w zł)	2012	2013	2014
ogółem	3 718 366	4 483 009	4 547 809
w tym na świadczenia pomocy społecznej	3 718 366	4 483 009	4 547 809
w tym na świadczenia rodzinne	-	-	-
na zadania własne gminy	3 579 857	4 329 509	4 392 709
na zadania zlecone gminie	138 509	153 500	155 100

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W latach 2012-2014 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez gminę na pomoc mieszkańcom zwiększała się (z 3 718 366 zł w 2012 r., poprzez 4 483 009 zł w 2013 r.,

4 547 809 zł w 2014 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na zadania własne gminy (3 579 857 zł w 2012 r., 4 329 509 zł w 2013 r., 4 392 709 zł w 2014 r.).

W ramach wykonywania zadań własnych gminy w roku 2014 największe kwoty przeznaczono na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków okresowych (1 132 226 zł), zasiłków stałych (704 273 zł) oraz zasiłków celowych (496 846 zł). Na świadczenia niepieniężne wydatkowano w 2014 roku kwotę 169 744 zł, natomiast koszty wynikające z ponoszenia odpłatności przez gminę za pobyt jej mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej wyniosły 707 851 zł. MOPS ponosił również wydatki związane ze wspieraniem rodzin i pieczy zastępczej w wysokości 31 715 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2012-2014.

Tabela 15. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	1 134	1 172	1 131
liczba rodzin	854	879	834
liczba osób w rodzinach	1 797	1 839	1 722
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	4,0%	4,2%	4,1%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Liczba osób objętych pomocą MOPS w Gminie Miejskiej Turek w latach 2012-2014 wahała się. Najwięcej beneficjentów było w roku 2013. Udział beneficjentów MOPS w ogóle ludności gminy był w latach 2012-2014 stosunkowo niski i utrzymywał się w przedziale między 4% a 4,2%. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2014 roku.

Tabela 16. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	385
17-21 lat	80
22-30 lat	133
31-40 lat	190
41-50 lat	171
51-60 lat	215

61-70 lat	91
71 lat i więcej	129

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Tabela 17. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
pracuje	81
pracuje dorywczo	49
nie pracuje	877
studiuje	16
uczy się	288
na rencie	108
na emeryturze	110
na zasiłku dla bezrobotnych	436
bezrobotny bez prawa do zasiłku	403

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MOPS w Turku pomocą społeczną w 2014 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (385 osób). Znacznie mniej było beneficjentów z innych grup wiekowych, wśród których najliczniej występowały osoby w wieku 51-60 lat (215 osób) oraz 31-40 lat (190 osób) i 41-50 lat (171 osób). Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowiły osoby bezrobotne z prawem do zasiłku (436 osób). Natomiast drugą pod względem liczebności grupą beneficjentów były osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (403 osoby) i osoby uczące się (288 osób).

Powyższe dane uprawniają do stwierdzenia, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MOPS w 2014 roku stanowiły rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
ubóstwo	612	633	572	1 372	1 429	1 270

sieroctwo	2	2	2	2	2	2
bezdomność	19	24	26	24	28	29
potrzeba ochrony macierzyństwa	36	41	39	173	197	192
bezrobocie	542	537	471	1 343	1 368	1 197
niepełnosprawność	343	379	382	609	679	654
długotrwała lub ciężka choroba	319	328	319	529	526	528
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	179	192	185	589	647	609
w tym rodziny niepełne	138	149	141	427	443	401
w tym rodziny wielodzietne	30	29	37	brak danych	brak danych	195
przemoc w rodzinie	6	8	12	19	24	34
alkoholizm	111	127	123	187	227	208
narkomania	5	6	7	5	8	10
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	9	7	9	14	12	10
zdarzenie losowe	8	8	11	20	23	17
sytuacja kryzysowa	163	73	16	617	550	22

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W latach 2012-2014 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MOPS z tego powodu w analizowanym okresie wahała się (612 w 2012 r., 633 w 2013 r., 572 w 2014 r.). Drugą bardzo częstą przyczyną udzielania pomocy było bezrobocie. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPS z tego powodu zmieniała się (542 rodziny w 2012 r., 537 rodzin w 2013 r., 471 rodzin w 2014 r.). Bardzo istotnymi powodami świadczenia pomocy społecznej w gminie były: niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin objętych wsparciem MOPS z tych powodów zmieniała się (niepełnosprawność: 343 rodziny w 2012 r., 379 rodzin w 2013 r., 382 w 2014 r.; długotrwała lub ciężka choroba: 319 rodzin w 2012 r., 328 rodzin w 2013 r., 319 w 2014 r.).

Stosunkowo częstym powodem przyznawania pomocy była także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (179 rodzin w 2012 r., 192 rodziny w 2013 r., 185 rodzin w 2014 r.). Znacznie rzadziej MOPS udzielał pomocy z takich powodów jak: alkoholizm (111 rodzin w 2012 r., 127 rodzin w 2013 r., 123 rodziny w 2014 r.), potrzeba ochrony macierzyństwa (36 rodzin w 2012 r., 41 rodzin w 2013 r., 39 rodzin w 2014 r.), sytuacje kryzysowe (163 rodziny w 2012 r., 73 rodziny w 2013 r., 16 rodzin w 2014 r.), bezdomność (19 rodzin w 2012 r., 24 rodziny w 2013 r., 26 rodzin w 2014 r.), trudności w przystosowania się do życia po opuszczenia zakładu karnego (9 rodzin w 2012 r., 7 rodzin w 2013 r., 9 rodzin w 2014 r.), zdarzenie losowe (8 rodzin

w 2012 i 2013 r. a w 2014 r. 11 rodzin), narkomania (5 rodzin w 2012 r., 6 rodzin w 2013 r., 7 rodzin w 2014 r.), przemoc w rodzinie (6 rodzin w 2012 r., 8 rodzin w 2013 r., 12 rodzin w 2014 r.), sieroctwo (2 rodziny przez cały analizowany okres).

Powody przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Turku wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MOPS w latach 2012-2014

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
pieniężna	771	781	725	715	723	676	1566	1602	1456
rzeczowa	393	436	428	301	330	318	816	841	847
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	53	54	52	159	173	167
praca socjalna	X	X	X	745	824	787	1553	1714	1567
schronienie	3	4	4	3	4	4	3	4	4
usługi opiekuńcze	121	144	127	120	143	127	132	159	144
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	25	26	33	X	X	X	X	X	X
specjalistyczne usługi opiekuńcze	15	11	14	15	11	14	16	13	16

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W latach 2012-2014 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była pomoc finansowa, którą objęto 1566 osób w rodzinach w 2012 r., 1602 w 2013 r., 1456 w 2014 r. Pomoc finansowa świadczona była w postaci zasiłków celowych, zasiłków stałych i okresowych. Bardzo ważną formą wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej (np. z PCPR, organizacjami pozarządowymi). Liczba osób w rodzinach objętych przez MOPS pracą socjalną wahała się (od 1 553 osób w rodzinach w 2012 r., poprzez 1714 w 2013 r., 1567 w 2014 r.).

Trzecią najczęściej przyznawaną formą wsparcia była pomoc rzeczowa (816 osób w rodzinie w 2012 r., 841 w 2013 r., 847 w 2014 r.). Pomoc ta była świadczona głównie w postaci posiłków i przydzielania odzieży. Kolejną istotną formą pomocy, jakiej udzielano mieszkańcom były usługi opiekuńcze, którymi w latach 2012-2014 objęto odpowiednio 132, 159 i 144 osoby w rodzinach.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny. W latach 2012-2014 zawarto odpowiednio: 81, 67 i 51 takich kontraktów.

MOPS w Turku udzielał także wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, z którego w 2012 r. skorzystały 53 osoby, 54 w 2013 r., a w 2014 r. 52 osób. Kolejną formą pomocy były specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W rozpatrywanym okresie skorzystało z nich 16 osób w 2012 r., 13 w 2013 r., 16 w 2014 r.

Osoby, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. W analizowanym okresie MOPS ponosił corocznie odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej odpowiednio za 25, 26 i 33 osoby. Dane na temat liczby osób skierowań do DPS oraz liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 20. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób z gminy skierowanych do DPS	3	3	9
liczba osób z gminy przebywających w DPS	23	26	33

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Rodzinom borykającym się z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego MOPS przyznawał pomoc asystenta rodziny. Z takiego wsparcia skorzystało 40 rodzin w 2012 r., 41 w 2013 r., 30 w 2014 r. Szczegółowe dane na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Asystenci rodziny w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba asystentów rodziny	4	4	3
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	40	41	30

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej **Wydział Świadczeń Rodzinych Urzędu Miejskiego w Turku** przyznawał mieszkańcom gminy świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Od 2013 roku formy te rozszerzone zostały o specjalny zasiłek opiekuńczy, a od 2014 r. dodatkowo o zasiłek dla opiekunów. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 22. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych	4 750 097 zł	4 643 750 zł	4 278 420 zł

Dane Urzędu Miejskiego w Turku

Tabela 23. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	16 394	1 411 750
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	88	88 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	699	275 975
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	920	163 830
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	959	73 000
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	941	94 100
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	282	17 900
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 766	141 280
zasiłek pielęgnacyjny	9 187	1 405 611
świadczenie pielęgnacyjne	1 300	668 600
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	98	265 000
razem	30 709	4 605 046

Dane Urzędu Miejskiego w Turku

Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2013 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	15 056	1 471 441
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	104	104 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	602	238 414
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	922	164 100
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	863	65 840
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	896	89 600

dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	297	18 210
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 594	127 520
zasiłek pielęgnacyjny	9 149	1 399 797
świadczenie pielęgnacyjne	983	572 947
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	204	204 000
razem	30 709	4 475 265

Dane Urzędu Miejskiego w Turku

Tabela 25. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2014 r.

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń	wartość przyznanych świadczeń (zł)
zasiłek rodzinny	13 638	1 337 857
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	74	74 000
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	436	170 761
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	825	146 170
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	–	–
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	735	56 820
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	828	82 8000
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	250	15 100
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 459	116 720
zasiłek pielęgnacyjny	9 105	1 393 065
świadczenie pielęgnacyjne	651	480 669
specjalny zasiłek opiekuńczy (SZO)	42	21 840
zasiłek dla opiekuna (ZDO)	477	251 889
odsetki od ZDO	-	-
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	210	210 000
razem	28 730	4 357 691

Dane Urzędu Miejskiego w Turku

Najczęstszą formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2012-2014 mieszkańcom gminy przez Wydział Świadczeń Rodziny Urzędu Miejskiego w Turku. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dzieciom wychowywanym w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	267	269	254
liczba przyznanych świadczeń	3 483	3 423	3 232
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	1 425 486	1 387 200	1 331 213

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Wartość wydatków na realizację świadczeń alimentacyjnych, które w latach 2012-2014 Urząd Miejski wypłacał mieszkańcom gminy, z roku na rok zmniejszała się (od 1 425 486 zł w 2012 r, poprzez 1 387 200 zł w 2013 r. do 1 331 213 zł w 2014 r.).

Gmina Miejska realizuje Karty Dużej Rodziny

Przyjęta w roku 2014 **Turkowska Karta Dużej Rodziny** ma na celu promowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych (mających na utrzymaniu troje i więcej dzieci) i ułatwienie ich członkom dostępu do różnorodnych dóbr i usług. Każdy posiadacz Karty może na jej podstawie skorzystać z ulg, zwolnień i preferencji oferowanych m.in. przez Miejski Dom Kultury w Turku w postaci 50 % zniżki na bilety do Kina „Tur”, na opłaty za udział dzieci i młodzieży w zajęciach artystycznych, tanecznych i plastycznych. Ulgę w wysokości 50% honoruje także Ośrodek Sportu i Rekreacji w Turku, przy zakupie biletów na krytą pływalnię, siłownię, grotę solną, tenis stołowy i na korty tenisowe.

Miejska Biblioteka Publiczna w Turku oferuje bezpłatną kartę biblioteczną dla dzieci i młodzieży do 16 roku życia. Członków rodzin wielodzietnych, korzystających z usług żłobków i przedszkoli prowadzonych przez Gminę Miejską Turek obejmuje pełne zwolnienie z opłat za korzystanie z nich. Miasto pozyskało również kilka podmiotów gospodarczych oferujących zniżki na zakup towarów i usług w ramach Turkowskiej Karty Dużej Rodziny. Urząd Miejski w Turku wydaje również mieszkańcom ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do

jednostek działających w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej, które funkcjonują obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miejskiego w Turku, należą Środowiskowe Domy Samopomocy, Spółdzielnia Socjalna „Powróćisz Tu”, Zakład Pracy Chronionej – Warsztat Terapii Zajęciowej oraz jednostka poradnictwa rodzinnego dla rodzin zastępczych i rodzin adopcyjnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy usytuowany przy ul. Matejki 1 w Turku prowadzony jest przez gminę miejską Turek. Oferuje on usługi, takie jak: specjalistyczne usługi terapeutyczne, praca socjalna, specjalistyczne poradnictwo socjalne, terapia grupowa i indywidualna, treningi umiejętności społecznych, zapewnienie opieki i posiłku uczestnikom. Dom kieruje swoje usługi do osób chorych z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną z terenu miasta Turek lub z terenu okolicznych gmin, które zawarły z ŚDS porozumienie i podjęły współpracę.

Kolejny **Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzi Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Turku** przy ul. Poduchowne 1. Odbiorcami usług są zarówno kobiety, jak i mężczyźni powyżej 18 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną lub osoby przewlekłe psychicznie chore oraz wykazujące inne przewlekłe zaburzenia. W roku 2014 z ŚDS korzystało 36 osób poprzez udział w terapii, treningach i rehabilitacji. Bogata oferta pracowni i współpraca z samorządem zapewnia możliwość doskonalenia samoobsługi, rozwoju umiejętności społecznych, artystycznych i praktycznych.

Spółdzielnia Socjalna „Powróćisz Tu” ma swoją siedzibę przy ul. Kolska Szosa 3 w Turku. Spółdzielnia powstała dzięki porozumieniu 5 gmin, w tym Gminy Miejskiej Turek. Oferuje ona usługi gastronomiczne (żywienie dzieci w szkołach i przedszkolach, usługi cateringowe dla zakładów, obsługę imprez zakładowych i okolicznościowych). Celem Stowarzyszenia jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz realizowanie zadań z zakresu użyteczności publicznej (podejmowanie działań w sferze zadań publicznych, oświaty i kultury, działalności społecznej).

W działania w sferze społecznej zaangażowany jest również **Zakład Pracy Chronionej – Warsztat Terapii Zajęciowej „SINTUR Spółka z o.o.”**, który podejmuje działania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Zakład ukierunkowany jest na pracę z osobami niepełnosprawnymi o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do Warsztatów Terapii Zajęciowej. Z usług tych korzystało w 2014 r. 30 osób.

Działania profilaktyczne w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej prowadzą również stowarzyszenia, m.in.:

- Klub Seniora „Promyk” oraz Świetlicę Środowiskowa „Eureka” prowadzi Stowarzyszenie „TU I TERAZ” (Turek, ul. Konińska 4). Z klubu korzysta 80 seniorów natomiast ze świetlicy korzysta grupa 20 dzieci. Stowarzyszenie prowadzi działania profilaktyczne w zakresie przemocy, alkoholizmu i narkomanii,
- dla osób bezdomnych i ubogich Stowarzyszenie Chrześcijańskie „Jezus Żyje” wydaje bezpłatnie gorące posiłki,
- od wielu lat Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Powiatowy w Turku prowadzi w ramach programu PEAD i FEAD bezpłatne wydawanie żywności,
- Stowarzyszenie „Przystań” zajmujące się głównie działalnością opiekuńczą, wychowawczą, edukacyjną, kulturalną w ramach organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych, prowadzeniem działań na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny. Innowacyjną ofertą dla młodzieży jest Festiwal SCABB Turek czy projekt „Instalacja wizualno-przestrzenna „1938-1945 Historia prawdziwa”, skierowany do mieszkańców miasta,
- Stowarzyszeniowe Świetlice Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl” w Turku prowadzi 4 świetlice środowiskowe dla dzieci ze szkół podstawowych i gimnazjum.

Należy także zaznaczyć, że zasięgiem swego działania mieszkańców Gminy Miejskiej Turek obejmują jednostki powiatowe, tj.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (Turek, ul. Łąkowa 1), Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (Turek, ul. T. Kościuszki 6), Powiatowy Urząd Pracy (Turek, ul. Komunalna 6).

Poniższa tabela przedstawia dane z działalności **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku** w odniesieniu do ludności gminy miejskiej.

Tabela 27. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka	8	6	6
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	0	1
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych/rodzinnych domach dziecka	41	40	41
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	6	5	5
liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka, które objęły opieką dzieci z gminy	34	34	33
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	7	6	6
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	145	151	150

liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	80	93	100
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	44	28	23

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Turku.

Według danych PCPR w Turku liczba dzieci przebywająca w rodzinach zastępczych lub rodzinnych domach dziecka w latach 2012-2014 była zbliżona (41, 40, 41). Malą natomiast liczbą rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka, które obejmowały swą opieką dzieci z terenu miasta (z 34 do 33 w 2014 r.). W 2012 r. usamodzielniono 7 dzieci, natomiast w latach 2013-2014 po 6. Analogicznie prezentuje się sytuacja dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (6 w 2012 r., po 5 w latach 2013-2014). W 2014 roku zgłoszono do adopcji jedno dziecko z terenu Gminy Miejskiej Turek.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Turku w latach 2012-2014 odnotowało tendencję wzrostową dotyczącą przyznanych dofinansowań na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zmalała natomiast liczba dofinansowań przeznaczonych na likwidację barier architektonicznych, technicznych i barier w komunikowaniu się.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Turku w roku szkolnym 2014/2015 udzieliła pomocy 888 dzieciom i młodzieży z terenu gminy miejskiej. Wydano następujące orzeczenia do kształcenia specjalistycznego: z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim – 8, z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym i znacznym – 8, z uwagi na niepełnosprawność sprzężoną – 5, dla dzieci niesłyszących i słabosłyszących – 4, dla dzieci niewidomych i słabowidzących – 1, dla dzieci z autyzmem – 1, orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania – 38. Ponadto wydano opinie w sprawie objęcia uczniów pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole lub innych placówkach oświatowych – 38, w przedszkolu – 7, w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb – 11, w sprawie odroczenia obowiązku szkolnego – 42, w sprawie przejścia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy – 6. Wydano także 27 opinii w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się, 8 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, 1 opinię w sprawie zezwolenia na indywidualny tok nauki. Poza tym wydano jeszcze 29 innych opinii o przebadanych i wystawiono 100 innych informacji o wynikach diagnozy.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna świadczyła także pomoc bezpośrednią i pośrednią w postaci terapii (psychologicznej – 17 osób, logopedycznej – 324 osoby,

wczesnego wspomaganie rozwoju – 10 osób), diagnoz (psychologicznych – 279, pedagogicznych – 176, logopedycznych – 668) oraz terapii dzieci i uczniów szkół (socjoterapia – 6, porady zawodowe – 1, grupy wsparcia – 1, porady psychologiczne i inne po badaniach przesiewowych – 282).

W 2014 roku mieszkańcy Gminy Miejskiej Turek korzystali również z oferty innych jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2014 r.
Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbiu (całodobowy)	2 osoby
PCK Oddział Rejonowy w Kaliszu, ul. Dobrzecka 2 – Noclegownia	4 osoby
Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Kaliszu, ul. Warszawska 93a – Noclegownia	1 osoba
Caritas Diecezji Kaliskiej Dom Formacyjno-Resocjalizacyjny „Dom Bartymeusza” Schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Domaniewie 2	2 osoby
Noclegownia dla Osób Bezdomnych MOPS w Kole, ul. Sosnowa 1	1 osoba

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Z noclegowniami MOPS zawarł porozumienie o współpracy, w ramach którego kieruje do nich osoby wymagające schronienia, szczególnie w okresie zimy.

12. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale także ich lokalnego otoczenia. Może także sprzyjać budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie ich zasobów.

W 2014 roku na terenie Gminy Miejskiej Turek funkcjonowało 69 organizacji pozarządowych, które działają w oparciu o corocznie uchwalany Program współpracy Gminy Miejskiej Turek z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Roczny Program Współpracy Gminy Miejskiej Turek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy, wsparcia rzeczowego i lokalowego organizacji oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat zarejestrowanych podmiotów sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 29. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej i Byłych Więźniów Politycznych Koło w Turku	ul. 3 Maja 2/3, 62-700 Turek
2.	Liga Obrony Kraju	ul. Sportowa 2, 62-700 Turek
3.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	ul. Broniewskiego 5, 62-700 Turek
4.	Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Być Razem”	ul. Kączkowskiego 4, 62-700 Turek
5.	Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Turku	ul. Konińska 4, 62-700 Turek
6.	Koło Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. T. Kościuszki w Turku	ul. Kościuszki 4, 62-700 Turek
7.	Turkowskie Towarzystwo Muzyczne	ul. Kościuszki 6, 62-700 Turek
8.	Turkowskie Stowarzyszenie Pracodawców i Przedsiębiorców	ul. Milewskiego 10, 62-700 Turek
9.	Turkowskie Stowarzyszenie Młodych	ul. Nowa 22, 62-700 Turek
10	Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Turku	ul. 3 Maja 2, 62-700 Turek
11	Stowarzyszenie „Teraz Turek”	Os. Wyzwolenia 4/53, 62-700 Turek
12	Lokalne Porozumienie Samorządowe	ul. Kolska Szosa 11, 62-700 Turek
13	Miejski Klub Sportowy „Tur 1921” Turek	ul. Sportowa 3, 62-700 Turek
14	Ludowy Klub Sportowy „Maraton”	ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek
15	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Wielkopolska Komenda Hufca ZHP Turek	ul. Kościuszki 13, 62-700 Turek
16	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Powiatowy w Turku	ul. Kutrzeby 10, 62-700 Turek
17	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy Turek	ul. 3 Maja 2, 62-700 Turek
18	Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Koło w Turku	ul. Kaliska 4, 62-700 Turek
19	Fundacja Turecka Unia Rozwoju „T.U.R.”	ul. Kolska Szosa 3/3, 62-700 Turek
20	Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej Koło w Turku	Pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek
21	Polski Związek Niewidomych Koło w Turku	ul. 3 Maja 2, 62-700 Turek
22	Towarzystwo Przyjaciół Groda	ul. Sportowa 8/8, 62-700 Turek
23	Stowarzyszenie „Przystań”	ul. Browarna 13, 62-700 Turek
24	Tureckie Towarzystwo Turystyczne	ul. Kaliska 41/4, 62-700 Turek
25	Turkowskie Towarzystwo Chóralne	ul. Browarna 11, 62-700 Turek
26	Stowarzyszenie „Big Band Miast i Powiatu	ul. Niepodległości 3, 62-700 Turek

	Tureckiego”	
27	Turkowskie Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „Krokus”	ul. 3 Maja 2, 62-700 Turek
28	Powiatowe Towarzystwo „Trzeźwość”	ul. Szeroka 2, 62-700 Turek
29	Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Ruchowo „To My”	ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
30	Stowarzyszenie Świetlic Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl”	ul. Sportowa 9, 62-700 Turek
31	Stowarzyszenie Przyjaciół Nauczania Integrycyjnego Dzieci i Młodzieży	Os. Wyzwolenia 7a, 62-700 Turek
32	Stowarzyszenie „Tu i Teraz”	ul. Konińska 4, 62-700 Turek
33	Tureckie Stowarzyszenie Na Rzecz Przywracania Rodziny „Dajmy Szansę”	ul. Konińska 2, 62-700 Turek
34	Stowarzyszenie Honorowych Dawców Krwi RP Klub HDK „Górnik” przy KWB „Adamów” SA w Turku	ul. Uniejowska 9, 62-700 Turek
35	Polski Związek Filatelistów Koło w Turku	ul. Kościuszki 13, 62-700 Turek
36	Polski Klub Ekologiczny Koło w Turku	ul. Szkolna 2, 62-700 Turek
37	Młodzież Wszechpolska Zarząd Powiatowy w Turku	ul. 3 Maja 2, 62-700 Turek
38	Krajowy Związek Lokatorów i Spółdzielców Oddział w Turku	Os. Wyzwolenia 10/59, 62-700 Turek
39	Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych	ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
40	Stowarzyszenie Samotnych Rodziców „Pomóżmy Sobie”	ul. Kączkowskiego 1/3, 62-700 Turek
41	Zgromadzenie Wojów i Rycerzy Grodu Tura w Turku	ul. Spółdzielców 1/1, 62-700 Turek
42	Stowarzyszenie „Przyjaźni Dzieciom”	ul. Piłsudskiego 5, 62-700 Turek
43	Turkowskie Stowarzyszenie Kulturalne „TeSk-a”	Pl. Wojska Polskiego 18, 62-700 Turek
44	Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział Miejski w Turku	Pl. Sienkiewicza 5, 62-700 Turek
45	Stowarzyszenie Byłych Sportowców i Działaczy Miasta Turku i okolic „Old Boy”	ul. Spółdzielców 2/20, 62-700 Turek
46	Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe	ul. Kaliska 58, 62-700 Turek
47	Ognisko Statutowe Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Tęcza”	ul. Piłsudskiego 1, 62-700 Turek
48	Turkowskie Towarzystwo Szachowe „Tęcza”	ul. Spółdzielców 4, 62-700 Turek
49	Turkowskie Towarzystwo Cyklistów	ul. 3 Maja 1/3, 62-700 Turek
50	Międzyszkolny Klub Sportowy przy Międzyszkolnym Ośrodku Sportowym	ul. Piłsudskiego 5, 62-700 Turek
51	Turkowski Klub Karate	ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek
52	Klub Sportów i Sztuk Walk	ul. Folwarczna 27, 62-700 Turek
53	Miejski Klub Sportowy „Tur-Mot”	ul. F. Chopina 106, 62-700 Turek
54	Lokalny Klub Młodzieżowy	ul. Spółdzielców 2/20, 62-700 Turek
55	Stowarzyszenie Brazylijskie Jiu-Jitsu Turek	ul. Kolska 35/7, 62-700 Turek
56	Turkowski Klub Miłośników Fantastyki „Trako” w Turku	ul. Północna 10, 62-700 Turek
57	Stowarzyszenie „Morsy Turek”	ul. Północna 3, 62-700 Turek

58	Uczniowski Klub Sportowy „Piątka” w Turku	Os. Wyzwolenia 7a, 62-700 Turek
59	Uczniowski Klub Sportowy „Maratończyk” w Turku	ul. Sportowa 9, 62-700 Turek
60	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Turku	ul. 3 Maja 29, 62-700 Turek
61	Fundacja „Złota godzina”	ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
62	Turecka Izba Gospodarcza	ul. Kaliska 47, 62-700 Turek
63	Stowarzyszenie Siatkarz Turek	ul. Kościuszki 14/35, 62-700 Turek
64	Klub Jeździecki „Mar-Klin”	ul. Leśna 31, 62-700 Turek
65	Klub Jeździecki „HEAA”	ul. Zdrojki Prawe 63a, 62-700 Turek
66	Tenisowy Klub Sportowy „Forehand” Turek	ul. Malinowa 6, 62-700 Turek
67	Klub Sportowy Judo Turek	ul. Kościuszki 4, 62-700 Turek
68	Uczniowski Klub Sportowy „Aktywni.pl”	ul. Uniejowska 2/13, 62-700 Turek
69	Stowarzyszenie Ogrodowe ROD im. W. Orłowskiego	ul. Konińska 4, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Miasto Turek ma wielokulturową historię, stąd też różnorodność wyznaniowa mieszkańców. W mieście funkcjonują 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego, jedna parafia ewangelicko-augsburska, jeden zbór Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan oraz Sala Królestwa Świadców Jehowy. Dane na ich temat zawiera poniższa tabela.

Tabela 30. Parafie i związki wyznaniowe w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa	Pl. Sienkiewicza 4, 62-700 Turek
2.	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Barbary	Skwer Jana Pawła II 1, 62-700 Turek
3.	Parafia rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Fatimskiej	Obrzębin 110, 62-700 Turek
4.	Parafia ewangelicko-augsburska	ul. 3 Maja 4, 62-700 Turek
5.	Sala Królestwa Świadców Jehowy	ul. Milewskiego 30, 62-700 Turek
6.	Zbór Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan	ul. Kruszyńskiego 13, 62-700 Turek

Dane Urzędu Miejskiego w Turku.

Parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa prowadzi scholę dziecięcą oraz grupę AA, natomiast parafia pw. Św. Barbary prowadzi scholę młodzieżową, dziecięcy chór parafialny, klub Honorowych Dawców Krwi oraz grupę AA. Parafia Matki Bożej Fatimskiej poza działalnością kół i grup parafialnych, kościelnych prowadzi: Kurs ALFA dla i młodzieży i dorosłych, chór młodzieżowy i Koło Obrony Życia.

13. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych Gminy Miejskiej Turek badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. radnych, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, Policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy.

Do analizy przedłożono w sumie 97 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień.

Uczestników badania poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie. Respondenci mieli możliwość wyboru 3 najistotniejszych problemów społecznych w Turku. W odpowiedzi najczęściej wskazywali bezrobocie (18,3%), alkoholizm (17,3%) oraz ubóstwo (12,0%). Kolejnym ważnym problemem zdaniem ankietowanych z Gminy Miejskiej Turek są niezaspokojone potrzeby mieszkalne ludności (9,2%), narkomania (7,4%) oraz problemy związane ze starzeniem się mieszkańców (6,7%) i ochroną zdrowia (6,0%). Inne problemy, na jakie zwrócili uwagę ankietowani, to: dysfunkcyjność rodzin i bezdomność (po 4,9%), nierówności społeczne (4,6%), przemoc w rodzinach i niezaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie spędzania czasu wolnego (po 2,8%), problemy wynikające z niepełnosprawności (1,8%), eurosieroctwo (1,4%).

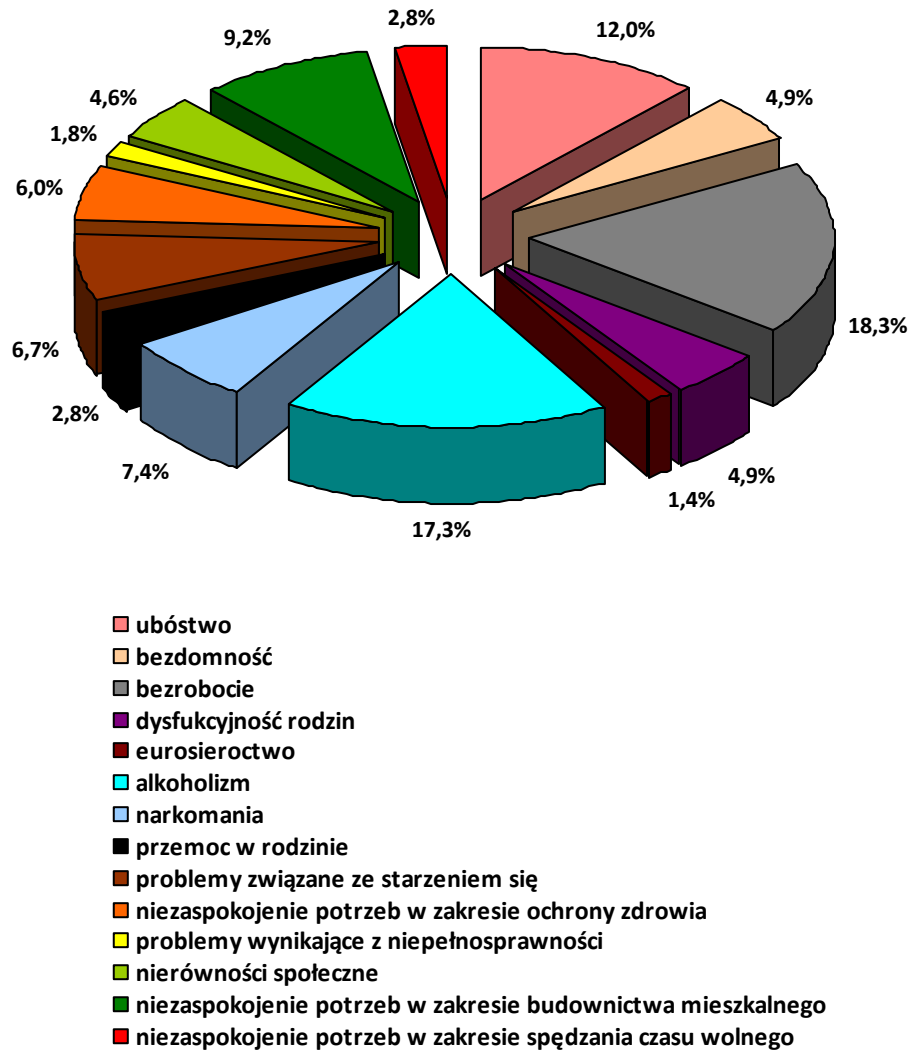
Odpowiadając na następane pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Najwięcej badanych (20,2%) stwierdziło, że grupą najbardziej zagrożoną marginalizacją i wykluczeniem społecznym są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem. Drugą grupę uznaną za najbardziej zagrożoną stanowiły osoby bezrobotne i zagrożone bezrobociem (18,7%), a trzecią osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnienia i przemocy. Warto dodać, iż czwartą w kolejności zagrożenia grupę zdaniem ankietowanych stanowiły osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością. Wśród zagrożonych osób i grup wymieniano jeszcze: dzieci z ubogich rodzin (7,9%), osoby niepełnosprawne i ich rodziny (7,1%), rodziny dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi (6,0%), osoby starsze (5,6%), byłych więźniów (3,4%), samotne kobiety w ciąży i matki w trudnej sytuacji (2,6%), uchodźców i repatriantów

oraz usamodzielnionych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych (0,7%), osoby dotknięte skutkami klęsk żywiołowych i osoby pracujące osiągające niskie dochody oraz mniejszości etniczne i narodowe (0,4%).

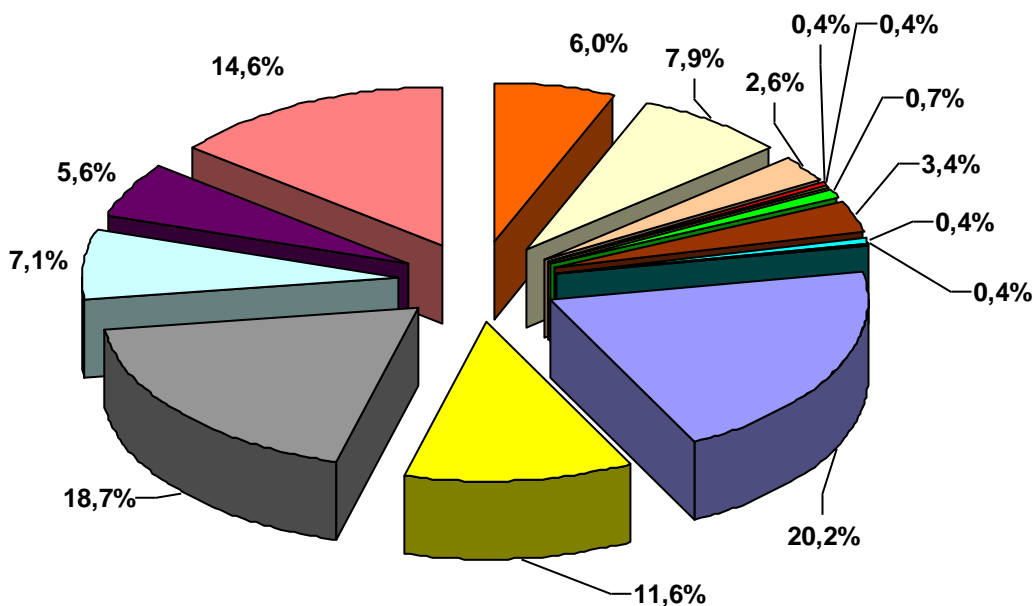
Rozkład odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 7. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 8. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?

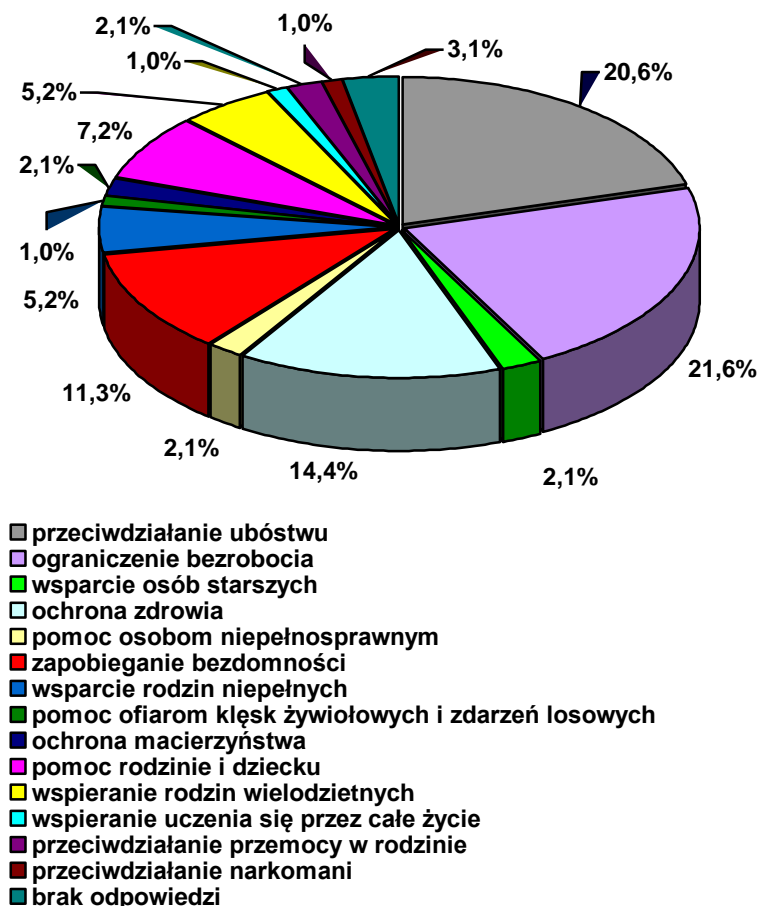

- osoby i rodziny dotknięte ubóstwem
- bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością
- osoby i rodziny dotknięte bezrobociem
- osoby niepełnosprawne i ich rodziny
- osoby starsze
- osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień i przemocy
- rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- dzieci z ubogich rodzin
- samotne kobiety w ciąży i matki w trudnej sytuacji życiowej
- mniejszości etniczne i narodowe
- uchodźcy i repatrianci
- usamodzielnieni wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych
- byli więźniowie powracający z zakładów karnych
- osoby i rodziny dotknięte skutkami klęsk żywiołowych
- ludzie pracujący osiągający niski dochody

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca. Rozkład odpowiedzi przedstawia wykres 9.

Wykres 9. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: zapobieganie bezrobociu (21,6%), przeciwdziałanie ubóstwu (20,6%), zapewnianie opieki zdrowotnej (14,4%). Następne w kolejności wymieniane były działania zapobiegające bezdomności (11,3%), pomoc skierowana do rodzin i dzieci (7,2%), pomoc skierowana do rodzin niepełnych lub wielodzietnych (5,2%), wsparcie osób starszych, ochrona macierzyństwa, pomoc dla osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (2,1%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani podkreślali rolę właściwie

zorganizowanej i przemysłanej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, wskazując na konieczność lepszego rozpoznania problemów rodzin, docierania z ofertą pomocy do wszystkich potrzebujących.

Ankietowani wymieniali przede wszystkim działania związane z bezrobociem (tworzenie nowych miejsc pracy, wsparcie dla podmiotów zwiększających zatrudnienie, pomoc w aktywizacji zawodowej, pomoc psychologiczną, prawną oraz godziwy poziom płac). Zgłoszono także zapotrzebowanie na zapewnienie właściwej opieki dzieciom w żłobkach i przedszkolach, konieczność opłacania składek kobietom wychowującym dzieci, konieczność zapewnienia dzieciom posiłku w szkole, potrzebę organizowania wyprawek szkolnych i pomocy na kontynuowanie nauki.

Respondenci wskazali także na podjęcie zdecydowanych działań w kierunku ochrony macierzyństwa, pomocy dla rodzin doświadczających przemocy, konieczność tworzenia grup wsparcia i zwiększenia miejsc w ośrodkach wsparcia. Zdaniem ankietowanych należy także promować działalność charytatywną, szerzej informować o możliwościach udzielenia pomocy osobom i rodzinom borykającym się z niepełnosprawnością. Wśród innych działań, które należy podjąć w stosunku do mieszkańców wymieniano pozyskiwanie funduszy z UE oraz organizowania imprez i działań sprzyjających integracji społecznej. Zdaniem ankietowanych należy utworzyć oddział detoksykacji w szpitalu a osobom uzależnionym udzielać pomocy rzeczowej i usługowej. Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych oraz niskopłatnych mieszkań zdaniem ankietowanych rozwiązałoby wiele problemów socjalno-bytowych. Wśród działań skierowanych do osób starszych wymieniano potrzebę budowy lub adaptacji istniejących budynków na dom spokojnej starości, dzienny dom pobytu oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczono do nich: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Caritas, stowarzyszenia i fundacje, Powiatowy Urząd Pracy, Sąd i kuratelę, Miejską Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii, placówki wsparcia dziennego dla osób starszych, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, świetlice, szkoły, przedszkola, kościoły, placówki służby zdrowia i Policję.

14. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Turku, w latach 2012-2014 liczba osób bezrobotnych w gminie stopniowo malała: z 4 349 bezrobotnych w roku 2012 do 3 315 w roku 2014. Jednocześnie zmniejszał się udział bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym (z 15,2% do 11,8%). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 2 489 w 2012 r., 2 336 w 2013 r., 2 036 w 2014. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014.

	2012	2013	2014
liczba bezrobotnych w gminie	4 349	3 965	3 315
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	15,2%	14,0%	11,8%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	2 489	2 336	2 036
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	57,2%	58,9%	61,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2012-2014 w powiecie tureckim, województwie wielkopolskim oraz w kraju.

Tabela 32. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
stopa bezrobocia w powiecie tureckim	12,1%	7,4%	6,2%
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	6,7%	6,6%	5,3%
stopa bezrobocia w kraju	13,4%	13,4%	11,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2012-2014 zarówno powiat turecki, jak i województwo wielkopolskie charakteryzowały się niższą stopą bezrobocia, niż stopa bezrobocia krajowego. Zarówno w powiecie, jak i w województwie poziom bezrobocia w rozpatrywanym okresie stopniowo się zmniejszał.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane w tym zakresie na koniec 2014 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lat	638	398	62,4
25-34 lat	1 047	714	68,2
35-44 lat	661	417	63,1
45-54 lat	592	329	55,6
55-59 lat	312	175	56,1
60 lat i więcej	65	3	4,6
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	475	177	37,3
1-3 miesiące	716	366	51,1
3-6 miesięcy	506	332	65,6
6-12 miesięcy	487	312	64,1
12-24 miesiące	484	344	71,1
powyżej 24 miesięcy	647	505	78,1
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	410	293	71,5
do 1 roku	488	345	70,7
1-5 lat	924	594	64,3
5-10 lat	586	341	58,2
10-20 lat	520	269	51,7
20-30 lat	282	148	52,5
30 lat i więcej	105	46	43,8
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	504	393	78,0
policealne i średnie zawodowe	792	549	69,3
średnie ogólnokształcące	282	215	76,3
zasadnicze zawodowe	912	494	54,2
gimnazjalne i niższe	825	385	46,7

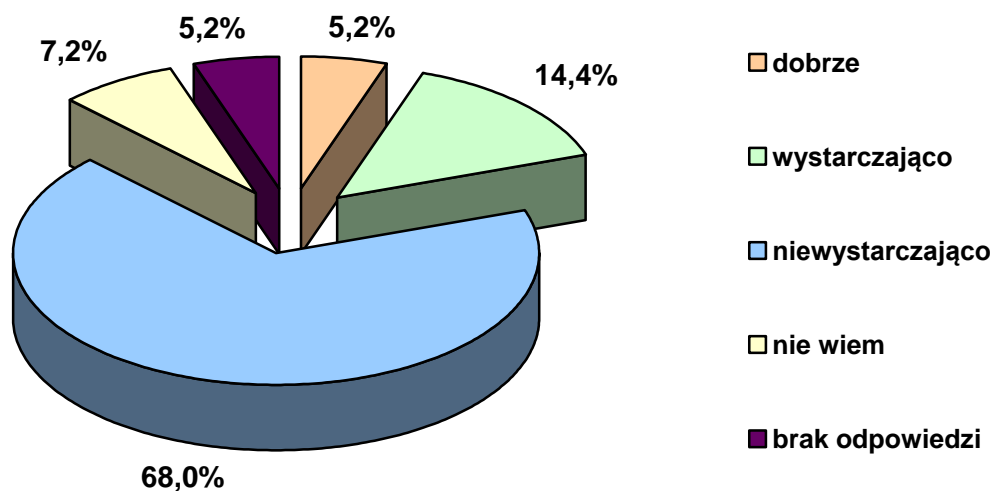
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku.

Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lat (1 047 osób), osoby posiadające od roku do 5 lat doświadczenia w pracy (924 osoby), osoby z wykształceniem zawodowym (912 osób) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (825 osób). Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (792 osoby), osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy (716 osób), osoby w przedziale wiekowym 35-44 lata (661 osób), osoby w przedziale wiekowym 18-24 lata (638 osób) oraz osoby długotrwale bezrobotne powyżej 24 miesięcy (647 osób). Najmniej liczną grupę osób bezrobotnych stanowiły osoby powyżej 30 roku życia (105 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (78,1%), posiadających wykształcenie wyższe (78,0%), osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące (76,3%), osób bez stażu pracy (71,5%), pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy (71,1%), osób posiadających do roku doświadczenia zawodowego (70,7%), osób z wykształceniem policealnym (69,3%) oraz osób w wieku 25-34 lata (68,2%). Najmniejszy jest udział kobiet w ogóle bezrobotnych w wieku 60 i więcej lat (4,6%, co jest związane z przechodzeniem kobiet na emeryturę), wśród osób od 30 roku życia wzwyż (43,8%) oraz wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (46,7%, co wiąże się z tendencją kończenia przez kobiety szkół na wyższym poziomie edukacji).

W badaniu diagnostycznym przybierającym formę ankiety poproszono przedstawicieli Gminy Miejskiej Turek o ustosunkowanie się do działań realizowanych w zakresie przeciwdziałania bezrobociu na terenie ich gminy. Uzyskane odpowiedzi prezentuje wykres.

Wykres 10. Jak Pani / Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe wykazało, iż aż 68,0% respondentów uznało podejmowane działania na rzecz ograniczenia bezrobocia za niewystarczające. Z kolei pozytywnie oceniło je 19,6% respondentów (5,2% dobrze ocenia prowadzone działania, a 14,4% ocenia je jako wystarczające). Odpowiedzi w tym zakresie nie udzieliło 5,2% ankietowanych, a 7,2% wskazało odpowiedź „nie wiem”.

Zapytano także przedstawicieli Gminy Miejskiej Turek o to, czy w działaniach realizowanych w ich gminie w zakresie ograniczenia i przeciwdziałania bezrobociu uwzględnia się potrzeby mieszkańców. Najliczniejszą grupę wśród ankietowanych stanowiły osoby, którym trudno było dokonać oceny w tym zakresie (47,4% udzieliło odpowiedzi „trudno ocenić”, a 12,4% wskazało odpowiedź „nie wiem”). Następną pod względem liczebności (28,9%) była grupa osób, która uznała, że w realizowanych działaniach nie uwzględnia się potrzeb mieszkańców. Około 4% badanych nie udzieliło odpowiedzi, a 7,2% ankietowanych było zdania, że realizowane działania uwzględniają potrzeby mieszkańców gminy.

Brak zatrudnienia jest na dość odczuwalnym problemem dla mieszkańców powiatu tureckiego i Gminy Miejskiej Turek. Nie należy przy tym zapominać, że pozostawanie bez pracy prowadzi do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju.

Sytuacja ta wymaga szczególnej uwagi ze strony instytucji pomocowych i służb społecznych, przed którymi stoi niezwykle trudne zadanie w zakresie niwelowania skutków bezrobocia oraz aktywizowania osób doświadczających tego problemu. Oprócz realizacji zadań wobec osób bezrobotnych należy także pamiętać, iż do zadań PUP należy praca z osobami poszukującymi pracy, które chcą się przekwalifikować, uzupełnić kwalifikacje i mają szansę podnieść swój status zawodowy i materialny. Analiza danych z ankiet przeprowadzonych w środowisku lokalnym wskazuje, iż ankietowani dostrzegają duży potencjał w młodym wykształconym pokoleniu, które nie ma możliwości znalezienia pracy w zawodzie na miejscu i jest zmuszone do podejmowania pracy na stanowiskach poniżej ich kwalifikacji, bądź do opuszczania kraju w celach zarobkowych.

15. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej. Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w Gminie Miejskiej Turek jest problemem społecznym. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Liczba zgłaszających się z tego powodu osób wzrastała: z 19. w roku 2012 poprzez 24 w roku 2013 do 26 w roku 2014.

Wobec osób bezdomnych podejmowano działania ukierunkowane na pracę socjalną, informowanie o miejscach udzielających pomocy, zabezpieczenia noclegu, żywności, odzieży, opłacania składek ubezpieczenia oraz kierowania do właściwych ośrodków wsparcia, noclegowni i schronisk lub osoby bezdomne kierowane są mieszkań kontraktowych, którymi dysponuje MOPS. Aktualnie Ośrodek dysponuje 10 takimi lokalami.

16. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia i zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim

poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera kolejna tabela.

Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		szacunkowa liczba osób			
		w Polsce	w mieście 100-tys.	w mieście 25-tys.	w gminie 10-tys.
osoby uzależnione od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000	ok. 500	ok. 200
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000	ok. 1.000	ok. 400
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000	ok. 1.000	ok. 400
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000	1.250-1.750	ok. 500-700
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 dorosłych oraz 2/3 z tych rodzin	ok. 2 mln dorosłych i dzieci	ok. 5.300 dorosłych i dzieci	ok. 1.330 dorosłych i dzieci	ok. 530 dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Skutecznie przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminacja ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo wymaga prowadzenia działań związanych z profilaktyką wspomnianych problemów i ich rozwiązywaniem oraz podejmowania integracji społecznej osób nimi dotkniętych.

Na szczeblu gminy działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w Gminie Miejskiej Turek w latach 2012-2014.

Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2012-2014 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2012	2013	2014
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	615 741	559 244	620 847
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	9 000	12 000	11 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	5 000	5 000	7 000
razem	629 741	576 244	638 847

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turku.

W latach 2012-2014 wysokość kwot przeznaczanych na walkę z alkoholizmem wahała się, przy czym najniższe były fundusze na ten cel w roku 2013, a najwyższe w 2014. Podobne wahania dotyczyły środków finansowych na profilaktykę i przeciwdziałanie narkomanii, które jednak najniższe były w roku 2012, a najwyższe w 2013 roku. Kwoty przeznaczone na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w latach 2012-2013 były stałe, wzrosły w roku 2014.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) w Turku oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność MKRPA w latach 2012-2014 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

	2012	2013	2014
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	104	103	90
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	98	69	66
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	44	33	25
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	44	33	25
liczba negatywnych opinii MKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	121	76	125
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	21	34	26

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turku.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie zmniejszyła się (z 104 w 2012 r. poprzez 103 w 2013 r. i 90 w 2014 r.). Także liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży oraz liczba pozytywnych opinii w sprawie owych zezwoleń z roku na rok zmniejszała się. Negatywnych opinii w tej sprawie nie wydawano, nie cofnięto również żadnego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W analizowanym okresie MKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, a ich liczba wahała się (od 121 rozmów w 2012 r., poprzez 76 rozmów w 2013 r. i 125 rozmów w roku 2014). Liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, w kolejnych latach wynosiła: 21, 34, 26.

Obok Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie pełnią Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemami Uzależnień MOPS w Turku, Poradnia Leczenia Uzależnień, Centrum Zdrowia Psychicznego, Poradnia Zdrowia Psychicznego w Centrum Medycznym Medix, Klub Abstynenta, grupy AA (4), Grupa AL-ANON, świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy (4), Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii oddział w Turku, Stowarzyszenie „Przystań” oraz Stowarzyszenie „Spójrz Inaczej”.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2012-2014 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagają się z alkoholizmem i przemocą domową. Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia MOPS w związku z przemocą w rodzinie z roku na rok wzrastała (od 6 rodzin w 2012 r. przez 8 rodzin w roku 2013 do 12 rodzin w 2014 r.), analogicznie wzrastała liczba osób w rodzinach obejmowana pomocą z tego powodu (19 osób w rodzinie w 2012 r., 24 osób w rodzinie w 2013 r. 34 w 2014 r.). Wahaniom ulegała natomiast liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu (liczba rodzin: 111 w 2012 r., 127 w 2013 r., 123 w 2014 r., liczba osób w rodzinach: 1872 w 2012 r., 227 w 2013 r., 208 w 2014 r.).

W 2014 roku Zespół Interdyscyplinarny prowadził procedurę w związku z wpłynięciem 57 Niebieskich Kart A, z czego jednostki organizacyjne pomocy społecznej założyły 3 takie karty, Policja założyła ich 52, a placówki oświatowe 2.

Dodatkowo mieszkańcy Turku mogą korzystać z innych pozamiejscowych ośrodków wsparcia, do których należą:

- Punkt Konsultacyjny przy GKRPA w Brudzewie, ul. Powstańców Wielkopolskich 35, 62-720 Brudzew,
- Grupa AA „Jutrzenka”, ul. Powstańców Wielkopolskich 35, 62-720 Brudzew,
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych, ul. Szkolna 3, 62-731 Przykona,
- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym oraz ich rodzin przy Urzędzie Gminy, ul. Turecka 16, 62-709 Malanów,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych używek, ul. Rynek 43, 62-710 Władysławów,
- Grupa AA „Odrodzenie”, Rusocice 19, 62-710 Władysławów,
- Punkt Konsultacyjny dla Osób uzależnionych, ul. Buczka 2, 62-740 Tuliszków,
- Grupa AA „Ocalenie”, ul. Buczka 2, 62-740 Tuliszków,
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i członków ich rodzin w Kowalach Pańskich,
- Grupa AA „Nowa” w Kowalach Pańskich.

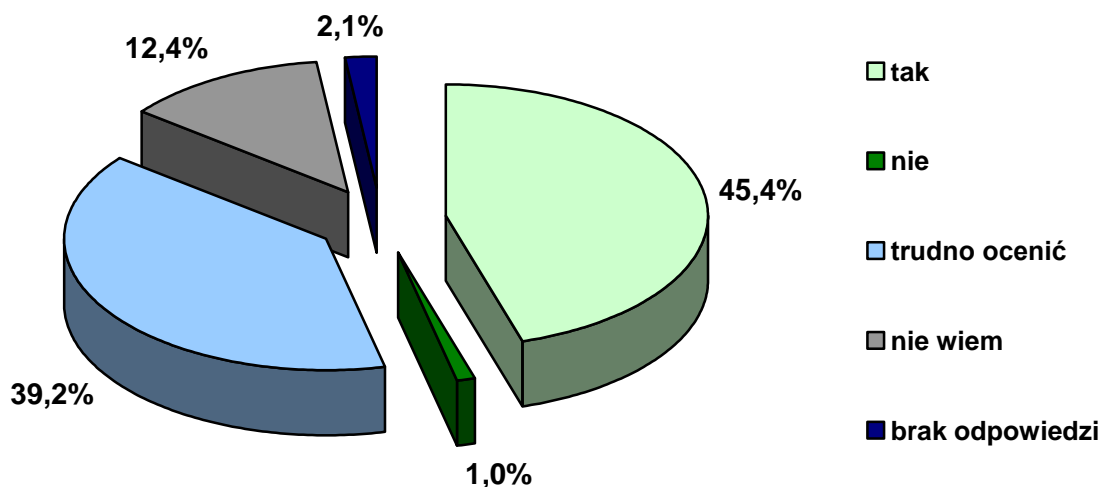
Dopełnieniem diagnozy problemów uzależnień i przemocy w rodzinie były badania ankietowe wśród przedstawicieli społeczności lokalnej Gminy Miejskiej Turek. W jednym z pytań poproszono ankietowanych o ustosunkowanie się do zjawiska przemocy na terenie ich gminy. Uzyskane wyniki prezentują się następująco: 48,5% ankietowanych słyszało o przypadkach przemocy w rodzinach z terenu gminy, 32,0% zna przypadki przemocy z tego terenu, 17,5% nie zna takich przypadków, a 2,1% badanych nie wskazało odpowiedzi w przeprowadzonym badaniu.

Ankietowanych zapytano również „Czy Pani / Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się przemocy w rodzinie na terenie gminy?”

W ocenie większości respondentów (45,4%) istnieje ryzyko nasilania się zjawiska przemocy w rodzinach z terenu gminy. Kolejna grupa (39,2%) ankietowanych zajęła stanowisko, iż trudno im ocenić ryzyko nasilania się przemocy a 12,4% badanych udzieliło odpowiedzi „nie wiem”. Natomiast tylko 1,0% ankietowanych udzielił odpowiedzi zaprzeczającej ryzyku nasilania tego zjawiska. Niewielka grupa ankietowanych nie udzieliła odpowiedzi na powyższe pytanie.

Rozkład odpowiedzi respondentów prezentuje wykres zamieszczony poniżej.

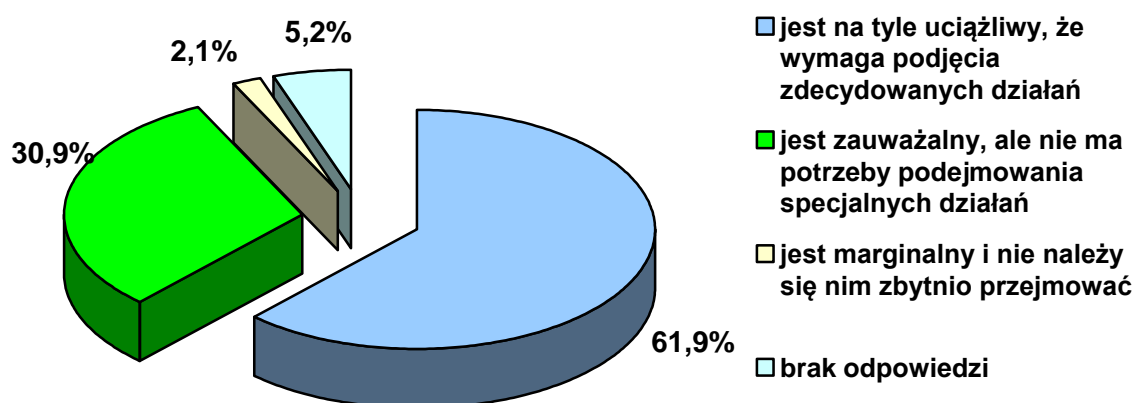
Wykres 11. Czy Pani / Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilania się przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowanych poproszono także o opinię na temat skali problemu narkomanii w gminie. Otrzymane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Jaki charakter ma problem narkomanii w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W sumie około 93% badanych uznało, iż zjawisko narkomanii jest problemem zauważalnym lub uciążliwym, z czego zdecydowana większość ankietowanych (61,9%) odpowiedziała, iż problem narkomanii na terenie gminy jest uciążliwy i wymaga podjęcia zdecydowanych działań. Tylko 2% ankietowanych odpowiedziało, iż jest to zjawisko marginalne, którym nie należy się zbytnio przejmować.

Dokonując oceny dotychczas prowadzonych przez Gminę Miejską Turek działań na rzecz profilaktyki związanej ze zjawiskiem narkomanii i narkotyków około 21% respondentów dokonało wskazania ocen pozytywnych. Większość ankietowanych (52%)

uznała, że prowadzone działania są niewystarczające. Z kolei 25% badanych nie potrafiło dokonać oceny prowadzonych działań, a 2% w ogóle nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Powyższe wyniki wskazują na potrzebę rozszerzenia dotychczasowych działań profilaktycznych, ich upowszechniania i nagłaśniania. Ankietowani wśród sposobów, w jaki należy pomagać osobom używającym środków odurzających i uzależnionym od narkotyków wymieniali: uświadamianie, właściwe edukowanie i przekaz systemu wartości, poradnictwo dotyczące doboru odpowiedniego ośrodka leczenia, podjęcia terapii, kierowanie do specjalistów, odizolowanie w placówkach medycznych, leczenie długoterminowe, kierowanie i przeprowadzanie leczenia przymusowego, w tym zamkniętego, zwiększenie liczby placówek leczniczych specjalizujących się w tego rodzaju uzależnieniach, częstsza pomoc ambulatoryjna, podejmowanie działań pomocowych wobec całej rodziny a nie tylko wobec osoby zażywającej daną substancję, tworzenie grup wsparcia, pomoc w organizowaniu czasu wolnego, ograniczenie pomocy finansowej z MOPS dla osób używających narkotyków lub innych środków odurzających, pomoc w znalezieniu i utrzymaniu pracy, zapewnienie nadzoru policji lub kuratora, zamykanie punktów sprzedających środki odurzające i narkotyki oraz osób nimi handlujących, nagłaśnianie działań profilaktycznych w mediach.

Bliższe przyjrzenie się problemowi uzależnień i przemocy oraz instytucjom działającym na rzecz ich przezwyciężania oraz minimalizowania ich negatywnych skutków na resztę społeczeństwa pozwala dostrzec, że działające instytucje nie zaspokajają wszystkich potrzeb mieszkańców w tym zakresie. Należy rozszerzyć współpracę pomiędzy tymi instytucjami, dopracować zakres oferowanej pomocy, tak by instytucje wzajemnie się dopełniały. Trzeba także zadbać o wiedzę mieszkańców dotyczącą możliwości uzyskania pomocy oraz edukowanie jak radzić sobie w trudnych sytuacjach. Obawy respondentów wskazują, że w następnych latach pojawią się kolejne wyzwania i trudności przed działającymi ośrodkami pomocowymi, co może się wiązać z koniecznością wypracowania nowych form wsparcia instytucjonalnego.

17. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć i odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W rozpatrywanym okresie struktura ludności miasta pod względem płci uległa zmianie. W latach 2012-2013 w strukturze płci dominowały kobiety, które stanowiły wówczas 52,8% ludności Turku. W 2014 r. struktura ta odwróciła się na rzecz dominacji mężczyzn (50,7%). Obserwowalny był duży spadek liczebności kobiet, a różnica pomiędzy rokiem 2013 a 2014 wyniosła 1110 kobiet. W związku z powyższym odsetek kobiet w ogólnej liczbie ludności miasta zmalał – z 52,8% w latach 2012-2013 do 49,3% w 2014 roku. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 37. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba ludności miasta ogółem	28 584	28 234	27 999
liczba kobiet	15 099	14 913	13 803
udział kobiet w liczbie ludności miasta ogółem	52,8%	52,8%	49,3%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły stale więcej niż połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w Gminie Miejskiej Turek, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych stopniowo wzrastał z 57,2% w 2012 roku poprzez 58,9% w 2013 r. do 61,4% w 2014 r. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w mieście w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób bezrobotnych w mieście ogółem	4 349	3 965	3 315
liczba bezrobotnych kobiet	2 489	2 336	2 036
udział kobiet bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	57,2%	58,9%	61,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Turku.

Z powyższych danych wynika, że w analizowanym okresie problem bezrobocia w Turku dotykał bardziej kobiet niż mężczyzn; udział bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie pozostających bez pracy mieszkańców miasta (57,2% w 2012 r., 58,9% w 2013 r., 61,4% w 2014 r.) był stale wyższy niż udział kobiet w ludności miasta (52,8% w latach 2012-2013, 49,3% w 2014 r.).

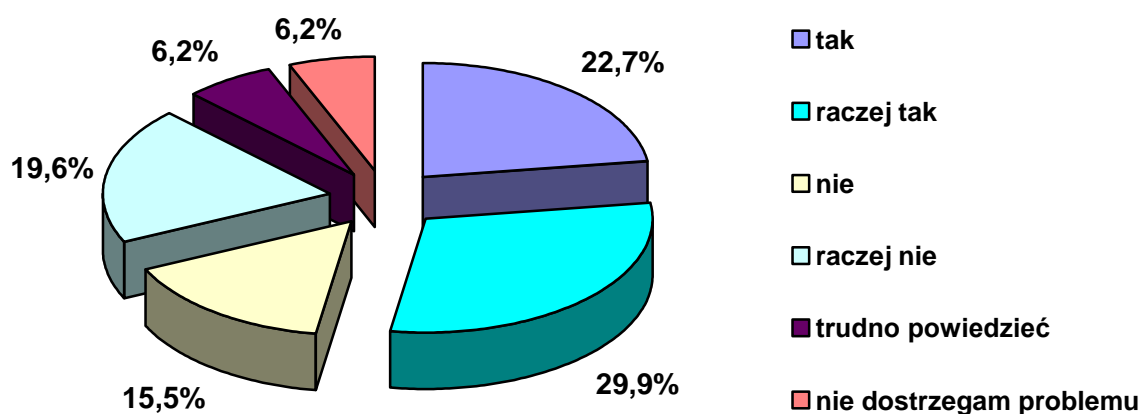
Należy przy tym także zauważyć, że według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Turku w 2014 roku kobiety stanowiły wyraźną większość wśród osób bezrobotnych, zarówno pod względem struktury wiekowej, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy jak i wykształcenia. Mężczyźni dominowali tylko wśród osób bezrobotnych w grupie wiekowej 60 i więcej lat (udział mężczyzn – 95,4%, udział kobiet – 4,6%), w grupie bezrobotnych ze stażem pracy od 30 lat wzwyż (udział mężczyzn – 56,2%, udział kobiet 43,8%) i wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (udział mężczyzn – 53,3%, udział kobiet 46,7%). W oparciu o cytowane wyżej wskaźniki można zdecydowanie wysnuć tezę o mniejszych szansach kobiet niż mężczyzn na lokalnym rynku pracy.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. O ile analiza struktury bezrobocia pod względem płci jest oparta na dostępnych danych liczbowych, to w wielu innych obszarach życia społecznego tego typu statystyki nie są prowadzone, a występowanie problemów nierówności i dyskryminacji można szacować na podstawie subiektywnych opinii przedstawicieli danej społeczności. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w Turku przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć.

Do analizy przedłożono 97 ankiet wypełnionych przez wybranych losowo mieszkańców miasta oraz przedstawicieli władz i instytucji lokalnych w Turku. Wśród ankietowanych dominowały kobiety (54,6% badanych).

W pierwszym pytaniu poproszono uczestników badania o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest problemem społecznym. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 13. Czy postrzega Pani / Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

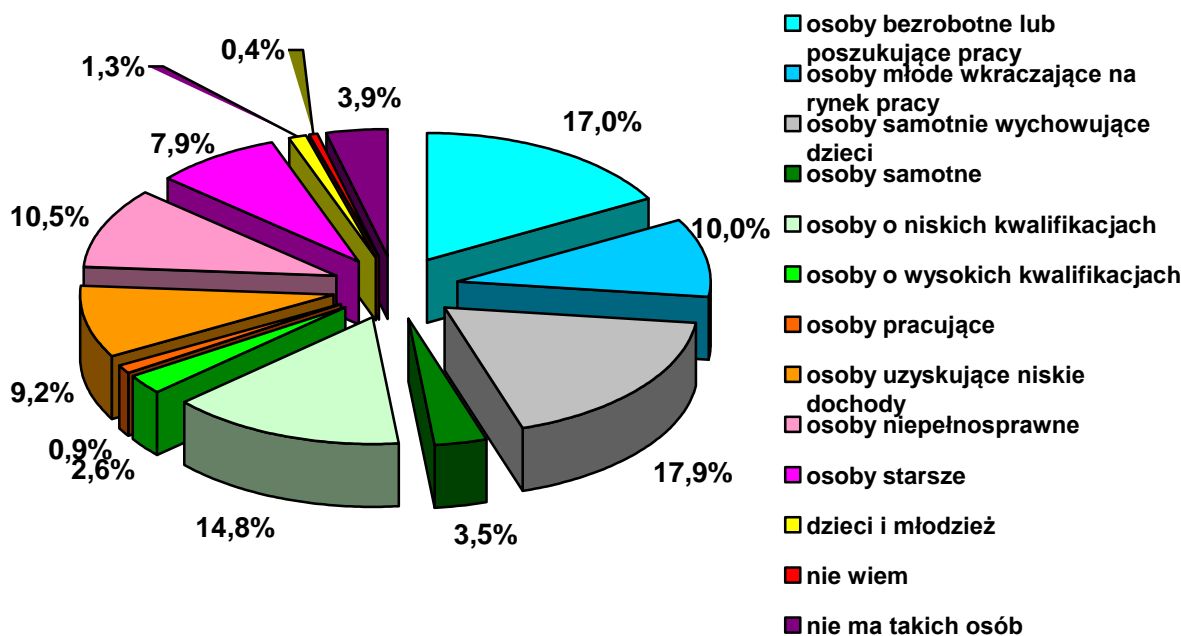
Większość ankietowanych (52,6%) odpowiedziało twierdząco na pytanie dotyczące postrzegania nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problemu społecznego. Łącznie 35,1% badanych uznało, że nierówność ta nie stanowi problemu społecznego (odpowiedzi „nie” i „raczej nie”). Po 6,2% ankietowanych nie dostrzegano nierówności bądź miało trudności z dokonaniem oceny tego zjawiska.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenia do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami. Ma ona ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn.

W odpowiedzi na tak sformułowane pytanie ponad połowa badanych (57,7%) stwierdziła, że bardziej zagrożone problemem nierówności są kobiety. Problemu tego nie dostrzegano 20,6% badanych a trudności z odpowiedzią miało 18,6%. Tylko 3,1% ankietowanych uznało, iż bardziej zagrożeni nierównością szans są mężczyźni.

Odpowiadając na następane pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób najbardziej zagrożone w Turku dyskryminacją ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 14. Jakie grupy mieszkańców gminy są zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

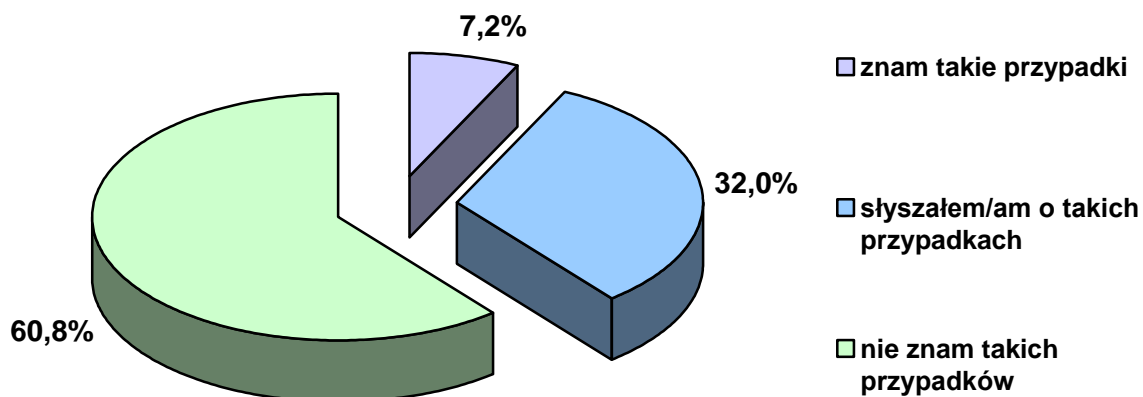
Zdecydowanie najczęściej za najbardziej zagrożone dyskryminacją uznawano osoby samotnie wychowujące dzieci (17,9%), jako drugie w kolejności zagrożenia dyskryminacją płciową uznano osoby bezrobotne i poszukujące pracy (17,0%) a trzecią grupę stanowiły osoby o niskich kwalifikacjach (14,8%). Następne w kolejności zagrożenia wymieniane były: osoby niepełnosprawne (10,5%), osoby młode wkraczające na rynek pracy (10,0%), osoby uzyskujące niskie dochody (9,2%), osoby starsze (7,9%), osoby o wysokich kwalifikacjach (2,6%), dzieci i młodzież (1,3%) oraz osoby pracujące (0,9%). Część ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie (0,4%) a 3,9% uznało, że nie ma osób zagrożonych dyskryminacją ze względu na płeć.

Kolejne pytanie dotyczyło opinii na temat ograniczenia przez płeć możliwości kariery zawodowej. Zdaniem 51,5% ankietowanych płeć ogranicza możliwości kariery przeciwnego zdania jest 48,5% respondentów.

W następnym pytaniu indagowano ankietowanych, czy znają w mieście przypadki dyskryminacji ze względu na płeć. Większość badanych (60,8%) stwierdziła, że nie zna takich przypadków, natomiast 32,0% ankietowanych słyszało o takich przypadkach. Wśród ankietowanych były także osoby, które w jakimś stopniu spotkały się z problemem

dyskryminacji płciowej i znają takie przypadki, stanowiły one 7,2% badanych. Rozkład odpowiedzi przedstawia kolejny wykres.

Wykres 15. Czy zna Pani / Pan przypadki dyskryminacji ze względu na płć lub o nich słyszała/ał?

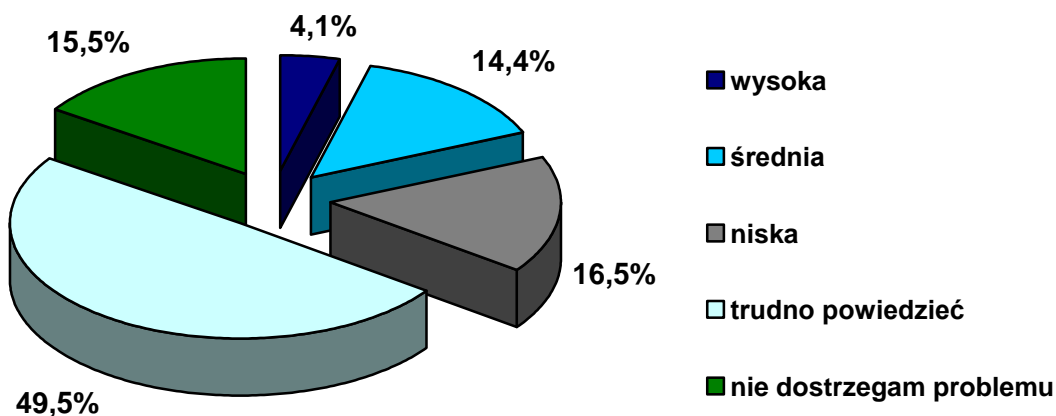

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płć. Zdecydowana większość (83,5%) odpowiedziała przecząco, natomiast 16,5% ankietowanych zetknęło się z dyskryminacją wśród najbliższych.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w Turku dyskryminacji ze względu na płć. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 16. Jeśli dyskryminacja ze względu na płć jest problemem w gminie, to jaka jest jego skala?

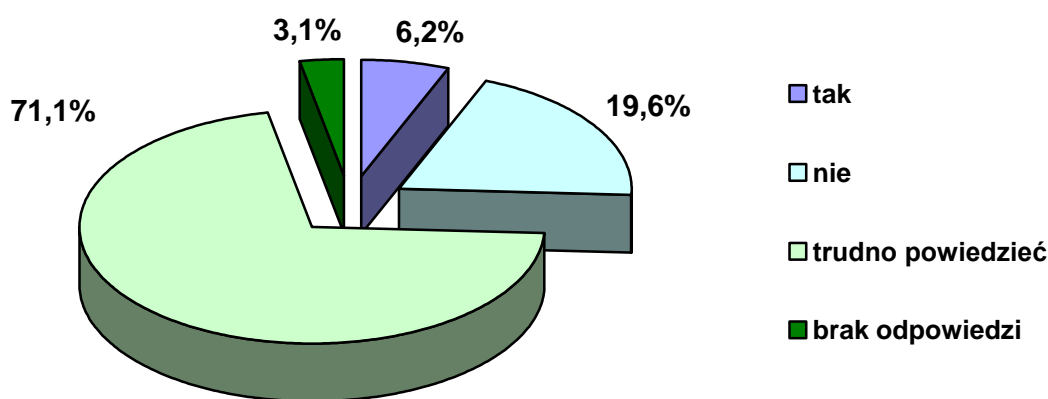
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wśród badanej społeczności 15,5% ankietowanych nie dostrzegało problemu dyskryminacji ze względu na płć. Największa grupa badanych (49,5%) miała trudności

z określeniem skali tego zjawiska. Pozostali ankietowani uznali, że skala ta jest niska (zdaniem 16,5% ankietowanych), średnia (zdaniem 14,4%) lub wysoka (zdaniem 4,1%).

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w mieście działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że takie działania są znikome i trudne do określenia przez mieszkańców miasta, dlatego 71,1% respondentów nie jest w stanie ich ocenić, zaś 19,6% uważa, że takie działania w ogóle nie są w mieście prowadzone. Tylko 6,2% ankietowanych potwierdziło prowadzenie takich działań w Turku. Pozostała grupa badanych nie udzieliła odpowiedzi w tym zakresie. Rozkład udzielonych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 17. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prowadzone na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn działania zostały ocenione jako niewystarczające przez 12,4% badanych. Pozytywnej oceny dokonało 9,3% ankietowanych, pozostałą grupę stanowiły osoby nieposiadające zdania (66,0%) lub niewskazujące żadnej odpowiedzi.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w mieście koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia, a znane nielicznym respondentom przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w większości nie są znane innym mieszkańcom miasta. Samorząd prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ale te działania są znikome i trudne do określenia dla ankietowanych.

Planując działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie równości płci, należy położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku

pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

18. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w Gminie Miejskiej Turek została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono ankiety wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Turku,
- Szkoła Podstawowa Nr 4 im. gen. M. Smorawińskiego w Turku,
- Szkoła Podstawowa Nr 5 im. UNICEF w Turku,
- Gimnazjum Nr 1 im. Lotnictwa Polskiego w Turku,
- Gimnazjum Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Turku,
- Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Turku,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Turku,
- Zespół Szkół Technicznych im. gen. prof. S. Kaliskiego w Turku,
- Zespół Szkół Rolniczych CKP w Kaczkach Średnich.

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, 7 z 9 szkół zapewnia opiekę pielęgniarską, 5 oferuje pomoc psychologa, 3 placówki korzystają z usług logopedy, a 1 zatrudnia doradcę zawodowego.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów (z dożywiania korzysta 267 uczniów, dodatkowo szkoły zgłaszają zapotrzebowanie na dożywianie kolejnych 91) i zapewniają uczniom dostęp do Internetu, a 8 szkół daje możliwość korzystania z sali

gimnastycznej (brak danych dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Kornela Makuszyńskiego w Turku). Jedynie Szkoła Podstawowa Nr 5 im. UNICEF posiada klasy lub oddziały integracyjne, w 3 szkołach funkcjonują klasy o profilu sportowym (Szkoła Podstawowa Nr 4, Szkoła Podstawowa Nr 5, Gimnazjum Nr 2), 2 szkoły podstawowe oferują klasy z nauką dwóch języków obcych tj. Szkoła Podstawowa Nr 4, Szkoła Podstawowa Nr 5. Dwie szkoły zgłosiły trudności z dojazdem uczniów do szkół wynikające z braku połączeń autobusowych oraz ograniczenia ich tras, był to Zespół Szkół Technicznych w Turku oraz Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Turku.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, przyrodnicze, językowe, komputerowe, artystyczne, taneczne, muzyczne, sportowe, fotograficzne, dziennikarskie, teatralne, radiowe, sportowo-rekreacyjne, koła regionalne oraz kluby europejskie). Szkoły prowadzą zajęcia przygotowujące uczniów do egzaminów a także zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w świetlicach szkolnych. W szkołach odbywają się zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, rewalidacyjne, psychoedukacyjne (biblioterapia, dogoterapia, zajęcia z socjoterapii i inne zajęcia warsztatowe), zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Dodatkowo przy niektórych szkołach funkcjonują drużyny harcerskie.

Jednocześnie we wszystkich placówkach prowadzone są zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są: zajęcia wyrównawcze (8/9 placówek), korekcyjno-kompensacyjne i psychoterapeutyczne (6/9 placówek), logopedyczne (5), socjoterapeutyczne i rewalidacyjne (4), orientacja zawodowa lub doradztwo zawodowe (2), nauczanie indywidualne (1) oraz gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 15 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na bezrobocie, ubóstwo oraz problemy wychowawcze związane ze środowiskiem rodzinnym (konflikty w rodzinie, separacje, rozwody, alkoholizm, przemoc). Brak pracy zmusza też niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa. Według niektórych ankietowanych rodzice poświęcają dzieciom zbyt mało czasu i uwagi, co powoduje utratę dotychczasowych więzi i zdolności wychowawczych rodziców. Wielu

rodziców jest bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, nie potrafią wpłynąć na motywowanie dzieci do realizacji obowiązku szkolnego, nauki, czy unikania zachowań ryzykownych w Internecie. Ankietowani zwracali również uwagę na ograniczone możliwości korzystania z opieki lekarskiej i stomatologicznej.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 39. Problemy występujące w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	7	59	1+1 brak danych
sięganie po alkohol	4	15	5
sięganie po narkotyki	3	4	6
niszczenie mienia szkolnego	4	13	4+1 brak danych
kradzieże	3	5	5+1 brak danych
dyskryminacja	-	-	8+1 brak danych
udział w grupach negatywnych	2	10	6+1 brak danych
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	8	71	1 brak danych
autoagresja	2	5	6+1 brak danych
ucieczki z domu	2	3	6+1 brak danych
przestępczość ujawniona	-	-	6+2 brak danych
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	8	35	1
zaniedbanie przez dom	6	46	2+1 brak danych
przemoc w rodzinie	6	16	2+1 brak danych
wykorzystywanie seksualne	-	-	8+1 brak danych

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych Gminy Miejskiej Turek.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym wśród dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli m.in.: agresje i przemoc w grupie rówieśniczej (71 przypadków), sięganie przez uczniów po papierosy (59 przypadków) oraz zaniedbania przez opiekunów (46 przypadków). Poza wymienionymi znaczna jest także liczba dzieci i młodzieży z nadzorem kuratora (35 przypadków). Stwierdzono również inne problemy tj.: przemoc w rodzinie (w tym wobec dzieci: 1 przypadek przemocy psychicznej i 2 przypadki przemocy fizycznej), sięganie przez uczniów po alkohol, niszczenie mienia

szkolnego, udział w grupach negatywnych, a także pojedyncze przypadki kradzieży i autoagresji, sięgania po narkotyki i ucieczek z domu.

Zdaniem ankietowanych z 6 szkół skala tych zachowań pozostaje taka sama i nie nasila się, natomiast w jednej placówce stwierdzono nasilanie się w/w zjawisk patologicznych. Zauważono też tendencje do zastępowania papierosów e-papierosami i przeniesienia zachowań ryzykownych do sieci.

Szkoły proponują uczniom stosującym agresję lub pochodzącym z rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej następującą pomoc: rozmowy indywidualne, grupowe, zajęcia warsztatowe, kierują do specjalistów, pedagodzy prowadzą treningi „Jak można uczyć dzieci bronić się przed przemocą”, treningi twórczych odpowiedzi, asertywności, wyrażania próśb i potrzeb, szkoły podejmują działania interwencyjno-mediacyjne przy współpracy z rodzicami i innymi instytucjami.

W badaniu ankietowym skierowanym do przedstawicieli lokalnej społeczności postawiono pytanie: „Jakie czynniki ograniczają prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży w mieście?”. Najczęściej wymieniano czynniki tkwiące u podstaw funkcjonowania dzieci w rodzinach, tj.: ubóstwo (brak możliwości korzystania z komputera, Internetu, zajęć odpłatnych w zakresie spędzania czasu wolnego), długotrwałe bezrobocie członka rodziny lub praca na podstawie tzw. umów śmieciowych, które nie dają rodzinom poczucia stabilności; pogoń za pracą obojga rodziców niepozwalająca na poświęcanie odpowiedniej ilości czasu dziecku, problemy mieszkaniowe (przeludnienie, złe warunki mieszkaniowe, brak miejsca dziecka do nauki), patologie w rodzinach (alkoholizm, przemoc, narkomania), problemy zdrowotne związane z długotrwałą chorobą lub niepełnosprawnością członka rodziny, przemiany w systemie wartości młodego pokolenia związane z zatraceniem poczucia wartości rodziny.

Poza tymi podstawowymi ograniczeniami dostrzeżono brak ciągłości finansowania działalności na rzecz dzieci i młodzieży przez istniejące podmioty lokalne. W zakresie rozwoju edukacyjnego wskazywano na zbyt małą liczbę placówek przedszkolnych i żłobków, brak darmowych korepetycji dla dzieci z biednych rodzin, zbyt małe wsparcie dla dzieci z problemami w nauce, niskie zaangażowanie nauczycieli w pracę z uczniem i w podnoszenie kwalifikacji oraz dwuzmianowość nauki uczniów w szkołach. W zakresie dbałości o zdrowie młodego pokolenia podkreślano brak lekarzy specjalistów, brak stomatologów, pielęgniarek w szkołach oraz zbyt słabą profilaktykę zdrowia. W zakresie organizacji czasu wolnego wskazywano na małą liczbę odpowiednich miejsc spotkań dla dzieci lub młodzieży, lub ich zbyt wysoką odpłatność uniemożliwiającą korzystanie z istniejącej infrastruktury rodzinom

o niższym statusie materialnym. Wskazano także zagrożenia tkwiące w niezdrowej ofercie mas mediów, spędzaniu zbyt dużej liczby godzin przed komputerem, telefonem lub w sieci, przez dzieci pozostawione bez nadzoru, co sprzyja zachowaniom ryzykownym młodego pokolenia.

W kolejnym pytaniu ankiety lokalnej poproszono respondentów o ustosunkowanie się do realizowanych w gminie działań wychowawczych, profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych do rodzin i dzieci. Uzyskano następujące wyniki: 28,9% badanych pozytywnie oceniła prowadzone działania (jako dobre – 10,3% badanych, jako wystarczające – 18,6%), 20,6% badanych nie potrafiło ocenić tych działań, a aż 47,4% ankietowanych uznało, że są one niewystarczające. Około 3% badanych nie udzieliło odpowiedzi w tym zakresie.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w Turku w celu poprawy sytuacji dzieci i młodzieży postulowano zwiększenie liczby dzieci dożywianych, zwiększenie dostępności do darmowych podręczników, promowanie istniejących obiektów rekreacyjnych, motywowanie do aktywności fizycznej, popularyzację dyscyplin sportowych, przywrócenie jednoznanowego systemu nauki w szkołach, zwiększenie pomocy skierowanej na zdobycie zawodu (finansowanie kursów, pomoc stypendialna w szkołach i na studiach), udostępnienie oferty kulturalnej najuboższym. Ankietowani wyrazili także potrzebę pogłębienia współpracy pomiędzy szkołą a rodzicami, potrzebę edukowania rodziców o pojawiających się nowych trendach młodzieżowych i wynikających z tego zagrożeniach oraz potrzebę uwrażliwiania dzieci i młodzieży na trudności życiowe innych osób i angażowanie ich w udzielanie pomocy.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę diagnozowania zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, sięgania po używki, stosowania przemocy, zachowań ryzykownych w Internecie oraz rozpoznanie zdolności dzieci i młodzieży do radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych. W zakresie współpracy na linii szkoła – rodzice należy wzmocnić diagnozowanie i współdziałanie w rozwiązywaniu trudności rodzin z dziećmi. W opinii ankietowanych ważne jest także zbadanie oczekiwań rodziców wobec szkoły.

Działania profilaktyczne podejmowane w szkołach

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są szkolne programy profilaktyczne

i wychowawcze, kampanie związane z profilaktyką uzależnień (8/9 szkół prowadzi zajęcia profilaktyczne dotyczące narkomanii oraz badania diagnostyczne w tym zakresie: ankiety, obserwacje), profilaktyką przemocy (badania ankietowe, pogadanki, zajęcia psychoedukacyjne, zajęcia związane z eliminowaniem zachowań agresywnych), promowaniem zdrowego stylu życia, a także sposobami radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Szkoły realizują projekty i programy m.in.: „Szkoła bez przemocy”, „Szkoła Bezpiecznego Internetu”, „Zdrowa i bezpieczna szkoła”, „Spójrz inaczej”, „Jak porozumiewać się z innymi”, „Jak radzić sobie z niechcianymi emocjami”, „Jak radzić sobie ze złością”, „Sposoby porozumiewania się”, „Asertywność”. Uczniowie biorą udział w akacjach i happeningach organizowanych przez instytucje zewnętrzne. Organizowane są także warsztaty, spotkania edukacyjne, pogadanki tematyczne na godzinach wychowawczych oraz konsultacje indywidualne pedagoga z uczniami i ich rodzicami.

Szkoły prowadzą profilaktykę dla rodziców na wywiadówkach, w tym także podejmują realizację wywiadów rodzic-dziecko, odbywają się wizyty domowe a w razie potrzeby organizowane jest wsparcie, psychoterapia lub socjoterapia. Szkoły prowadzą akcje informacyjne, gdzie można uzyskać pomoc. Prowadzone są zajęcia z terapii pedagogicznej, uświadamiające siłę wspólnych działań – rodziców, uczniów, szkoły w ramach takich przedsięwzięć, jak m.in. „Szlachetna Paczka”, „Pomóżmy Sudanowi”, „Podaruj misia dzieciom z Afryki” itp.

W ramach organizacji czasu wolnego dla uczniów szkoły tworzą bogatą ofertę spędzania czasu wolnego, także w okresie ferii (zimowiska) i wakacji (wyjazdy sportowe, rajdy, kolonie, zielone szkoły). W ramach działań profilaktycznych prowadzona jest współpraca z Policją, Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Wsparcia dla Osób z Problemem Uzależnień – dział MOPS, Zespołem Interdyscyplinarnym, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. Dzięki tej współpracy organizowane są spotkania z ich przedstawicielami, rozdawane są materiały edukacyjne. Nauczyciele przechodzą szkolenia i uczęszczają na warsztaty wraz z rodzicami i dziećmi, gdzie wzmacniają dotychczasowe umiejętności rozwiązywania problemów.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Według większości ankietowanych podejmowane w placówkach oświatowo-wychowawczych różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne są wystarczające. Należy je jednak kontynuować w celu porównywania zachodzących zmian. Pojawiały się także głosy mówiące o potrzebie zorganizowania warsztatów profilaktycznych prowadzonych

przez specjalistów, ujawniono potrzebę zwiększenia liczby zajęć uczniów z psychologiem w szkołach oraz prowadzenia warsztatów psychologicznych podnoszących kompetencje społeczne uczniów. Należy również zadbać o właściwą diagnozę rodzin dysfunkcyjnych, biednych oraz rozwój kompetencji wychowawczych rodziców.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele większości (7/9) ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. Współpraca dotyczy głównie oddziaływań wychowawczych wobec uczniów problemowych, interwencji, opracowywania i zatwierdzania Programów Wychowawczych i Profilaktycznych. W jej ramach odbywają się zebrania klasowe, wywiadówki, konsultacje indywidualne, udzielane są porady, organizowane są warsztaty wzmacniające kompetencje wychowawcze a także prowadzone są kluby dla rodziców. Rodzice podejmują akcje sponsoringowe wobec szkół, działają w Radzie Rodziców fundując uczniom stypendia, zapomogi i podejmując prace na rzecz szkół. Rodzice aktywnie uczestniczą także w życiu szkoły, realizując wspólne inicjatywy szkolne i środowiskowe, pomagając przy organizacji imprez, uroczystości, konkursów i wycieczek szkolnych.

Jednocześnie badanie ankietowe ujawniło niską frekwencję niektórych rodziców na zebraniach szkolnych oraz małe zaangażowanie w życie szkoły, czasem brak współpracy w motywowaniu dziecka do nauki.

Placówki oświatowe prowadzą badania ankietowe dotyczące „Oceny skuteczności działań szkoły w zakresie profilaktyki agresji i przemocy”, które adresowane są zarówno do dzieci, rodziców jak i nauczycieli. Szkoły proponują rodzicom dotkniętym problemem przemocy domowej wsparcie psychologa i pedagoga, porady, konsultacje, prowadzą działania informacyjne dotyczące telefonów, adresów miejsc, które zajmują się udzielaniem specjalistycznej pomocy (grupy wsparcia przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, psychoterapia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej) informują o możliwości objęcia rodziny procedurą przeciwdziałania przemocy „Niebieskie Karty”.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami

Podobnie jak w przypadku oceny współpracy szkół z rodzicami, przedstawiciele większości (8/9) badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Urząd Miejski, Sąd Rejonowy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną,

Poradnie Zdrowia Psychicznego, Zespół Interdyscyplinarny, Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii Oddział w Turku, Stowarzyszenie Świetlic Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl”, Miejski Dom Kultury, kościoły, Miejską Bibliotekę Publiczną, Muzeum, kluby sportowe, Komendę Powiatową Policji, MOPS - dział Ośrodek Wsparcia dla Osób z Problemem Uzależnień, Komendę Powiatową Straży Pożarnej, Nadleśnictwo w Turku.

Zdaniem ośmiu szkół współpraca z innymi instytucjami ma charakter stały i systematyczny, a opiera się przede wszystkim na podejmowaniu wspólnych działań wobec zagrożeń lub ujawnionych już problemów dzieci i młodzieży oraz ich rodzin.

Współpraca polega m.in. na prowadzeniu konsultacji, szkoleń, badań, diagnoz psychologiczno-pedagogicznych, wymianie informacji, podejmowaniu interwencji, organizowaniu spektakli edukacyjnych, festynów, pikników, uczestnictwie w uroczystościach szkolnych, pedagogizacji rodziców poprzez warsztaty, prowadzeniu warsztatów dla dzieci, organizowaniu prelekcji i pogadanek z przedstawicielami w/w instytucji oraz organizowaniu pomocy materialnej.

Niezadowolająca ocena dotyczyła zaś współpracy z psychologiem z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a dokładniej, zbyt małej liczby konsultacji i indywidualnych spotkań terapeutycznych oraz warsztatów dla uczniów i rodziców.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im alternatywnych form spędzania czasu wolnego poza szkołą, w szczególności przez tworzenie nowych ogólnodostępnych miejsc spotkań dla młodzieży oraz zwiększenie dostępności do dóbr kultury dla uczniów szkół. Podkreślono także potrzebę zwiększenia liczby miejsc dla uczniów w okresie letnich wakacji, szczególnie dla dzieci z ubogich rodzin. Ankietowani wskazywali również na potrzebę dożywiania większej liczby dzieci poprzez zapewnieniem im ciepłego posiłku.

Ważną kwestią okazało się zapewnienie lepszego bezpieczeństwa dzieciom zarówno w szkole, jak i podczas drogi pomiędzy domem a szkołą. W związku z podniesieniem poczucia bezpieczeństwa należy podjąć też działania, aby zapewnić w Poradni Zdrowia Psychicznego pomoc psychiatry dziecięcego oraz zwiększyć liczbę godzin pracy psychologów i pielęgniarek w szkołach. Ankietowani wskazali też na potrzebę udzielania pomocy w postaci stypendiów dla uczniów.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

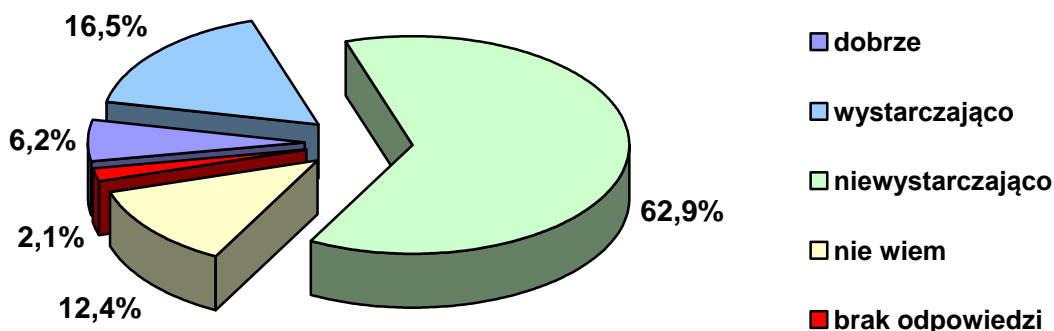
Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na konieczność realizacji programów oświatowo-zdrowotnych, pogłębienie współpracy z rodzicami oraz wzmocnienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę zagospodarowania czasu wolnego uczniów poprzez ofertę zajęć pozalekcyjnych, wskazywanie i motywowanie do wybierania alternatywnych form spędzania czasu wolnego, organizowanie imprez integracyjnych dla całych rodzin oraz organizowanie akcji charytatywnych z udziałem uczniów.

Ankietowani podkreślali, że szkoły starają się zapewnić bezpieczeństwo uczniom i reagować na niepokojące sygnały. Uczniowie mogą więc liczyć na wsparcie psychologiczne i finansowe. Sytuację uczniów mogą także poprawić zajęcia umożliwiające zdobycie ważnych kompetencji społecznych, które ułatwiają młodym osobom wejście w dorosłość.

Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie w opinii społeczności lokalnej

O wyrażenie swoich opinii na temat obecnej organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w gminie poproszono przedstawicieli społeczności lokalnej, wśród których znaleźli się losowo wybrani mieszkańcy Gminy Miejskiej Turek oraz przedstawiciele samorządu i instytucji gminnych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 18. Jak Pani / Pan ocenia działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (62,9%) ankietowanych odpowiedziała, iż obecna oferta organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w Turku jest niewystarczająca. Z kolei 22,7%

respondentów pozytywnie oceniło dotychczasową ofertę gminy w tym zakresie. Pozostali ankietowani mieli trudności z jej oceną lub powstrzymali się od udzielenia odpowiedzi.

W kolejnym pytaniu badania ankietowego poproszono o przedstawienie propozycji, które poprawiłyby dotychczasową ofertę spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież w Gminie Miejskiej Turek. Wymieniano m.in.: poszerzenie oferty darmowych form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży (taniec, basen, kino, zajęcia teatralne, zajęcia plastyczne, komputerowe, muzyczne ze śpiewu i gry na instrumentach, nieodpłatne zajęcia z nauki języka obcego, organizowanie wycieczek, poszerzenie oferty zajęć organizowanych przez Miejski Dom Kultury), tworzenie świetlic oraz klubów dla dzieci i młodzieży, sal zabaw dla dzieci oraz placów zabaw, utworzenie klubu malucha, zwiększenie dostępności infrastruktury sportowej (SKS-y w szkołach, otwarcie hal gimnastycznych po lekcjach, boisk przez cały rok, budowa nowych hal gimnastycznych, ścianek wspinaczkowych, klubów fitness, skateparków, udostępnienie w niższych cenach kortu tenisowego dla uboższych rodzin, utworzenie Centrum Sprawności Fizycznej i Intelktualnej), organizowanie imprez integracyjnych skierowanych do całych rodzin (warsztaty, festyny, imprezy sportowo-rekreacyjne, koncerty, organizowanie nocy filmowych, organizowanie spotkań z wielkimi autorytetami sportu i nauki), zwiększenie promocji kultury i czytelnictwa, poszerzenie oferty kursów dla młodzieży (komputerowe z programowania i robotyki, fotograficzne). Postulowano utworzenie Miejskiego Klubu Teatralnego oraz „Tygodnika Miejskiego” redagowanego przez młodzież przy pomocy Urzędu Miejskiego.

19. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Jednym z głównych problemów demograficznych w Polsce jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Według przewidywań GUS-u, liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie z niemal 6,5 miliona w 2010 roku do co najmniej 9,6 miliona w 2035 roku, co stanowić będzie 26,7% całej populacji kraju. Struktura wiekowa ludności Gminy Miejskiej Turek jest w pewnym sensie potwierdzeniem tej tendencji. W ostatnich latach ma miejsce wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym kurczeniu się populacji młodszych grup

Tabela 40. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba mieszkańców gminy ogółem	28 584	28 234	27 999
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	3 873	4 018	4 190
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	13,5%	14,2%	15,0%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Z analizy danych statystycznych dotyczących sytuacji demograficznej gminy wynika, że systematycznie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności; w latach 2012-2014 wynosił on odpowiednio: 13,5%, 14,2% i 15,0%.

Należy także mieć na uwadze malejącą dzietność rodzin, a z drugiej strony wydłużający się średni okres życia. Stanowi to dobitne potwierdzenie procesu starzenia się społeczeństwa i jest bardzo niekorzystną przesłanką, a zarazem wyzwaniem dla służb i instytucji realizujących założenia polityki społecznej. Sytuacja ta wymaga ukierunkowania działań pomocowych w większym stopniu na potrzeby ludzi starszych, aby udzielać odpowiedniego do potrzeb wsparcia – materialnego bądź rzeczowego, ale także zapewnić dostęp do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz zorganizować różnorodne formy aktywizacji ruchowej, towarzyskiej i kulturalnej.

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, należy oczekiwać, że problemy związane z wiekiem będą w kolejnych latach ulegać nasileniu. Osoby starsze są z reguły bardziej narażone na choroby. Wiąże się z tym problem występowania niepełnosprawności i uzależnienia od pomocy innych. Należy zauważyć, że wśród beneficjentów pomocy społecznej, udzielanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku, w 2014 roku było 91 osób w wieku 61-70 lat oraz 129 osób w wieku 71 lat i więcej.

W ramach swojej działalności Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych, które wymagają pomocy osób drugich. Usługi te polegają na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, pielęgnacji oraz zapewnieniu kontaktu z otoczeniem. Dane na temat tego rodzaju pomocy zawiera poniższa tabela.

Tabela 41. Usługi opiekuńcze przyznane przez MOPS w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci usług opiekuńczych	121	144	127
liczba osób w rodzinach	132	159	144
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	15	11	14
liczba osób w rodzinach	16	13	16

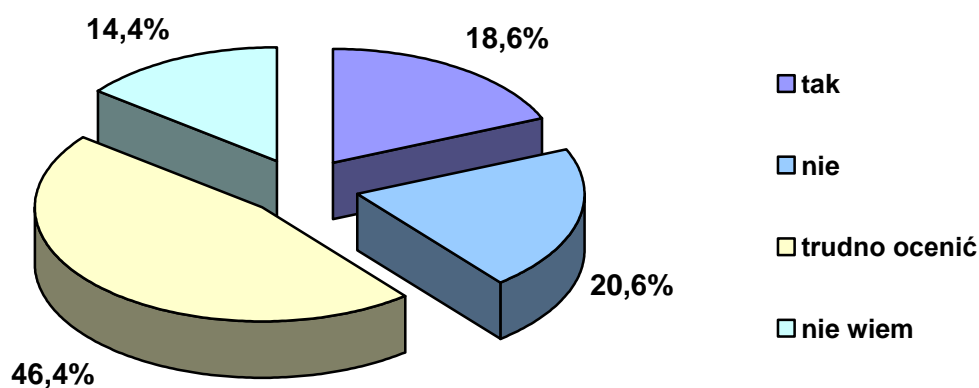
Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zapytano mieszkańców Gminy Miejskiej Turek o problemy, z jakimi borykają się osoby starsze w gminie. W odpowiedzi najczęściej wskazywano samotność, ubóstwo, problemy zdrowotne, długie oczekiwanie na wizyty do specjalistów, brak pomocy ze strony rodziny

i słabą dostępność do usług opiekuńczych, problemy materialne i mieszkaniowe wynikające z niskich emerytur i wysokich kosztów leczenia i rehabilitacji, trudności w przemieszczaniu się wynikające z niedostosowania połączeń komunikacyjnych i barier architektonicznych, zbyt małą liczbą miejsc w domach pomocy społecznej i domach spokojnej starości oraz niewystarczającą ofertę usług dla osób starszych w zakresie spędzania czasu wolnego (brak klubów, stowarzyszeń, miejsc w domu dziennego pobytu) i ogólny brak zrozumienia dla trudności towarzyszących starości.

W kolejnym pytaniu uczestnicy badania ankietowego zostali poproszeni o ocenę realizowanych w gminie działań adresowanych do osób starszych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Czy Pani / Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość badanych (46,4%) miała trudności w dokonaniu oceny, czy prowadzone na terenie gminy działania uwzględniają potrzeby osób starszych. Tylko 18,6% badanych uważa, że działania te uwzględniają potrzeby osób starszych, natomiast 20,6% jest przeciwnego zdania.

20. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu. Z uwagi na to, że, jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy

powszechnie, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 2002 roku w Gminie Miejskiej Turek mieszkało ogółem 3 075 osób niepełnosprawnych (w wieku od 15 lat wzwyż). Było wśród nich 1 681 kobiet i 1 394 mężczyzn. W ramach ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w gminie odnotowano 2 466 osób niepełnosprawnych prawnie i 609 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 10,3%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku wynika, że w latach 2012-2014 niepełnosprawność była trzecim, pod względem liczby beneficjentów, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w tych rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2012-2014.

Tabela 42. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba rodzin	343	379	382
liczba osób łącznie w rodzinach	609	679	654

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turku.

Warto w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie, dotyczące liczby wydanych mieszkańcom Gminy Miejskiej Turek w latach 2012-2014 orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności).

Z danych tych wynika, iż liczba wydanych orzeczeń w 2014 r. wzrosła w stosunku do lat poprzednich, liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2012-2014 wahała się pomiędzy 426 w 2012 r., poprzez 379 w 2013 r., do 387 w roku 2014, a więc w ogólnym rozrachunku lat 2012-2014 nieznacznie spadła. Liczba wydanych orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wzrosła w roku 2013 (z 628 w roku 2012) do 680 i utrzymywała się w kolejnym roku na tym samym poziomie. Natomiast liczba orzeczeń o niepełnosprawności w stopniu lekkim wahała się i wyglądała następująco: 165 w 2012 r., 159 w 2013 r., 254 w 2014 roku. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 43. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014.
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy do lat 16	157	152	168
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy powyżej 16 roku życia	1219	1218	1321
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	426	379	387
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	628	680	680
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	165	159	254

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Koninie.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w Turku mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa, wraz z opiekunami, w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby osób niepełnosprawnych z gminy, które w latach 2012-2014 skorzystały z tego wsparcia.

Tabela 44. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom gminy w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	145	151	150
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	80	93	100
liczba osób niepełnosprawnych z gminy, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	44	28	23

Dane Powiatowego Centrum Pomocy w Turku.

Osoby niepełnosprawne z gminy korzystają ze wsparcia świadczonego przez Środowiskowe Domy Samopomocy:

- przy ul. Matejki 1 w Turku, ŚDS dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną,
- przy ul. Poduchowne 1 w Turku, ŚDS dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, osób przewlekłe psychicznie chorych oraz wykazujących inne przewlekłe zaburzenia.

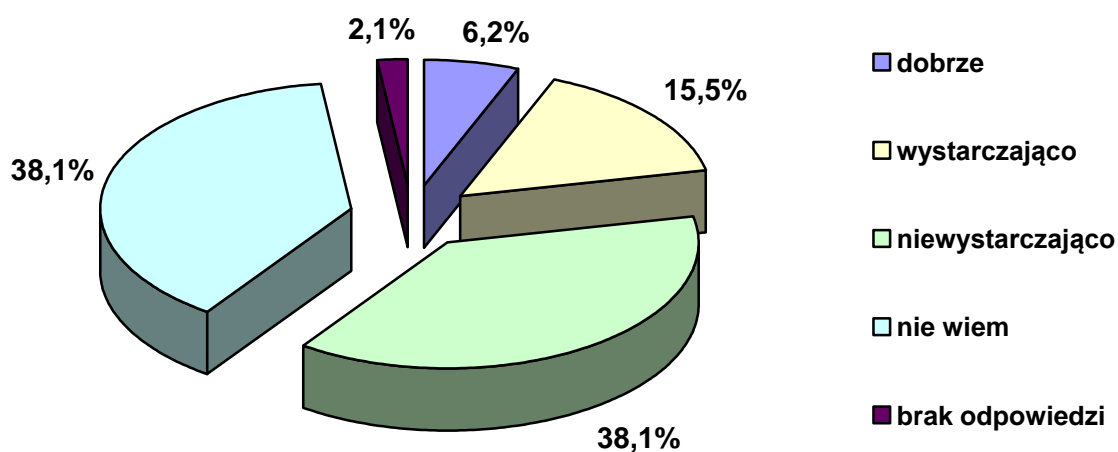
Wsparcia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej udziela Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Turku. Z kolei Warsztat Terapii Zajęciowej „SINTUR Spółka z o.o.” podejmuje działania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób

z niepełnosprawnością. Zakład ukierunkowany jest na pracę z osobami niepełnosprawnymi o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Na terenie gminy działa wiele organizacji pozarządowych realizujących różnorodne działania na rzecz osób niepełnosprawnych, są to m.in.: Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego, Polski Związek Niewidomych, Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Ruchowo „To My”, Stowarzyszenie Światlic Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl”, Stowarzyszenie Przyjaciół Nauczania Zintegrowanego Dzieci i Młodzieży, Stowarzyszenie „Tu i Teraz”, Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, Stowarzyszenie „Przyjaźni Dzieciom”, Fundacja „Złota godzina”.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano mieszkańcom Gminy Miejskiej Turek kilka pytań, pozwalających uzyskać opinie na temat wsparcia udzielanego mieszkańcom gminy, borykającym się z problemami niepełnosprawności.

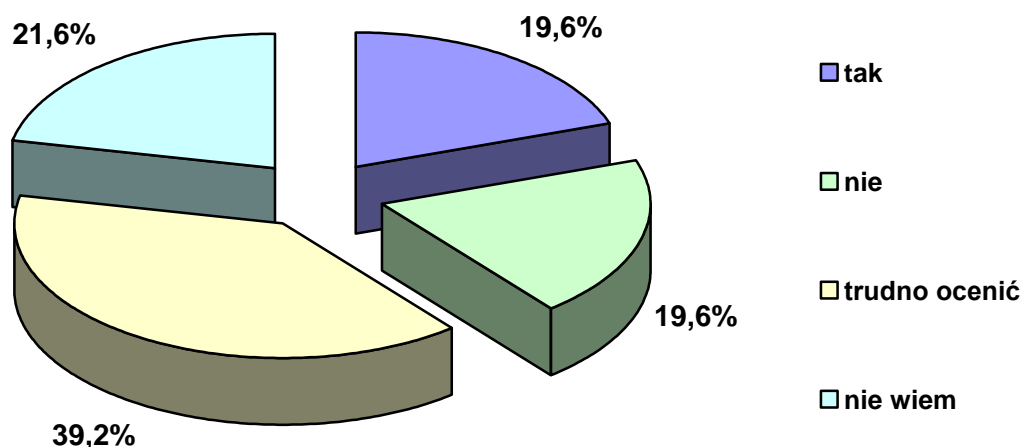
W pierwszej kolejności zapytano o ocenę działań prowadzonych na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzonych przez gminę. Większość badanych mających zdanie w tej kwestii oceniła podejmowane działania jako niewystarczające (38,1%). Natomiast pozytywnej oceny dokonało 21,7% ankietowanych. Pozostała część respondentów miała kłopoty z dokonaniem oceny działań prowadzonych przez gminę na rzecz osób niepełnosprawnych (odpowiedzi „nie wiem” i brak odpowiedzi). Rozkład odpowiedzi przedstawia zamieszczony wykres.

Wykres 20. Jak Pani / Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz osób niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 21. Czy Pani / Pana zdaniem rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Taki sam procent badanych – po 22,7% jest zdania, iż gmina udziela, i że nie udziela wsparcia rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi. Pozostali respondenci mieli trudności z dokonaniem oceny w zakresie pomocy udzielanej rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi przez gminę (36,1% wybrało odpowiedź „trudno ocenić” a 17,5% odpowiedź „nie wiem”). Około 1% badanych nie udzieliło odpowiedzi w badanym zakresie.

Nieco gorzej ankietowani mieszkańcy gminy ocenili dostęp do wsparcia i rehabilitacji dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi w gminie. Taki sam jest udział ankietowanych, którzy uważają, że gmina zapewnia dostęp do rehabilitacji rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi, jak i że go nie zapewnia – udział ten wyniósł po 19,6% badanych. Trudności z oceną postrzegania tej kwestii miało 39,2% ankietowanych, a kolejne 21,6% udzieliło odpowiedzi „nie wiem”.

Analizując wyniki badania, nie można pominąć faktu, że na obydwa powyższe pytania ponad połowa respondentów nie miała zdania lub nie miała wiedzy dotyczącej badanej kwestii społecznej. Można przypuszczać, że taka część populacji gminy nie ma żadnej orientacji w sytuacji osób niepełnosprawnych, ponieważ nie ma takich osób w ich najbliższym otoczeniu. Tylko około 40% społeczności orientuje się w sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie.

Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie, wymieniano przede wszystkim: dostosowanie oferty rehabilitacyjnej do potrzeb mieszkańców, usuwanie barier architektonicznych i komunikacyjnych, dostosowanie oferty szkół do potrzeb uczniów niepełnosprawnych (więcej klas, szkół specjalnych, zatrudnienie większej liczby specjalistów), tworzenie miejsc

pracy dla osób niepełnosprawnych, prowadzenie specjalnych kursów zawodowe dla osób niepełnosprawnych oraz szkoleń dla urzędników w celu poprawy obsługi tych osób. Postulowano także utworzenie centrum rehabilitacji oraz klubu dla rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, gdzie członkowie mogliby wymienić się doświadczeniami i zadbać trochę o własne potrzeby i odpoczynek.

Należy odnotować, iż mieszkańcy gminy mają słabą wiedzę o problemach osób niepełnosprawnych i ich rodzinach. Jednocześnie tylko 7,1% uczestników badania zaliczyło osoby niepełnosprawne i ich rodziny do grup szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, a 1,8% wskazało problemy wynikające z niepełnosprawności wśród najbardziej uwidaczniających się problemów w gminie. Wypływa stąd wniosek, że osoby niepełnosprawne w gminie mogą liczyć na zrozumienie lokalnej społeczności i wsparcie instytucji pomocowych, choć w powszechnym odczuciu oferowane im wsparcie i podejmowane na ich rzecz działania nie są w pełni znane i dostosowane do potrzeb mieszkańców.

Biorąc pod uwagę wszystkie dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, zgromadzone na potrzeby tego opracowania diagnostycznego, trzeba zaliczyć tę kwestię do istotnych problemów społecznych, przy czym należy położyć nacisk na doinformowanie społeczeństwa o możliwościach uzyskania wsparcia i szansach, jakie stwarza gmina dla ich usprawnienia oraz pełniejszego włączenia w życie społeczne.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Heurystyka (z greckiego *heurisko* – znajduję) to umiejętność wykrywania nowych faktów oraz znajdowania związków między nimi. Analityczne metody heurystyczne polegają na rozwiązywaniu problemów badawczych poprzez wyszukiwanie istotnych informacji w drodze dyskusji i porządkowanie ich w celu odnalezienia łączących je związków.

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru, poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Dzięki takiemu postępowaniu z całego posiadanego zasobu

informacji zostają wyodrębnione i zidentyfikowane te, które są istotne strategicznie. W przypadku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność;**
- **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie;**
- **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne;**
- **starość;**
- **niepełnosprawność;**
- **kapitał społeczny i ludzki.**

Obszar BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezrobocia • stwarzanie warunków na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i ograniczenia bezrobocia • zaangażowanie osób bezrobotnych w działania aktywizujące • prowadzenie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia wśród kobiet • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • podejmowanie działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu • prowadzenie akcji charytatywnych na rzecz ubogich • realizowanie programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • prowadzenie wśród mieszkańców działań 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca możliwość skorzystania przez osoby bezrobotne, bezdomne lub zagrożone bezdomnością z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • mała liczba działań w zakresie uwrażliwiania na problemy osób ubogich • niewystarczająca liczba działań mających na celu ograniczenie zjawiska dziedziczenia biedy • brak działań na rzecz tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej mogących tworzyć nowe miejsca pracy • brak noclegowni dla bezdomnych

<ul style="list-style-type: none"> • uwrażliwiających na problemy osób ubogich • prowadzenie działań na rzecz zapobiegania bezdomności • możliwość tworzenia mieszkań socjalnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczające rozpoznanie problemu bezrobocia • spadająca stopa bezrobocia • wzrost samozatrudnienia wśród mieszkańców • dostosowanie oferty aktywizującej do potrzeb osób bezrobotnych • niewzrastająca liczba osób długotrwale bezrobotnych • niewzrastający udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy, wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych • przycygnięcie się środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) do ograniczenia bezrobocia w gminie • korzystanie osób bezrobotnych z pomocy oferowanej przez organizacje pozarządowe • zahamowanie zjawiska ubożenia mieszkańców • włączanie się przez mieszkańców w działania prowadzone na rzecz ubogich • dostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób ubogich • rozwój mieszkalnictwa socjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zatrudnienia osób bezrobotnych w podmiotach ekonomii społecznej • niewystarczająca w stosunku do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemem bezdomności • nie zmniejszająca się skala zjawiska dziedziczenia biedy • niewystarczające działania na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem w stosunku do potrzeb • brak działań mających na celu zdiagnozowanie zjawiska bezdomności • niska świadomość mieszkańców na temat problemu ubóstwa

Obszar RODZINA, DZIECKO I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie analiz w zakresie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • zapewnianie rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystentów rodziny • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego rodzinom wymagającym tej formy wsparcia • gmina dysponuje placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (jak np. świetlice środowiskowe) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną 	<ul style="list-style-type: none"> • brak analiz dotyczących potrzeb osób samotnie wychowujących dziecko • brak możliwości skorzystania przez osoby z gminy dotknięte przemocą w rodzinie z oferty ośrodków wsparcia • niewystarczająca liczba akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej

<ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie przez szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • oferowanie uczniom zajęć pozalekcyjnych przez placówki oświatowe • wychodzenie przez instytucje gminy do dzieci i młodzieży z ofertą spędzania czasu wolnego • możliwość skorzystania z oferty organizacji pozarządowych przez rodziny, dzieci i młodzież • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • istnienie w gminie kadry przygotowanej do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • działanie zespołów interdyscyplinarnych • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych • dostęp do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie • profesjonalna kadra zawodowa pracująca z rodzinami 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych • możliwości skorzystania z ofert placówek wsparcia dziennego (jak np. świetlice środowiskowe) przez potrzebujące wsparcia dzieci i młodzież • pozwalająca na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych sytuacja finansowa • angażowanie się dzieci i młodzieży w wolontariat • wystarczająca liczba i fachowość osób pracujących z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • wpływ prowadzonego poradnictwa i podejmowania interwencji na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie • zmniejszenie społecznego przyzwolenia na stosowanie przemocy w rodzinie • dobrze funkcjonujący Zespół Interdyscyplinarny 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilanie się problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niewystarczający zakres wsparcia asystentów rodziny i poradnictwa specjalistycznego • niewystarczające wsparcie dla osób samotnie wychowujących dzieci w stosunku do potrzeb mieszkańców • niedostosowana do potrzeb mieszkańców oferta opieki przedszkolnej • niezaspokajająca oczekiwań uczniów i ich rodziców oferta zajęć pozalekcyjnych • niedostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego • wzrastająca liczba rodzin zgłaszających zapotrzebowanie na wsparcie ze strony organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób w stosunku, do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia • zwiększająca się liczba osób, wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

	<ul style="list-style-type: none"> • nasilanie się zjawiska przemocy • mało bezpłatnych ofert zaspokajających potrzebę organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży
--	---

Obszar ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczanie dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych • diagnozowanie w gminie problemu spożywania alkoholu i narkotyków przez nieletnich • działalność grup lub instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • istnienie kadry przygotowanej do pracy z osobami uzależnionymi • prowadzenie przez placówki oświatowe wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień • możliwość korzystania przez mieszkańców z ofert organizacji pozarządowych, zajmujących się problemami uzależnień • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez jednostki miejskie współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym (jak np. policja, prokuratura, sąd) i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów finansowanych z NFZ

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa • realizowanie inwestycji, mających na celu zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze • zachęcanie mieszkańców do włączania się w działania na rzecz ochrony przeciwpożarowej, zwalczanie klęsk żywiołowych i innych miejscowych zagrożeń 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczający dostęp mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców • zadowalające rezultaty działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych w obszarze uzależnień • zapewnienie rodzinom z gminy dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • wzrost świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat zagrożeń uzależnieniami • objęcie pomocą grup i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych wszystkich osób zainteresowanych wsparciem • wystarczająca liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrost wśród dzieci i młodzieży świadomości zagrożeń wynikających z uzależnienia • korzystanie przez mieszkańców z oferty organizacji pozarządowych zajmujących się problemami uzależnień • obserwowane efekty podejmowanych działań na rzecz przeciwdziałania i ograniczenia przestępczości • wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców • wzrost poziomu bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający zakres dostępnych świadczeń medycznych • niezadowalające efekty leczenia odwykowego • wzrost liczby nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • brak wzrostu wśród dzieci i młodzieży świadomości negatywnego wpływu przestępczości na życie społeczne • łatwy dostęp młodzieży i dzieci do sklepów z dopalaczami

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • brak lekarzy geriatrów i poradni geriatrycznej • brak analiz dotyczących warunków codziennego funkcjonowania osób starszych

<ul style="list-style-type: none"> • dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • umożliwienie osobom starszym skorzystania z ofert organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • zachęcanie mieszkańców do prowadzenia działalności wolontarystycznej na rzecz osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba działań informacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób starszych • zbyt mała liczba ofert spędzania czasu wolnego dla osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wymagającym całodobowej opieki miejsc w domach pomocy społecznej • niewystarczająca liczba działań sprzyjających tworzeniu warunków osobom starszym do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • brak działań uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy i potrzeby osób starszych • brak Domu Dziennego Pobytu dla Seniorów • duże koszty pobytu osób korzystających z DPS przy ograniczonych środkach na dopłaty gminy w utrzymaniu mieszkańców w tego typu placówkach
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość uzyskania przez osoby starsze wsparcia ze strony swych rodzin • dostosowana do potrzeb gminy oferta organizacji pozarządowych, zajmujących się problemami osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności lokalnej • wymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych • niewystarczająca wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • niewystarczające zasoby gminy, które umożliwiałyby wzmocnienie potencjału osób starszych • wzrastająca liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • niewystarczający dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak kluby seniora, domy dziennego pobytu • niedostosowanie do potrzeb i oczekiwań osób starszych oferty spędzania czasu wolnego • niewystarczająca dostępność domów pomocy społecznej w stosunku do potrzeb osób starszych • brak możliwości kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej, zaspokajającej potrzeby osób starszych • niedostrzeganie przez społeczność lokalną problemów i potrzeb osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w ich codziennym życiu

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom • dysponowanie przez gminę kadrą pracowników świadczących opiekę i udzielających wsparcia osobom niepełnosprawnym • organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością (nauczanie indywidualne, grupy i klasy integracyjne) • możliwość skorzystania przez osoby niepełnosprawne z oferty organizacji pozarządowych działających na ich rzecz • zachęcanie mieszkańców do prowadzenia działalności wolontarystycznej na rzecz osób niepełnosprawnych • tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca liczba działań informacyjnych skierowanych do osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • brak w mieście domu dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych • zbyt mało działań likwidujących na terenie miasta bariery utrudniające codzienne życie osobom niepełnosprawnym • brak działań na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • niewystarczająca liczba działań zapobiegających marginalizacji i wykluczeniu osób niepełnosprawnych • istnienie na terenie miasta barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczający dostęp osób z zaburzeniami psychicznymi do specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja dla potrzeby likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • wystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • działanie podmiotów ekonomii społecznej (WTZ oraz spółdzielnia socjalna) mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne • posiadanie przez przedsiębiorców wystarczającej wiedzy o możliwościach refundacji ze środków PFRON kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • zasoby i możliwości gminy zaspokajające potrzeby w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do usług rehabilitacyjnych • niedostateczna wiedza osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • liczebność i poziom fachowości kadry świadczącej opiekę i udzielających wsparcia jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb osób niepełnosprawnych • niewystarczający dostęp osób niepełnosprawnych do domów dziennego pobytu • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające w społeczności przekonanie o potrzebie zapewnienia osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym • dostosowana do potrzeb oferta organizacji pozarządowych zajmujących się problemami osób niepełnosprawnych 	
---	--

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców miasta • zauważanie potrzeb mieszkańców zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym • stwarzanie możliwości realizacji społecznikowskich pasji mieszkańców • wspieranie aktywności gospodarczej mieszkańców • stwarzanie mieszkańcom możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie kultury, sportu i rekreacji • upowszechnianie wiedzy o możliwościach uzyskania wsparcia z systemu pomocy społecznej • wystarczające zabezpieczenie finansowe realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej (np. z funduszy Unii Europejskiej) • podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej poprzez udział w szkoleniach, konferencjach i innych formach doskonalenia zawodowego • prowadzenie działań na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych • włączanie się w działania na rzecz łagodzenia i rozwiązywania problemów społecznych przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych • prowadzenie przez jednostki organizacyjne działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu • dobrze działające organizacje pozarządowe wychodzące z ofertą pomocową dostosowaną do potrzeb mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • nierealizowanie działań propagujących wiedzę o możliwościach podejmowania przez mieszkańców inicjatyw lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • nierealizowanie przedsięwzięć (np. projektów finansowanych z funduszy Unii Europejskiej), umożliwiających mieszkańcom korzystanie z oferty uczenia się przez całe życie (m.in. szkolenia i kursy dla osób dorosłych lub uniwersytet III wieku)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wpływ inicjatyw podejmowanych przez samorząd i instytucje gminy na wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • otwarcie społeczności lokalnej na kwestie 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne wykazywanie aktywności społecznej przez mieszkańców • niedostateczna wiedza mieszkańców o możliwościach podejmowania inicjatyw

<p>integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców dostęp mieszkańców do oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dostateczna wiedza mieszkańców o dostępnych formach wsparcia z systemu pomocy społecznej możliwość poszerzenia sieci placówek pomocy społecznej wystarczające środki z budżetu gminy na skuteczną realizację zadań z zakresu pomocy społecznej wpływ działalności organizacji pozarządowych na łagodzenie problemów społecznych wpływ działalności przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych na łagodzenie problemów społecznych wykazywanie zainteresowania mieszkańców gminy różnymi formami działalności wolontarystycznej 	<p>lokalnych, tworzenia organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, partnerstw międzysektorowych</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost zapotrzebowania na wsparcie z systemu pomocy społecznej niewystarczające działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry pomocy społecznej niedostateczna wiedza mieszkańców o dostępnych formach uzupełniania lub podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych
---	---

DODATKOWE WSKAZANIA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> podjęcie dialogu społecznego władz samorządowych z mieszkańcami 	<ul style="list-style-type: none"> brak stałości dialogu społecznego, który nasila się w okresie przedwyborczym, a potem zanika
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> poprawa warunków zdrowotnych w regionie wynikających ze zmniejszenia emisji spalin i innych zanieczyszczeń 	<ul style="list-style-type: none"> planowane zamknięcie dwóch największych zakładów pracy kopalni i elektrowni „Adamów” na rok 2017 wzrost bezrobocia wśród mieszkańców obniżenie poziomu życia mieszkańców zwolnionych z ww. zakładów wzrost patologii społecznych

22. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie miasta zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miejski, placówki

oświatowe, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano ze wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Zespół przygotowujący dokument uznał, że grupami w największym stopniu narażonymi na wykluczenie społeczne, dla których należy zaprogramować działania, są osoby ubogie, w podeszłym wieku oraz niepełnosprawne. Uznano także, że równie ważne jest wspieranie rodziny, którą należy wzmocnić tak, by w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez czynniki i kwestie zewnętrzne, takie jak np. niskie dochody, przemoc, bezrobocie czy też inne czynniki wewnętrzne, powodujące rozpad pożycia, np. problem uzależnień.

W pośredni sposób na funkcjonowanie lokalnej społeczności wpływa również kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz charakter współpracy między nimi a samorządem lokalnym. Tworząc politykę społeczną na poziomie lokalnym zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji, należy wziąć pod uwagę powyższe kwestie i zaprogramować odpowiednie działania, aby ich dokuczliwość systematycznie spadała.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych posłużyły, po ich nałożeniu na ich kompetencje samorządu, do opracowania założeń polityki społecznej Gminy Miejskiej Turek na lata 2016-2025. Zostały one przedstawione w części programowej strategii.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

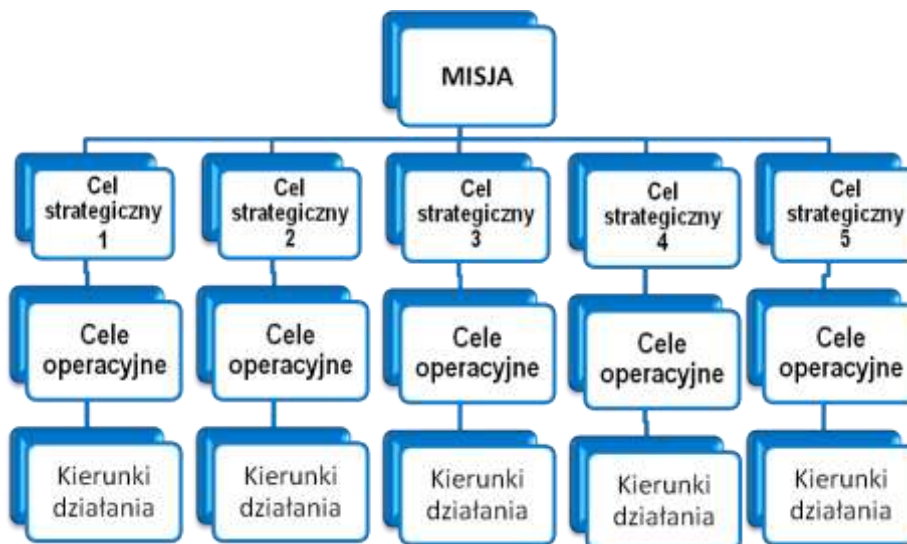
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, PROGNOZA ZMIAN

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2016-2025, jest następująca:

**„Gmina Miejska Turek
miejscem zaspakajania potrzeb wszystkich mieszkańców.”**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Związek misji z celami strategii i wyznaczonymi kierunkami działań przedstawia poniższy diagram.

Diagram 2. Związek misji z celami i kierunkami działań

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom i rodzinom ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Monitorowanie stanu i poziomu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców miasta.
2. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku), osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
4. Wsparcie osób i rodzin ubogich pracą socjalną.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich.
6. Organizowanie zbiórki artykułów szkolnych z przeznaczeniem dla dzieci z rodzin ubogich.
7. Rozwój w mieście zasobów mieszkań socjalnych.
8. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołami i związkami wyznaniowymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Podejmowanie działań mających na celu aktywizację zawodową członków rodzin pozostających bez pracy.
3. Zmniejszanie negatywnych skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez MOPS.
4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi.

5. Opracowywanie programów podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych.
6. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci oraz uwzględnianie tej zasady w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych.
7. Opracowanie i realizacja lub współdziałanie w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
8. Podejmowanie działań mających na celu pozyskanie inwestorów mogących stworzyć nowe miejsca pracy.
9. Wspieranie rozwoju w mieście podmiotów ekonomii społecznej.
10. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
3. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podjęcie działań w celu utworzenia noclegowni lub schroniska dla osób bezdomnych przy współpracy z innymi samorządami.
5. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu wyprowadzanie z bezdomności.
6. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu skuteczne wsparcie osób i rodzin zagrożonych bezdomnością.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych w celu niesienia skutecznej pomocy osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, placówki opiekuńczo-wychowawcze w tym świetlice środowiskowe, organizacje pozarządowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Turku, placówki oświatowe, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, fundusze organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych miejsc pracy, w tym utworzonych w podmiotach ekonomii społecznej
- liczba realizowanych projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- liczba mieszkań socjalnych w mieście,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie
- liczba programów i projektów mających na celu wsparcie osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

Prognoza zmian:

Podjęcie powyższych działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- spadku liczby osób bezrobotnych,

- zapobiegania zjawisku dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy
 - wzrostu liczby podmiotów gospodarczych, w tym podmiotów ekonomii społecznej
 - zmniejszenia liczby osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością.
-

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie uzależnieniom i zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie w mieście prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych.
2. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
3. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych i prowadzenie w większym zakresie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
4. Zatrudnienie, adekwatnie do potrzeb, asystentów rodziny oraz podnoszenie ich kwalifikacji w celu zapewnienia skutecznej pomocy rodzinom objętym ich wsparciem.
5. Podejmowanie działań na rzecz tworzenia w mieście rodzin wspierających.
6. Realizowanie projektów adresowanych do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
7. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).

8. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych oraz Kościołów i związków wyznaniowych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Kontynuowanie działalności funkcjonujących w mieście grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień.
5. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego i Ośrodka Wsparcia dla Osób z Problemami Uzależnień działu MOPS.
6. Podejmowanie działań w celu utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
7. Podnoszenie kwalifikacji specjalistów zajmujących się udzielaniem wsparcia osobom doświadczającym przemocy i pracującym ze sprawcami przemocy w rodzinie.
8. Tworzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
9. Zapewnienie dostępu do programów korekcyjnych dla sprawców przemocy.
10. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
11. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podnoszenie poziomu i jakości kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych.
2. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
3. Zapewnienie dzieciom wymagającym wsparcia dostępu do specjalistów, takich jak psychiatra dziecięcy czy psycholog.

4. Podejmowanie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
5. Wsparcie uczniów niepełnosprawnych w dostępie do edukacji, m.in. poprzez prowadzenie klas integracyjnych i organizację nauczania indywidualnego.
6. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta.
7. Podejmowanie działań umożliwiających poszerzenie oferty wsparcia w świetlicach środowiskowych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Wspieranie inicjatyw w zakresie poprawy dostępu do świadczeń zdrowotnych.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają: coroczny Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016-2019 dla Gminy Miejskiej Turek oraz Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2019 dla Gminy Miejskiej Turek.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2016-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki służby zdrowia, placówki opiekuńczo-wychowawcze, Policja, Prokuratura

Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, fundusze organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba szkoleń i projektów adresowanych do rodzin,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba uczniów uczęszczających do klas integracyjnych,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,

Prognoza zmian:

Podjęcie powyższych działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,

- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
 - poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
 - zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
 - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
 - poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.
-

Cel strategiczny 3.:

Działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz zapewnienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Realizacja modelu „zdrowego starzenie się”: organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
2. Zapewnienie osobom starszym dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, jak i zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
3. Wspieranie działalności istniejącego Klubu Seniora oraz podejmowanie działań zmierzających do powstawania tego typu placówek wsparcia dla seniorów na terenie miasta.
4. Podejmowanie działań w celu utworzenia Domu Dziennego Pobytu dla osób starszych.
5. Udzielanie wsparcia organizacjom skupiającym seniorów.
6. Podejmowanie współpracy z Kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych.
7. Podejmowanie działań mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.

8. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
2. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w mieście w oparciu o dostępne informacje, jak i uwagi przekazywane przez organizacje skupiające osoby niepełnosprawne.
3. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach mających na celu zdobycie kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy.
4. Zintensyfikowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych.
5. Podejmowanie inicjatyw mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
6. Podejmowanie działań w celu utworzenia Domu Dziennego Pobytu dla osób niepełnosprawnych.
7. Organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, w tym organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki kultury, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia, placówki służby zdrowia, placówki kultury, placówki

oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, liderzy społeczności lokalnej.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski i powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, fundusze organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane MOPS-u oraz PCPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba imprez organizowanych z myślą o osobach w wieku senioralnym,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba podjętych inicjatyw mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia osobom starszym i niepełnosprawnym warunków do uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu likwidacji barier architektonicznych,
- liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w kursach zawodowych,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Prognoza zmian:

Podjęcie powyższych działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
- podniesienia jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym,
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego w mieście.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w wieku szkolnym.
3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.
2. Podejmowanie działań o charakterze prewencyjnym w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez mieszkańców.
3. Podejmowanie przez jednostki miasta współpracy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
4. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg, budowę chodników i oświetlenia.
6. Realizacja projektów i kampanii społecznych, których celem jest umacnianie więzi sąsiedzkich i uwrażliwianie na potrzebę wzajemnej ochrony przed przestępczością.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.

Partnerzy w realizacji działań:

Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski i powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba działań o charakterze prewencyjnym podjętych w odpowiedzi na postulaty zgłaszane przez mieszkańców,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

Podjęcie powyższych działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologiom wśród nieletnich,
- umocnienia przekonania o korzyściach współpracy sąsiedzkiej w walce z przestępczością,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
3. Wspieranie dialogu społecznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w mieście poprzez zwiększenie nakładu finansowego na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego.

2. Zwiększenie zatrudnienia pracowników socjalnych zgodnie ze wskaźnikami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.
3. Podejmowanie działań promocyjnych mających na celu budowanie pozytywnego wizerunku pomocy społecznej.
4. Zapewnienie mieszkańcom informacji o dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej, np. na stronie Urzędu Miejskiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym.
2. Inicjowanie działalności nowych organizacji pozarządowych w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.
3. Wspieranie istniejących podmiotów ekonomii społecznej i podejmowanie inicjatyw zmierzających do utworzenia nowych podmiotów ekonomii społecznej.
4. Opracowywanie i realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców miasta, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
5. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu miasta z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera corocznie opracowywany Program współpracy Gminy Miejskiej Turek z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu polepszenie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.
2. Poszerzenie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze gospodarczym i społecznym.

3. Popieranie inicjatyw w celu aktywowania działalności Biura Porad Obywatelskich, które świadczyłyby usługi bezpłatnie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2016-2025.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (miejski, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, fundusze organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w mieście w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć realizowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów w ramach strategii rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.
- liczba spotkań mieszkańców z władzami samorządowymi miasta

Prognoza zmian:

Podjęcie powyższych działań powinno przyczynić się m.in. do:

- podniesienia poziomu profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
 - zwiększenia jakości świadczonych usług,
 - zróżnicowania form i zwiększenie efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
 - zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
 - podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o podejmowanych przez samorząd działaniach i zamierzeniach.
-

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2016-2025 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Turku.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji, dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez powołany Zarządzeniem Nr 5/2016 Burmistrza Miasta Turku z dnia 4 stycznia 2016 r. Zespół ds. Problematyki Społecznej. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół ds. Problematyki Społecznej będzie w ustalonych odstępach czasu oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych, zlecając przygotowanie raportu monitoringowego. Zawarta w nim ocena skuteczności realizacji strategii zostanie przekazana Burmistrzowi Miasta, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje jednak wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii.

Planowane wydatki Gminy Miejskiej Turek na realizację zadań z obszaru pomocy społecznej w roku 2016 wynoszą 13.788.742,00 zł. W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2016, przy założeniu, że wielkość dotacji na realizację zadań zleconych będzie co najmniej na takim samym poziomie.

4. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy.

4.1. PROGRAMY

- 1. Coroczny Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**
- 2. Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2016-2019 dla Gminy Miejskiej Turek.**
- 3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2019 dla Gminy Miejskiej Turek.**
- 4. Coroczny Program współpracy Gminy Miejskiej Turek z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2016.**

4.2. PROJEKTY

Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt: „Klub Integracyjno-Aktywizujący” (KIA)

Wnioskodawca projektu:

Środowiskowy Dom Samopomocy w Turku

ul. Matejki 1, 62-700 Turek

tel. 63-278-52-21

e-mail: sdsturek@go2.pl

Cel główny projektu

Zapewnienie osobom zaburzonym i chorym psychicznie oraz niepełnosprawnym intelektualnie możliwości integracji i aktywizacji społecznej poprzez utworzenie Klubu prowadzącego popołudniowe zajęcia integracyjne i aktywizujące.

Cele szczegółowe projektu

- integracja społeczna osób chorych i zaburzonych psychicznie oraz niepełnosprawnych intelektualnie;
- aktywizacja społeczna w/w osób;
- zapewnienie oparcia społecznego uczestnikom zajęć;
- podniesienie poziomu samodzielności uczestników zajęć;
- poradnictwo i terapia dla osób chorych i zaburzonych psychicznie oraz niepełnosprawnych intelektualnie.

Miejsce realizacji projektu

Środowiskowego Domu Samopomocy w Turku, ul. Matejki 1, 62-700 Turek.

Beneficjenci projektu

- osoby chore i zaburzone psychicznie oraz niepełnosprawne intelektualnie będące mieszkańcami miasta Turku;
- rodziny, uczestników projektu;
- społeczność lokalna.

Partnerzy w realizacji projektu

MOPS w Turku

Centrum Zdrowia Psychicznego

**Projekt: „Organizacja szkoleń edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom”
(alkoholowym lub narkotykowym)**

Wnioskodawca projektu:

Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii (PTZN) oddział terenowy w Turku
ul. Konińska 4, 62-700 Turek

Cel główny projektu

Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

Cele szczegółowe projektu

- zwiększenie świadomości na temat zjawiska uzależnienia od środków psychoaktywnych;
- zwiększenie świadomości na temat negatywnych skutków działania środków psychoaktywnych;
- zwiększanie świadomości dotyczącej sposobów zapobiegania zagrożeniom wynikającym z używania środków psychoaktywnych;
- zwiększenie świadomości na temat procedur postępowania wobec dzieci i młodzieży w sytuacjach wynikających z zażywania środków psychoaktywnych.

Miejsce realizacji projektu

MOPS w Turku (siedziba PTZN o/ Turek),

Placówki oświatowe: Szkoły Podstawowe Nr 1, 4, 5, w Turku, Gimnazja Nr 1 i 2 w Turku.

Beneficjenci projektu

- dzieci ze szkół podstawowych oraz młodzież gimnazjalna z Turku;
- osoby dorosłe: rodzice, opiekunowie dzieci i młodzieży, wychowawcy i nauczyciele szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu miasta Turku, bez względu na wiek, pochodzenie, status społeczny i materialny.

Partnerzy w realizacji projektu

MOPS w Turku

Szkoły Podstawowe Nr 1, 4, 5

Gimnazja Nr 1 i Nr 2 w Turku

Projekt profilaktyczny „Z każdym krokiem do wartości”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Świetlic Profilaktyczno-Wychowawczych „Azyl”
ul. Sportowa 9, 62-700 Turek, tel. (63) 278 43 60

Cel główny projektu:

Podejmowanie wszelkich kroków w kierunku radzenia sobie z typowymi dla dzieci w danym wieku problemami.

Cele szczegółowe projektu:

- wspieranie rozwoju osobowości dzieci w drodze do podejmowania racjonalnych decyzji;
- przekazanie informacji o działaniu uzależnień oraz nauka zastosowania tej wiedzy w praktyce;
- budowanie poczucia własnej wartości w kontekście czynników środowiskowych, społecznych i ekonomicznych sprzyjających uzależnieniom;
- dążenie do dobrego funkcjonowania w sferze fizycznej, psychicznej, duchowej i społecznej.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoły podstawowe i gimnazja w Turku

Beneficjenci projektu:

- uczniowie klas IV-VI szkół podstawowych w Turku;
- uczniowie klas I-III gimnazjów w Turku.

Partnerzy w realizacji projektu

PPP w Turku oraz inne instytucje wspierające proces dydaktyczno-wychowawczy i opiekuńczy szkół.

Projekt: „Przystań chroni dzieci i młodzież”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Przystań

ul. Browarna 13, 62-700 Turek

tel. 602 396 399

e-mail: biuro@sule.pl

Cel główny projektu:

Ochrona młodych ludzi przed podejmowaniem zachowań ryzykownych poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej w sferze kultury i nauki dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Turku przez dostarczenie im pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu.

Cele szczegółowe projektu:

- prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży;

- kształtowanie wzorów zachowań społecznych u dzieci i młodzieży;
- dostarczanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego;
- rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży.

Miejsce realizacji projektu:

Siedziba Stowarzyszenia Przyszań

Beneficjenci projektu:

- dzieci i młodzież z terenu miasta Turku.
-

Projekt: „Akademia Letnich Spotkań Artystycznych”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Przyszań

ul. Browarna 13, 62-700 Turek

tel. 602 396 399

e-mail: biuro@sule.pl

Cel główny projektu:

Wykorzystanie kultury: muzyki, tańca, teatru, jako narzędzi socjoterapeutycznych przeciwdziałających podejmowaniu zachowań ryzykownych przez lokalną młodzież.

Cele szczegółowe projektu:

- wspomaganie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej poprzez rozbudzanie, rozwijanie zainteresowań i organizację czasu wolnego w okresie wakacji;
- rozbudzanie aktywności społecznej poprzez zaangażowanie młodzieży i dorosłych w organizację działań w ramach projektu;
- wskazanie pozytywnych wzorców zachowań społecznych;
- wyrównywanie szans w dostępie do oferty warsztatowej.

Miejsce realizacji projektu:

Siedziba Stowarzyszenia Przyszań.

Beneficjenci projektu:

- młodzież i dorośli z regionu.

Partnerzy w realizacji projektu

Gimnazja w Turku;

Ochotnicza Straż Pożarna w Turku;

Muzeum im. J. Mehoffera w Turku.

Projekt: „Jak rozmawiać z nastolatkami, żeby nie sięgały po narkotyki”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie Przyszań
ul. Browarna 13, 62-700 Turek
tel. 602 396 399
e-mail: biuro@sule.pl

Cel główny projektu:

Przeciwdziałanie narkomanii.

Cele szczegółowe projektu:

- kształtowanie praktycznych umiejętności wychowawczych zapobiegających sięganiu po narkotyki;
- trening w zakresie budowania prawidłowych relacji rodzic – dziecko;
- integracja rodzin.

Miejsce realizacji projektu:

MOPS w Turku.

Beneficjenci projektu:

- osoby pracujące zawodowo z dziećmi i młodzieżą,
- osoby poszukujące metod radzenia sobie z podejmowanymi przez dzieci i młodzież zachowaniami ryzykownymi.

Projekt: „Leki bez recepty – do leczenia, nie do brania. Prowadzenie działań informacyjnych w zakresie przeciwdziałania narkomanii”

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Spójrz Inaczej”
ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
tel. (63) 280 20 10
e-mail: psychiatra@turek.net.pl

Cel główny projektu:

Wzrost świadomości i wiedzy dzieci i młodzieży na temat zagrożeń wynikających ze stosowania leków w celach pozamedycznych oraz wzrost świadomości rodziców i nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów oraz rozwiązywania problemów związanych z odurzaniem się młodzieży.

Cele szczegółowe projektu:

- prowadzenie działań z zakresu profilaktyki stosowania wszelkich form odurzania się (dopalacze, leki, inne substancje odurzające)
- zwiększenie poziomu adekwatnych informacji dotyczących zagrożeń wynikających z odurzania się, stosowania leków w celach pozamedycznych;
- wzrost wiedzy i umiejętności rodzicielskich w zakresie reagowania na sytuacje odurzania się przez dziecko.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoły Gimnazjalne w Turku,
Siedziba Stowarzyszenia „Spójrz Inaczej”.

Beneficjenci projektu:

- dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół z terenu miasta Turku;
- rodzice w/w dzieci;
- nauczyciele ze szkół mieszczących się w Turku.

Partnerzy w realizacji projektu

Szkoły Gimnazjalne z terenu miasta Turku,
MOPS w Turku,
PCPR w Turku,
PPP w Turku.

Wnioskodawca projektu:

Stowarzyszenie „Tu i Teraz”
ul. Konińska 4, 62-700 Turek
tel. (63) 289 19 86

Cel główny projektu:

Zapobieganie wykluczaniu i marginalizacji społecznej.

Cele szczegółowe projektu:

- przeciwdziałanie patologiom społecznym;
- pomoc osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej;
- działania na rzecz swobodnego dostępu do informacji niezbędnej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego;
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych i edukacyjno-szkoleniowych.

Miejsce realizacji projektu:

Centrum Wolontariatu i Organizacji Pozarządowych, Turek, ul. Kaliska 47,

Beneficjenci projektu:

- osoby bezrobotne;
- osoby starsze;
- osoby niepełnosprawne;
- rodziny z problemem alkoholowym;
- dzieci z patologicznych rodzin;
- rodziny niepełne.

Partnerzy w realizacji projektu

MOPS w Turku,
Urząd Miejski w Turku,
Zespół Kuratorski,
organizacje pozarządowe.

Projekt: „Centrum Aktywnej Rehabilitacji”

Wnioskodawca projektu:

Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych
ul. Poduchowne 1, 62-700 Turek
tel. (63) 278 58 63
e-mail: rson@op.pl

Cel główny projektu:

Zwiększenie samodzielności niepełnosprawnych dzieci i młodzieży zamieszkałej na terenie miasta i powiatu Turek.

Cele szczegółowe projektu:

- nabycie lub rozwinięcie umiejętności związanych z poruszaniem się, samoobsługą, sprawnym komunikowaniem się z otoczeniem;
- uzyskanie jak największej niezależności fizycznej i psychicznej;
- podniesienie poziomu integracji ze środowiskiem.

Miejsce realizacji projektu:

Regionalne Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych, Turek, ul. Poduchowne 1.

Beneficjenci projektu:

- 30 osób (dzieci i młodzieży niepełnosprawnej);

- osoby z niepełnosprawnością sprzężoną (Zespół Downa, mózgowie porażenie dziecięce, autyzm);
- rodzice i opiekunowie w/w dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji projektu

Lokalne GOPS

MOPS w Turku

PCPR w Turku

Projekt: „Od projektu do dzieła – Turkowskim szlakiem Józefa Mehoffera”

Wnioskodawca projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera

Pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek

Cel główny projektu:

Zapoznanie z sylwetką znamienitego polskiego artysty i jego Turkowskim dziełem.

Cele szczegółowe projektu:

- przedstawienie sylwetki Józefa Mehoffera i ks. Józefa Florczaka;
- zapoznanie z epoką Młodej Polski i okresem secesji – nurty w sztuce;
- ukazanie warsztatu artysty na przykładzie projektów do polichromii i witraży – warsztat artysty;
- popularyzacja wystroju kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Turku – dzieło ukończone.

Miejsce realizacji projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Turek, Pl. Wojska Polskiego 1

Projekt: „Od nasionka do płócienka”

Wnioskodawca projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera

Pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek

Cel główny projektu:

Prezentacja tradycyjnych metod tkackich, historia tkaczy w Turku.

Cele szczegółowe projektu:

- ukazanie historii tkaczy – osadników przybyłych do miasta w początku XIX w.;
- zapoznanie z codziennym życiem tkacza,
- ukazanie warunków życia i pracy (typowy dom tkacza);
- prezentacja podstawowych technik tkackich;
- zapoznanie z krosnem (praca na krośnie);
- historia wytwarzania nici lnianej (proces obróbki lnu).

Miejsce realizacji projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Turek, Pl. Wojska Polskiego 1

Projekt: Quest „Tour de Turek”

Wnioskodawca projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera
Pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek

Cel główny projektu:

Ukazanie historii miasta Turku.

Cele szczegółowe projektu:

- zapoznanie z historią miasta;
- zapoznanie z topografią miasta;
- przedstawienie najważniejszych architektonicznych zabytków miasta;
- zapoznanie z wybranymi sylwetkami osób związanych z miastem Turek.

Miejsce realizacji projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Turek, Pl. Wojska Polskiego 1

Projekt: „Pradzieje Ziemi Turkowskiej”

Wnioskodawca projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera
Pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek

Cel główny projektu:

Zapoznanie z pradziejami regionu – miasta i okolic.

Cele szczegółowe projektu:

- zapoznanie z systematyką pradziejów;

- przybliżenie poszczególnych epok i ich śladów na terenie miasta i powiatu tureckiego;
- zapoznanie z obiektami muzealnymi – dział archeologiczny;
- praca nad poszukiwaniem fragmentów ceramiki i ich wyklejanie.

Miejsce realizacji projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Turek, Pl. Wojska Polskiego 1

Projekt: „Turek w czasie i przestrzeni – gra wielkoformatowa na planie miasta Turku”

Wnioskodawca projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera

Pl. Wojska Polskiego 1, 62-700 Turek

Cel główny projektu:

Zapoznanie z historią miasta oraz z jej mieszkańcami.

Cele szczegółowe projektu:

- zapoznanie się z historią Turku;
- zapoznanie z rozwojem przestrzennym miasta;
- przedstawienie struktury ludnościowej (wielokulturowość);
- zapoznanie z historycznymi postaciami i miejscami miasta Turku;
- prezentacja zabytków miasta;
- nauka zasad ruchu drogowego.

Miejsce realizacji projektu:

Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera, Turek, Pl. Wojska Polskiego 1

Projekt: „XIV Dni Kultury Bez Barrier”

Wnioskodawca projektu:

Miejski Dom Kultury

ul. T. Kościuszki 13, 62-700 Turek

tel. (63) 280 00 20

e-mail: mdk@turek.net.pl

Cel główny projektu:

Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznościami, osobami, organizacjami i instytucjami lokalnymi, dla których los niepełnosprawnych nie jest obojętny.

Cele szczegółowe projektu:

- zasygnalizowanie społeczności lokalnej problemów z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne i ich rodziny;
- szeroka prezentacja zainteresowań artystycznych i dokonań na tym polu;
- pokonanie własnych słabości i ułomności;
- propagowanie aktywnych postaw oraz pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych;
- propagowanie zrozumienia i szacunku w stosunku do słabszych, pokrzywdzonych przez los;
- wspólne przeżywanie radosnych chwil;
- promocja miasta jako ośrodka przyjaznego osobom niepełnosprawnym.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Dom Kultury, Turek, ul. T. Kościuszki 13

Beneficjenci projektu:

- wychowankowie, podopieczni i członkowie placówek oświatowych, ośrodków, stowarzyszeń działających na terenie naszego miasta na rzecz osób niepełnosprawnych;
- pracownicy i działacze społeczni pracujący na rzecz osób niepełnosprawnych;
- rodzice i opiekunowie dzieci;
- dzieci i młodzież z szkół w Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,

Polski Związek Niewidomych,

Regionalne stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych – ŚDS,

WTZ SINTUR,

Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych,

Środowiskowy Dom Samopomocy (ul. Matejki),

Stowarzyszenie Przyjaciół Nauczania Integracyjnego Dzieci i Młodzieży,

Szkoła Podstawowa Nr 5 (klasy integracyjne),

Przedszkole Samorządowe Nr 8.

Projekt: „XIII Biesiada Piosenki z Myszka”

Wnioskodawca projektu:

Miejski Dom Kultury

ul. T. Kościuszki 13, 62-700 Turek

tel. (63) 280 00 20

e-mail: mdk@turek.net.pl

Cel główny projektu:

Propagowanie aktywnych postaw seniorów i ich pozytywnego wizerunku, jako wartościowych obywateli w lokalnym środowisku.

Cele szczegółowe projektu:

- integracja osób w wieku 60+ przy wspólnym śpiewie i muzykowaniu;
- prezentacja dokonań artystycznych;
- wspólne przeżywanie radosnych chwil;
- włączenie osób starszych w nurt życia społecznego;
- aktywne spędzanie czasu wolnego.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Dom Kultury, Turek, ul. T. Kościuszki 13

Klub „Barbórka”, Turek, ul. Legionów Polskich 8

Beneficjenci projektu:

- zespoły wokalne, muzyczno-wokalne, soliści zrzeszeni w Klubach Seniora;
- osoby powiązane z placówkami kultury z terenu powiatu tureckiego;
- lokalna społeczność uczestnicząca w Biesiadzie.

Partnerzy w realizacji projektu:

Kluby Seniora

Ośrodki kultury z terenu powiatu tureckiego

Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,

Polski Związek Niewidomych.

Projekt: „STOP AIDS”

Wnioskodawca projektu:

Miejski Dom Kultury

ul. T. Kościuszki 13, 62-700 Turek

tel. (63) 280 00 20

e-mail: mdk@turek.net.pl

Cel główny projektu:

Propagowanie wśród młodzieży zdrowego stylu życia i bezpiecznych zachowań mających zapobiegać zarażeniu HIV.

Cele szczegółowe projektu:

- profilaktyka, sposobem na hamowanie rozwoju lub ograniczenia skali zjawisk mających wpływ na zarażenie się wirusem HIV;
- dostarczenie informacji nt. dokonywania racjonalnych wyborów;
- zaangażowanie młodzieży w działania prospołeczne.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Dom Kultury, Turek, ul. T. Kościuszki 13

Beneficjenci projektu:

- młodzież szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu powiatu tureckiego;
- rodzice, wychowawcy, społeczność lokalna.

Partnerzy w realizacji projektu:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Turku,
szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne z terenu powiatu tureckiego.

Projekt: „ŻYJ, NIE ULEGAJ, WALCZ...!”

Wnioskodawca projektu:

Miejski Dom Kultury
ul. T. Kościuszki 13, 62-700 Turek
tel. (63) 280 00 20
e-mail: mdk@turek.net.pl

Cel główny projektu:

Propagowanie wśród młodzieży zdrowego stylu życia poprzez różne formy wypowiedzi artystycznej.

Cele szczegółowe projektu:

- zwrócenie uwagi młodzieży na różnorodne formy spędzania czasu wolnego bez alkoholu, narkotyków, dopalaczy;
- obudzenie w młodzieży nowych zainteresowań;
- włączenie młodzieży w nurt lokalnego życia społecznego poprzez działania artystyczne o charakterze prozdrowotnym i prospołecznym;
- aktywizacja młodzieży do twórczego działania.

Miejsce realizacji projektu:

Miejski Dom Kultury, Turek, ul. T. Kościuszki 13

Kino TUR, ul. S. Żeromskiego 1

Beneficjenci projektu:

- uczniowie klas VI szkół podstawowych z powiatu tureckiego;
- uczniowie gimnazjów z powiatu tureckiego;
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu tureckiego;
- rodzice, pedagodzy w/w uczniów;
- społeczność lokalna.

Partnerzy w realizacji projektu:

MOPS w Turku,

Specjaliści w dziedzinie literatury, filmu, fotografii, profilaktyki uzależnień.

Projekt: „Wakacyjna Akademia Piłki Siatkowej”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Hala Widowiskowo-Sportowa, ul. Parkowa 3

Beneficjenci projektu:

- uczniowie szkół podstawowych;
 - uczniowie gimnazjów.
-

Projekt: „Mistrzostwa Miasta Turku w Piłce Siatkowej Piłkowej”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Obiekt OSiR przy ul. Armii Krajowej 1

Beneficjenci projektu:

- uczniowie szkół podstawowych;

- uczniowie gimnazjów;
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych;
- inni mieszkańcy Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Gmina Miejska Turek

Projekt: „Międzyosiedlowy Turniej Piłki Nożnej”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Boisko „Orlik” przy Szkole Podstawowej Nr 4

Beneficjenci projektu:

- uczniowie szkół podstawowych;
- uczniowie gimnazjów;
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych;
- inni mieszkańcy Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Gmina Miejska Turek

Samorzady Mieszkańców Poszczególnych Osiedli Miasta Turek

Projekt: „Kurs – bezpłatna nauka pływania dla dzieci 5, 6-letnich z terenu miasta Turku”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Kryta pływalnia

Turek, ul. Sportowa 9a

Beneficjenci projektu:

- dzieci pięcioletnie i sześciolatnie z Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Gmina Miejska Turek

Projekt: „Puchar Lata na Orlikach”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa Nr 4

Szkoła Podstawowa Nr 5

Gimnazjum Nr 1

Beneficjenci projektu:

- uczniowie szkół podstawowych;
- uczniowie gimnazjów;
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych;
- inni mieszkańcy Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Gmina Miejska Turek

Projekt: „Międzysiedlowy Turniej Piłki Siatkowej”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Hala Widowiskowo-Sportowa, ul. Parkowa 3

Beneficjenci projektu:

- uczniowie szkół podstawowych;

- uczniowie gimnazjów;
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych;
- inni mieszkańcy Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Gmina Miejska Turek;

Samorzady Mieszkańców poszczególnych osiedli miasta.

Projekt: „Mistrzostwa Miasta Turku w Tenisie Stołowym”

Wnioskodawca projektu:

Ośrodek Sportu i Rekreacji

ul. Sportowa 9a, 62-700 Turek

tel. (63) 278 42 59

Miejsce realizacji projektu:

Hala Widowiskowo-Sportowa, ul. Parkowa 3

Beneficjenci projektu:

- uczniowie szkół podstawowych;
- uczniowie gimnazjów;
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych;
- inni mieszkańcy Turku.

Partnerzy w realizacji projektu:

Gmina Miejska Turek.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Turek na lata 2016-2025 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii	6
Diagram 2. Związek misji z celami i kierunkami działań	111

Tabele

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2012-2014.....	23
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2012-2014	24
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014	24
Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2014 roku	25
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej w gminie wg rejestru REGON w latach 2012-2014	29
Tabela 6. Użytki rolne, lasy i nieużytki	30
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014	30
Tabela 8. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014.....	31
Tabela 9. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2013/2014.....	32
Tabela 10. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 r.	37
Tabela 11. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w gminie w 2014 r.	40
Tabela 12. Stan zatrudnienia w MOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 r.	44
Tabela 13. Wykształcenie kadry MOPS oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2014 r.	45
Tabela 14. Środki finansowe wydatkowane przez MOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2012-2014	46
Tabela 15. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014.....	47
Tabela 16. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 roku	47
Tabela 17. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2014 r.	48
Tabela 18. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014	48
Tabela 19. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MOPS w latach 2012-2014.....	50
Tabela 20. Skierowania i pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2012-2014	51
Tabela 21. Asystenci rodziny w gminie w latach 2012-2014	51
Tabela 22. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2012-2014.....	52
Tabela 23. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2012 r.	52
Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2013 r.	52
Tabela 25. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w 2014 r.	53
Tabela 26. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2012-2014.....	54
Tabela 27. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2012-2014.....	56

Tabela 28. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy	58
Tabela 29. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku	59
Tabela 30. Parafie i związki wyznaniowe w gminie w 2014 roku	61
Tabela 31. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2012-2014.	67
Tabela 32. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2012-2014	67
Tabela 33. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	68
Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	72
Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2012-2014 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	73
Tabela 36. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność MKRPA w latach 2012-2014 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie	73
Tabela 37. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2012-2014.....	78
Tabela 38. Udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w mieście w latach 2012-2014	79
Tabela 39. Problemy występujące w środowisku przedszkolnym, szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych	86
Tabela 40. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2012-2014	93
Tabela 41. Usługi opiekuńcze przyznane przez MOPS w latach 2012-2014.....	94
Tabela 42. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2012-2014.....	96
Tabela 43. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2012-2014.....	97
Tabela 44. Wsparcie udzielone przez PCPR niepełnosprawnym mieszkańcom gminy w latach 2012-2014	97

Wykresy

Wykres 1. Jaka jest według Pani / Pana oferta edukacyjna szkół w gminie?.....	35
Wykres 2. Czy oferta w zakresie opieki przedszkolnej w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?.....	36
Wykres 3. Jaka jest według Pani / Pana oferta kulturalna w gminie?	36
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonowanie służby zdrowia w gminie?	38
Wykres 5. Jaka jest według Pani / Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?	41
Wykres 6. Czy czuje się Pani / Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	43
Wykres 7. Jakie problemy najbardziej uwidaczniają się w gminie?	63
Wykres 8. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców gminy są najbardziej zagrożone	

marginalizacją i wykluczeniem społecznym?	64
Wykres 9. W jakim obszarze oferta pomocy świadczonej w gminie jest najbardziej niezadowolająca?	65
Wykres 10. Jak Pani / Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?.....	69
Wykres 11. Czy Pani / Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilania się przemocy w rodzinie na terenie gminy?.....	76
Wykres 12. Jaki charakter ma problem narkomanii w gminie?	76
Wykres 13. Czy postrzega Pani / Pan istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?	80
Wykres 14. Jakie grupy mieszkańców gminy są zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć?	81
Wykres 15. Czy zna Pani / Pan przypadki dyskryminacji ze względu na płeć lub o nich słyszała/ał?	82
Wykres 16. Jeśli dyskryminacja ze względu na płeć jest problemem w gminie, to jaka jest jego skala?	82
Wykres 17. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	83
Wykres 18. Jak Pani / Pan ocenia działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?.....	92
Wykres 19. Czy Pani / Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?	95
Wykres 20. Jak Pani / Pan ocenia realizowane w gminie działania na rzecz osób niepełnosprawnych?	98
Wykres 21. Czy Pani / Pana zdaniem rodziny z dziećmi niepełnosprawnymi mają zapewniony dostęp do usług rehabilitacyjnych?	99